

Karoliina Mäki

MAATILAYRITYSTEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Lomake maatilayrityksen kehittämiskohteiden löytämiseen

MAATILAYRITYSTEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Lomake maatilayrityksen kehittämiskohteiden löytämiseen

Karoliina Mäki
Opinnäytetyö
Kevät 2022
Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma

Tekijä: Karoliina Mäki

Opinnäytetyön nimi: Maatilayritysten toiminnan kehittäminen – Lomake maatilayrityksen kehittämiskohteiden löytämiseen

Työn ohjaaja: Pekka Kokkonen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2022

Sivumäärä: 39 + 2 liitettä

Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä lomake, jolla voitaisiin sujuvasti kartoittaa maatilayrityksen kehittämiskohtia. Lomakkeesta haluttiin tehdä helppokäyttöinen, yksinkertainen ja selkeä. Näiden tavoitteiden täyttyessä maatilayritysten haasteet ja kehittämiskohdat löytyisivät sujuvasti, ja ne voitaisiin ratkaista nopeammin. Lisäksi lomake voi helpottaa maatilayrittäjän ja asiantuntijan välistä yhteistyötä sekä kommunikaatiota, koska lomakkeeseen merkitään haasteita, joiden yrittäjä kokee koskevan yritystään. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Oulun ammattikorkeakoulun Hyvinvoivat maaseudun yritykset -hanke eli HYMYT-hanke, joka toimi yhteistyössä MTK Pohjois-Suomi ry:n kanssa.

Opinnäytetyön aiheen ajankohtaisuus ja merkitys perustuu maatalouden kokemuksiin muutoksiin, kuten rakennemuutos, ja maatilayritysten johtajuuden merkityksen korostumiseen. Maatilayritysten määrä vähenee, mutta jäljelle jäävien yritysten koko kasvaa. Täten johtajuus ja yritysten toiminnan kehittäminen tulevat tärkeämmiksi maataloilla.

Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistehtävänä, jonka lähteisiin käytettiin opintojaksojen ja toimeksiantajan tarjoamia materiaaleja, opinnäytetöitä, raportteja sekä erilaisia verkkolähteitä, kuten artikkeleita. Näiden aihealueet koskivat pääosin maatalous- ja luonnonvara-alaa, ympäristöä, monialaisia maatiloja ja maatilayrityksen johtamista sekä kehittämistä.

Sain lomakkeesta palautetta luonnonvara-alan lehtoreilta ja opiskelijoilta. Lehtorit tarkastivat oman osaamisalansa kohdat lomakkeesta, lukuun ottamatta kasvintuotannon lehtoria. Opiskelijoiden mukaan lomake on miellyttävä, tarpeellinen ja sitä on helppo täyttää. Rakentava palaute koski pääosin lomakkeessa olevia haasteiden ratkaisuehdotuksia ja niiden tarkempaa muotoilua.

Lomaketta voi kehittää ja soveltaa monella eri tavalla. Siihen voi esimerkiksi lisätä uusia tuotantosuuntia ja luonnonmukaisen tuotannon, koska tällä hetkellä se kattaa vain yrityksen yleiset asiat, kasvintuotannon ja maidontuotannon. Myös haasteita ja ratkaisuehdotuksia voidaan muokata, lisätä ja poistaa. Lisäksi tulevaisuudessa, kun lomaketta käytetään, se saa enemmän palautetta ja sen pohjalta lomaketta voidaan muokata entistä käytännöllisemmäksi.

Asiasanat: maatilayritys, maatilayrityksen johtaminen, maatilayrityksen kehittäminen, yrityksen kehittämiskohteet

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries

Author: Karoliina Mäki

Title of thesis: Development of Farm Companies – Form to Find Farm Companies' Development Points

Supervisor: Pekka Kokkonen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2022

Number of pages: 39 + 2 appendices

The aim of this bachelor's thesis was to make a form for finding development points of farm companies. I wanted to make the form user-friendly, simple, and clear. When these aims are met, the development points and challenges of a farm company could be found and solved quickly. The form can also ease communication between a farmer and a consultant. The thesis was commissioned by Hyvinvoivat maaseudun yritykset project (HYMYT).

The topic is current because of all the changes the farms have gone through and because farm management is becoming more important.

This is a functional thesis, and its sources are study courses and the materials of HYMYT project, theses, reports, and multiple online sources, for example articles. The subjects were mainly about agriculture, natural resources, environment, and farm management and developing.

I got feedback about the form from lecturers and agronomist students. The lecturers inspected the form, except for crop production. The students thought that the form was pleasing, needed, and easy to use. The constructive feedback was mainly about the solution suggestions in the form.

The form could be developed further in many ways. There can be added more production lines because the form only includes the usual issues of companies, and crop and milk production. Also, the challenges and solution suggestions can be modified, added, and deleted. In the future, the form can be modified more user-friendly after it has been used more and there is more feedback.

Keywords: farm company, farm company development, farm management

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY	7
3	MAATILAYRITYSTEN KEHITTÄMINEN.....	8
3.1	Maatilayritysten kehittämiseen vaikuttavat tekijät	9
3.2	Keinoja maatilayrityksen toiminnan seuraamiseen.....	10
3.3	Erilaisia keinoja maatilayritysten kehittämiseen.....	11
3.4	Maatilayrityksen kehittämisen tulevaisuuden näkymät	14
4	AINEISTO JA MENETELMÄT	16
5	LOMAKE MAATILAYRITYSTEN KEHITTÄMISKOhteiden Löytämiseksi	17
5.1	Lomakkeen suunnittelu ja toteutus	17
5.2	Aiheen rajausta	19
5.3	Lomakkeen aihealueet	20
5.4	Lomakkeen käyttäminen.....	22
6	PALAUTTEET	23
7	LOMAKKEEN SOVELTAMINEN JA KEHITTÄMINEN.....	26
8	POHDINTA	27
	LÄHTEET.....	28
	Opinnäyteraportin lähteet	28
	Lomakkeen lähteet	30
	LIITTEET	40

1 JOHDANTO

”Maataloutta ei ole aina pidetty yrityksenä, se on pikemminkin aiemmin ollut elämäntapa,” Jaana Hintikka pohtii opinnäytetyössään (Hintikka 2013). Mielestäni tämä on täydellinen kuvaus siitä, millaista maatalous on aiemmin ollut ja millaiseksi se on muuttunut viimeisten vuosikymmenten aikana. Maatalous on läpikäynyt rakennemuutoksen (Maaseutu.fi 2021). Sen myötä maatilayritysten määrä vähenee, mutta tilakoko kasvaa koko ajan suuremmaksi (Tilastokeskus 2020).

Opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä maatilayrityksen kehittämiskohteiden löytämisestä sujuvampaa ja yksinkertaisempaa, jolloin niihin voidaan puuttua nopeammin. Päämääränä oli luoda lomake, jonka avulla maatilayrittäjä tai asiantuntija voi tarkastella maatilayrityksen toimintaa. Lisäksi lomakkeen avulla voidaan sujuvoittaa maatilayrittäjän ja asiantuntijan välistä kommunikaatiota.

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, koska tietääkseni tällaista lomaketta ei ole virallisesti aikaisemmin tehty. Sille on kuitenkin tarve, koska maatalouden rakennemuutoksen myötä johtaminen, toiminnan suunnittelu, visio, tavoitteet ja strategia tulevat yhä tärkeämmiksi. Lisäksi työtehtävien ja prosessien sujuvuus ovat avainasioita päivittäisten rutiinien suorittamisessa sekä ajankäytön optimimisessa. Tämän vuoksi maatilayrityksen kehitystarpeiden ja haasteiden tulisi löytyä helposti, jotta niihin voidaan reagoida nopeammin ja voidaan minimoida niistä mahdollisesti kehittyvät tuotannolliset, taloudelliset, terveydelliset ja turvallisuuteen vaikuttavat riskit. Loppujen lopuksi, maatilayrityskin on yritys, jonka täytyy kehittyä ja pysyä ajan tasalla pitääkseen kiinni kannattavuudestaan.

2 TOIMEKSIANTAJAN ESITTELY

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Oulun ammattikorkeakoulun Hyvinvoivat maaseudun yritykset -hanke eli HYMYT-hanke, joka toimi yhteistyössä MTK Pohjois-Suomi ry:n kanssa. Hanke toteutettiin 1.6.2019–30.9.2022 ja se sai rahoituksen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahosta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta. (HYMYT – Hyvinvoivat maaseudun yritykset 2019a.) HYMYT-hankkeen tavoitteena oli lisätä yrittäjien hyvinvointia ja osaamista, laajentaa yritysten välisiä yhteistyö- ja tukiverkkoja, lisätä maatalousyritysten kannattavuutta ja etsiä uusia ansaintamahdollisuuksia maaseudun yrityksille (HYMYT – Hyvinvoivat maaseudun yritykset 2019b). Sen toiminta-alueena oli Pohjois-Pohjanmaa. Hankkeeseen voivat osallistua luonnonvara-alan yritykset tai muut yritykset, jotka toimivat yhteistyössä maaseudun luonnonvara-alan yritysten kanssa. (HYMYT – Hyvinvoivat maaseudun yritykset 2019a.)

Hanke pyrki saavuttamaan tavoitteensa keräämällä maaseutualan yrittäjiä osallistumaan hankkeeseen ja järjestämällä heille verkostoitumismahdollisuuksia. Maaseutualan yrittäjät pääsivät myös vaihtamaan ideoitaan, toimintatapojaan ja etsimään kehitysideoita vertailemalla yrityksiään erilaisissa kehittämistilaisuuksissa. Lisäksi hanke rakensi toimivan, kannattavan ja hyvinvoivan maaseutuyrityksen toimintamallin, jota pilotoitiin hankkeeseen osallistuvilla maaseutuyrityksillä. Maaseutuyritysten toimintaa arvioitiin, mentoroitiin ja pyrittiin kehittämään erilaisten keinojen, kuten LEAN- ja PDCA-mallien avulla. (HYMYT – Hyvinvoivat maaseudun yritykset 2019c.)

HYMYT-hanke oli järjestänyt Jelppi-ryhmän, joka koostui maaseutualan ammattilaisista. Jelppi-ryhmän tarkoituksena oli auttaa apua tarvitsevia maatilayrittäjiä erilaisissa talkooluonteisissa töissä, kuten navettarakennuksen siivoamisessa. Jelppi-ryhmää tarvitseva maatalousyrittäjä oli saattanut sairastua tai menettää puolisonsa, minkä vuoksi hän tarvitsi lyhytaikaista talkooapua. Lisäksi Jelppi-ryhmän tukena toimi kunnaneläinlääkäri, joka pystyi antamaan lisätietoa ja tarvittaessa myös apua. Kunnaneläinlääkäri pystyi myös tulemaan mukaan tilakäynneille, mikäli maaseutuyrittäjä sitä tarvitsi.

Ensimmäinen Jelppi-ryhmä muodostettiin syksyllä 2020 ja se on käynyt auttamassa muutamia maatilayrittäjiä kevääseen 2021 mennessä. Covid-19-pandemiatilanne oli hieman hidastanut ja vaikeuttanut ryhmän toimintaa.

3 MAATILAYRITYSTEN KEHITTÄMINEN

Maatilayritysten kehittämisen merkitys ja syyt ovat teoriassa samoja kuin millä tahansa muullakin yrityksellä. Yrityksen täytyy pysyä taloudellisesti kannattavana ja kilpailukykyisenä, mikä vaatii jatkuvaa toiminnan seuraamista sekä kehittämistä. Tuotanto on taloudellisesti kannattavaa, kun työpäinokselle saadaan tavoitteeksi asetettu korvaus ja yritystoimintaan sijoitetulle pääomalle riittävä tuotto, jotta tulot ja kustannukset ovat tasapainossa (Hintikka 2013). ”Maatilan katsotaan toimivan laadukkaasti, kun maatilayrityksessä työskentely sujuu, talouden hallinta on kunnossa, maatilan hoito on suunnitelmallista ja suhteet sidosryhmiin ovat kunnossa” (Hintikka 2013).

Yrittäjän täytyy pysyä ajan tasalla alalla tapahtuvista muutoksista ja pystyä vastaamaan kuluttajien kysyntään. Kuluttajien tietoisuus elintarvikkeiden laadusta ja laatuvaatimuksista on kasvanut ja se jatkaa kasvuaan koko ajan. Tietoisuuden kasvuun vaikuttavat muun muassa ilmastonmuutos, eettisyys, trendit, kuluttajien arvot ja kasvava kiinnostus omaa hyvinvointia kohtaan.

Talouden ja kilpailukykyyn lisäksi maatilayrityksiä kehitetään myös työolosuhteiden vuoksi. Työolosuhteiden kehittämällä vaikutetaan työntekijöiden ja eläinten hyvinvointiin, turvallisuuteen ja työolosuhteiden viihtyisyyteen. Täten hyvinvointiin panostamisella vaikutetaan positiivisesti myös talouteen, kun työntekijät ja tuotantoeläimet voivat hyvin: sairastumiset vähenevät, jaksaminen paranee ja tuotanto tehostuu. Yksinkertaistettuna esimerkkinä voidaan todeta: hyvinvoiva ja terve lehmä on myös kestävä lehmä, joka voi tuottaa enemmän maitoa ja sen eläinlääkärikulut ovat pienet. Tuotantoeläinten ja työntekijöiden hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä investointeja voivat olla karjajharjat, jaloittelutarha, laadukkaat käytävämatot ja parsirakenteet, kunnollinen valaistus sekä henkilöstön kunnollinen taukotila.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi myös lait ja säädökset sekä yrittäjän omat syyt ohjaavat yrityksen toiminnan kehittämistä. Yrittäjien tulisikin seurata alan ajankohtaisimpia tietoja ja muutoksia suunnitellessaan yritystensä kehittämistä.

3.1 Maatilayritysten kehittämiseen vaikuttavat tekijät

Yrityksen visio, tavoitteet ja strategia ovat keskeisessä asemassa yrityksen toiminnan kehittämisessä. Ne toimivat sen perustana. Yrittäjällä tulisi olla tulevaisuuden visio yrityksestään eli minkälaiseksi hän kuvittelee yrityksensä tulevaisuuden. Visio toimii toiminnan suunnittelun ja kehittämisen pohjana ja sen perusteella yritykselle tehdään strategia ja realistisia tavoitteita, joilla päästään kyseiseen visioon. (Ryhänen & Sipiläinen 2018, 25–26.) Tavoitteet ovat tärkeitä yrityksen kehittämisessä, vision saavuttamisessa sekä motivaation ylläpitämisessä. Kaikki työtehtävät perustuvat tavoitteisiin, siksi niiden on oltava realistisia, yksiselitteisiä, olennaisia, mitattavissa ja saavutettavissa olevia sekä aikaan sidottuja. Tavoitteet jakautuvat lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteisiin, mutta strategiset tavoitteet ovat pitkän aikavälin numeerisia tavoitteita. Näiden lisäksi myös strategia on olennainen osa yrityksen kehittämistä. Se perustuu yrityksen nykytila-analyysiin, toimintaympäristöanalyysiin sekä yrittäjän ja yrityksen arvoihin. Strategia on suunnitelma vision saavuttamisesta. (Koivisto 2022.)

Yrittäjän kiinnostus, motivaatio ja jaksaminen ovat tärkeitä tekijöitä, jotka vaikuttavat maatilayrityksen kehittämiseen. Nämä asiat takaavat, että yrittäjä on valmis antamaan aikaansa osaamisensa ja yrityksensä toiminnan kehittämiseksi. Hyvinvoiva ja motivoitunut yrittäjä on todennäköisemmin kykenevämpi kehittämään yritystään kuin hänen vastakohtansa. Täten yrittäjien hyvinvointia ja riittävää vapaa-aikaa tulisi tukea. Maatilayrittäjän vapaa-aika on usein rajallista, koska työ määrä on suuri ja työaika ei ole säännöllistä.

Lisäksi yrittäjän suhtautuminen ja sopeutuminen muutoksiin vaikuttaa yrityksen kehittämiseen. Yrityksen kehittäminen vaatii joidenkin asioiden muuttamista eli mikäli yrittäjä ei pidä muutoksista tai hänen on vaikeaa sopeutua niihin, voi yrityksen kehittäminenkin olla haasteellista. Muutospaine voi tulla joko yrityksen sisältä tai ulkopuolelta. Yrityksen sisäistä muutospainetta voi olla esimerkiksi suuremmat korjaustarpeet tai tuotannon laajentamistarpeet. Ulkopuolisia muutospaineita voivat luoda yhteiskunnan ja kuluttajien arvot ja tarpeet sekä uudet lait ja säädökset. Ulkopuoliset muutospaineet voivat ilmetä hitaammin, kun taas sisäisiä muutostarpeita voi tulla useammin.

Myös yrityksen talous on yksi toiminnan kehittämisen tärkeimmistä edellytyksistä. Raha on asia, jonka avulla konkreettiset investoinnit toteutetaan. Yritystä voi kehittää myös aineettomasti, esimerkiksi itsenäisesti opiskelemalla ja kerryttämällä osaamistaan, mutta usein myös aineellisille ja kustannuksilla tuottaville investoinneille on tarvetta.

Maatalous- ja luonnonvara-ala ovat herkkiä poliittisille muutoksille. Euroopan Unioni ja Suomen valtio säättävät tukipolitiikasta, byrokratiasta ja toimintaa koskevista vaatimuksista. Täten lait, säädökset ja vaatimukset ohjaavat vahvasti maatilayritysten toimintaa. Ne perustuvat usein uusiin tutkimustuloksiin, ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja eettisten toimintatapojen edistämiseen.

3.2 Keinoja maatilayrityksen toiminnan seuraamiseen

Maatilayrityksen toimintaa tulisi seurata ja mitata: mitä mittaat, sitä voit myös parantaa. Kun tavoitteena on kehittää maatalan yritystoimintaa, täytyy myös käyttää erilaisia toiminnan ja laadunhallinnan mittareita sekä indikaattoreita.

Kuviossa 1 on tunnettu PDCA-malli, jota käytetään laadunhallinnan perustana. Suomennettuna se tarkoittaa sanoja: suunnittele, tee, tarkasta ja toimi. PDCA-malli esittää laadunhallinnan kiertokulua, joka menee yksinkertaisesti niin, että aluksi suunnitellaan yrityksen toimintaa, päivittäisiä rutiineja ja työtehtäviä. Sen jälkeen suunniteltuja rutiineja ja työtehtäviä toteutetaan tietyn ajanjakson ajan. Samalla tarkastellaan toiminnan onnistumista mittareiden ja indikaattoreiden avulla. Lopuksi analysoidaan tuloksia ja parannellaan toimintatapoja. Lopuksi kierto lähtee jälleen alusta ja täten varmistetaan yrityksen laadunhallinnan systemaattisuus.

KUVIO 1. PDCA-malli (Arter 2022)

Maatilayrityksen toiminnan seuraamiseen on kehitetty monenlaisia mittareita ja indikaattoreita. Nämä toiminnan seuraamisen keinot ovat erilaisia tuotantosunnasta riippuen. Kasvintuotantotiloilla voidaan käyttää esimerkiksi satomittareita, jotka mittaavat sadon määrää, ja rehuanalyyssejä, joilla voi mitata sadon laatua. Myös sadon kasvun ja kasvitautien sekä -tuholaisten tarkkailemisella ja kirjanpidolla voidaan analysoida toimintaa. Puolestaan lypsykarjatiloiilla voidaan käyttää muun muassa maidon laatua seuraavia mittareita, kuten solutestejä ja tankin lämpötilaa. Lisäksi voidaan hyödyntää nautojen lannan koostumuksen seuranta, tai niiden hyvinvointia ja kiimakiertoa seuraavia aktiivisuuspantoja, jotka mittaavat aktiivisuutta ja märehittämistä. Lisäksi siemennys- ja sairauksikirjanpidosta, talouslaskelmista sekä muista kirjanpitomenetelmistä voi nähdä toiminnan tunnuslukuja ja mahdollisia kehittämiskohteita sekä seurata toiminnan onnistuneisuutta. Näitä tunnuslukuja voi seurata paperisen kirjanpidon tai tietokoneohjelmistojen, kuten Minun Maatilani -ohjelmiston, avulla. Mittareita ja indikaattoreita on paljon enemmänkin, ja ne yleensä liittyvät päivittäisiin tai kausittaisiin rutiineihin tai kirjanpitomenetelmiin.

Käytännön laadunhallinnan lisäksi myös operatiivinen eli päivittäin tapahtuva johtaminen on erityisen tärkeää, kun halutaan seurata yrityksen kehitystä (Hintikka 2013). Siihen kuuluu esimerkiksi päivittäisten prosessien sujuvuudesta huolehtiminen, riskienhallinta, työturvallisuus ja vuorovaikutus työntekijöiden kanssa. Näillä asioilla voidaan huomata haasteita tai epäkohtia päivittäisissä rutiineissa, joita voidaan kehittää.

Lisäksi palaverit ja keskustelut työntekijöiden kanssa ovat erityisen hyödyllisiä yrityksen toiminnan seuraamisessa ja kehittämisessä. Työntekijöiden kuunteleminen ja vuorovaikutus heidän kanssaan ovat tehokkaita keinoja löytää uusia ideoita, toimintatapoja tai toiminnan kehityskohtia. Yleensä henkilöstö ja varsinkin uudet työntekijät katsovat yritystä ja sen toimintaa niin sanotusti uusin silmin, jolloin he voivat huomata asioita, joita yrittäjä ei ole itse huomannut aikaisemmin arjen ja rutiininomaisten työtehtävien lomassa.

3.3 Erilaisia keinoja maatilayritysten kehittämiseen

Yrittäjä seuraa yritykselle asetettuja visiota, strategiaa ja tavoitteita kehittäessään sitä. Sen vuoksi niiden määrittäminen on tärkeää.

Usein maatilayritysten kehittäminen keskittyy tuotannon laadun tai määrän lisäämiseen. Tähän on olemassa monipuolisia keinoja riippuen tuotantosunnasta. Investoinnit ovat näkyvin ja ehkä jopa yleisin tapa kehittää yritystoimintaa ja yrityksen kannattavuutta. Ne koskevat usein tuotannon tehostamista tai laajentamista, työtehtävien sujuvoittamista tai jopa automatisointia. Yleensä investoinnit ovat suuria kustannuksia yritykselle, minkä vuoksi niitä täytyy suunnitella ja budjetoida todella huolellisesti. Kalleudestaan huolimatta investointien tarkoituksena on olla taloudellisesti kannattavia pidemmällä aikavälillä. Tuotantoon liittyviä investointeja voivat olla tuotantorakennuksen laajentaminen, eläinmäärän lisääminen tai jopa biokaasulaitos (Maa- ja metsätalousministeriö 2022). Päivittäisten rutiinien sujuvoittamiseen liittyviä ovat sellaiset investoinnit kuten ruokinta-automaatti ja lypsy- tai lantarobotit. Automatisoinnin avulla yrittäjän ja työntekijöiden päivittäiset työtehtävät saattavat muuttua ja helpottua. Täten yrittäjälle jää enemmän aikaa keskittyä yrityksen kehittämiseen ja johtamiseen.

Uudet innovaatiot ja teknologiat tuovat erilaisia mahdollisuuksia yritysten kehittämiselle. Esimerkiksi robotiikka ja dronit antavat vaihtoehtoisia keinoja tiedonhakuun ja päivittäisten työtehtävien tekemiseen. Nämä teknologiset ratkaisut on kehitetty helpottamaan, nopeuttamaan ja automatisoimaan työtehtäviä, kuten lypsy- ja lantarobotti sekä uudet ruokinnalliset ratkaisut. Näiden avulla yrittäjältä ja työntekijöiltä jää aikaa muiden työtehtävien tekemiseen, eläinten hyvinvoinnin parantamiseen, toiminnan kehittämiseen sekä omaan vapaa-aikaan ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen.

Yrityksen kehittäminen on vuorovaikutuksessa yrittäjän osaamisen kehittämisen kanssa: mitä ammattitaitoisempi ja osaavampi yrittäjä, sitä enemmän hän ymmärtää yritystoimintaansa ja osaa kehittää sitä oikeaan suuntaan. Ammattitaitoa voi lisätä esimerkiksi opiskelemalla, osallistumalla webinaareihin tai keskustelemalla asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi maatilayritysten kehittämishankkeisiin osallistuminen on tehokas tapa lisätä ammattitaitoaan, kehittää yrityksensä toimintaa ja verkostoitua. Kehittämishankkeet voivat tarjota tietoa ja tukea sekä tutustumiskäyntejä kotimaisilla ja mahdollisesti myös ulkomaisilla tuotantotiloilla. Nämä ovat hyviä keinoja saada lisää tietoa ja uusia näkökulmia sekä ideoita yritystoiminnan kehittämiseen.

Osa maatilayrittäjistä on ryhtynyt monialayrittäjiksi eli he harjoittavat maatalouden lisäksi jotain muutakin yritystoimintaa. Ensimmäiset kartoitukset maatalousyritysten monialaisuudesta ovat 2000-luvulta. Taulukossa 1 näkyy, kuinka maatalousyritysten monialaisuus on kehittynyt vuosina 2000–2007. Siitä voidaan nähdä, kuinka vuosina 2000–2005 monialaisuus on kasvanut tasaisesti,

mutta vuonna 2007 se on hieman laskenut. 34 prosenttia suomalaisista maatiloista oli monialaisia yrityksiä vuonna 2007.

TAULUKKO 1. Maaseudun monialayritysten lukumäärän ja sivutoimialojen kehitys vuosina 2000–2007 (Riusala & Siirilä 2009)

Toimiala	2000	2003	2005	2007	% ¹⁾
Maaseudun monialayrityksiä yht.	21 838	23 551	24 295	23 200	34
Koneurakointi	8 880	9 039	10 013	8 538	36,8
Muut palvelut	2 782	2 278	1 924	4 315 ²⁾	18,6 ²⁾
Matkailu, majoitus, virkistys	2 272	2 041	1 865	1 624	7,0
Uusiutuvan energian tuotanto	648	701	820	1578 ³⁾	6,8 ³⁾
Muu alkutuotanto kuin maatalous	744	1328	1815	1508	6,5
Kauppa	1 056	1 234	1 299	1 299	5,6
Puun jatkojalostus	1 349	1 134	889	1 114	4,8
Rakentaminen	-	697	881	1 044	4,5
Elintarvikkeiden jalostus	1 065	846	684	626	2,7
¹⁾ Prosenttiosuus koskee vuoden 2007 lukuja					
²⁾ Vuoden 2007 lukuun on yhdistetty mm. kuljetuspalvelut					
³⁾ Vuoden 2007 luvussa on yhdistetty kaikki energian tuotanto					
Lähde: TIKE 2001, 2004, 2006, 2008					

Taulukosta 1 voidaan nähdä myös, millaisia sivuelinkeinoja monialaisilla maatilayrityksillä on ollut ja kuinka suosittuja ne ovat olleet. Selvästi suosituimpana sivuelinkeinona on ollut koneurakointi, joka on ymmärrettävää, koska maatiloilla on usein erilaisia koneita, joita on helppo lähteä hyödyntämään sivutoimena. Toiseksi suosituimpana ovat olleet muut palvelut, joita ei ole sen tarkemmin määriteltä. Kolmanneksi suosituimpana sivuelinkeinona ovat olleet matkailu-, majoitus- ja virkistystoiminta, jotka ovat olleet koneurakoinnin lisäksi luontevia sivuelinkeinovaihtoehtoja. (Riusala & Siirilä 2009.) Maatiloilla on usein paljon luontoa tai metsää lähiympäristössään, joita on voitu pienellä vaivalla hyödyntää tällaiseen virkistystoimintaan. Lisäksi joillakin maatiloilla on edelleen erilaisia rakennuksia, kuten aittoja, pihapiirissään, joita on voitu ottaa käyttöön majoitustoimintaan. Aitta on piharakennus, jota on käytetty nukkumiseen ja varastointiin (Wikipedia 2022). On toki muitakin vaihtoehtoisia keinoja toteuttaa majoituspalveluita maatilalla, kuten telttä- tai karavaanarimajoitus.

Yleisimpien sivuelinkeinojen lisäksi yrityksen toimintaa voi kehittää myös Green Care -toiminnan avulla. Green Care eli luontoperustaiset hyvinvointipalvelut ovat kasvattamassa suosiotaan, koska ihmiset kiinnittävät yhä enemmän huomiota omaan hyvinvointiinsa ja terveyteensä sekä niiden ylläpitämiseen. Lisäksi vaihtoehtoiset keinot hyvinvoinnin ylläpitämiseen sekä sairauksien ennalta-

ehkäisemiseen ja parantamiseen ovat tervetulleita. Green Care on todella laaja käsite ja se jaetaan kahteen eri luokkaan: luontovoimaan ja luontohoivaan. Luontovoimapalvelut ovat matalan kynnyksen virkistyspalveluita, kuten ohjatut metsäkävelyt, luontojooga ja maatilavierailut. Tällaisten palveluiden asiakaskohderyhmiä voivat olla muun muassa perheet ja työporukat. Puolestaan luontohoivapalvelut ovat tavoitteellisia palveluita, jotka kohdennetaan usein sosiaali- ja terveysalan asiakkaille. Näillä asiakkailla on siis jokin tavoite, johon tällä palvelulla pyritään, esimerkiksi stressistä kärsivä asiakas voi saada apua ja rentoutusta ohjatusta puutarhanhoidosta tai mindfulness-harjoitteista. Mindfulness-harjoitteet ovat tietoisuus-, keskittymis- ja läsnäoloharjoitteita, joiden tavoitteina on lisätä positiivisia tunteita, parantaa oppimiskykyä ja muistia, vahvistaa itsetuntoa sekä vähentää stressiä (Suomen Mielenterveys ry 2021). Green Care -palvelut voidaan jakaa maatala-, puutarha-, eläin- ja luontoavusteisuuteen. Ne tarjoavat maatalousyrittäjille lukuisia mahdollisuuksia monipuolistaa yritystoimintaansa ja hyödyntää osaamistaan.

Kokonaisuudessaan keinoja maatilayritysten kehittämiseen on paljon ja on mahdotonta listata niitä kaikkia tähän. Keinojen monipuolisuus ja suuri määrä takaavat sen, että jokaiselle maatilayrittäjälle löytyy sopiva tapa kehittää omaa yritystään.

3.4 Maatilayrityksen kehittämisen tulevaisuuden näkymät

Tällä hetkellä on olemassa orastavia teemoja, jotka saattavat nousta tärkeiksi tulevaisuuden ruoantuotannossa. Olen poiminut näistä teemoista muutamia, joista kerron seuraavaksi.

Ensimmäisenä teemana on kuluttajien kasvava kiinnostus ruoan alkuperään ja siihen, miten se on tuotettu (Kuluttajaliitto 2022). Tällä tavoin kuluttajat varmistavat, että heidän ostamansa ruoka palvelee heille tärkeitä arvoja. Näitä arvoja voivat olla muun muassa ympäristöystävällisyys, terveellisyys, eettisyys, lähellä tuotettu ruoka ja kotimaisuus. Arvot vaihtelevat kuluttajien keskuudessa ja osalle niillä ei ole suurta merkitystä. Täten ruoantuotanto saattaa tulla entistä läpinäkyvämmäksi.

Läpinäkyvämpi ruoantuotanto voi tarkoittaa, että maatilayritysten olisi hyvä kiinnittää huomiota kilpailukykyynsä ja sen esilletuomiseen. Panostaminen eläinten hyvinvointiin, monipuoliseen viljelyyn, hiilineutraaliuteen, ympäristöhoitoon ja kestävyysparantavat sekä tuotantoa että kilpai-

luckyä. Läpinäkyvä ruoantuotanto voi uudistaa myös tuotteiden tuoteselosteita ja pakkauksia. Kuluttajat saattavat olla kiinnostuneita tietämään enemmän myös ruoan tuotantopaikasta sekä muista heille tärkeistä asioista.

Ruoan tuotantopaikalla on merkitystä kuluttajalle. Tämä lisää lähiruoan arvostusta, joka on kytköksissä myös ympäristöystävällisyyteen, paikallisen ruokakulttuurin ylläpitämiseen ja paikallisen ruoantuotannon tukemiseen (Luonnonvarakeskus 2022). Lisääntynyt kiinnostus lähiruokaa kohtaan näkyy REKO-rinkien yleistymisessä. REKO-rinkien ideana on ostaa paikallisten yrittäjien tuotteita suoraan yrittäjiltä ja tuottajilta. Tämän yleistyminen kasvattaa yrityksen kilpailukyvyn sekä muiden aiemmin mainittujen arvojen merkitystä ruoantuotannossa.

Puolestaan uudet teknologiat ja innovaatiot tulevat mahdollistamaan paljon uudenlaisia investointeja maatilayrityksille. Osa maatilayrittäjistä on jo hyödyntänyt teknologiaa, robotiikkaa ja automaatiota yrityksissään, ja se todennäköisesti tulee yleistymään. Nuorempi yrittäjäsukupolvi on niin sanotusti kasvanut teknologian nopean kehityksen keskellä, siksi he saattavat hyödyntää teknologiaa rohkeammin yritystoiminnassaan. Digitalisoitumisella on vielä paljon annettavaa maataloudelle ja digitalisoituminen tulee lisääntymään tulevaisuudessa.

Yritystoiminnan monipuolistaminen voi olla myös yksi tulevaisuuden nousevista teemoista. Useat maatilayritykset kehittyvät nopeasti ja joskus kehityksen tuloksena on monialayrittäjyys. Maatila voi suunnitella eläin- tai kasvintuotannon rinnalle Green Care -toimintaa, tuotteiden jatkojalostustoimintaa, matkailu-, majoitus- tai ravitsemistoimintaa yms. Monialayrittäjyys antaa maatilayritykselle mahdollisuuden toiseen tulovirtaan, ja se voi myös ylläpitää yrittäjän motivaatiota sekä päivittäisen työn mielekkyyttä.

Nämä ja useat muut asiat tulevat ohjaamaan tulevaisuuden maatilayritysten kehittämistä ja ruoantuotantoa.

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

Opinnäytetyö toteutettiin kehittämistehtävänä, jolloin kvantitatiivista tai kvalitatiivista tutkimusmenetelmää ei käytetty. Opinnäytetyönä tehtiin lomake, jolla voidaan löytää maatilayrityksen kehittämiskohtia.

Lomakkeeseen ja opinnäytetyöraportin teoriataustaan käytettiin opintojaksojen ja HYMYT-hankkeen tarjoamia materiaaleja, opinnäytetöitä, raportteja sekä erilaisia verkkolähteitä, kuten artikkeleita. Verkkolähteiden aihealueet koskivat pääosin maaseutu- ja luonnonvara-alaa, ympäristöä, monialaisia maatiloja sekä maatilayrityksen johtamista ja kehittämistä.

5 LOMAKE MAATILAYRITYSTEN KEHITTÄMISKOHTEIDEN LÖYTÄMISEKSI

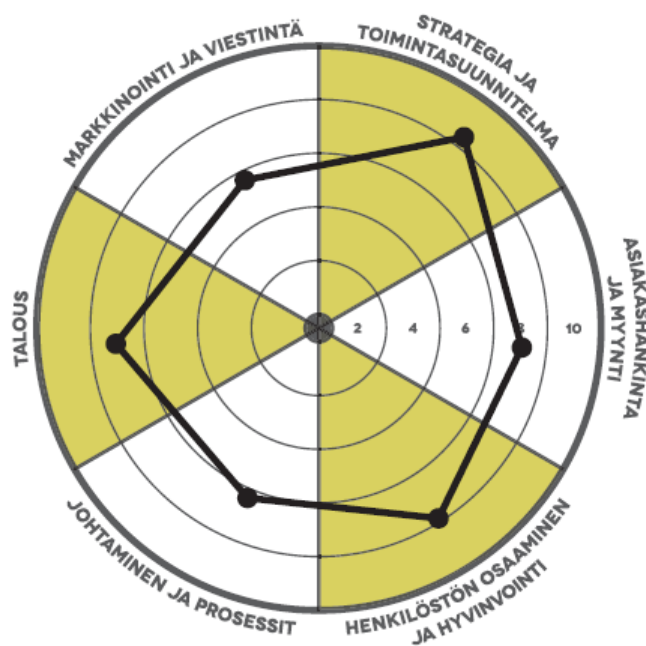
Opinnäytetyönä kehitetty lomake pyrkii vastaamaan maatilayritysten tarpeeseen löytää kehittämis-kohteet nopeasti ja mahdollisimman yksinkertaisesti. Lomakkeeseen merkitään maatilayrityksen nykyiset haasteet ja arvioidaan myös tulevaisuuden haasteita, sekä halutessa pisteytetään ne vakavuuden perusteella. Haasteet ovat valmiiksi esillä Excel-tiedostossa. Tämä auttaa maatilayrittäjää ja asiantuntijaa hahmottamaan paremmin ne ja niiden vakavuuden eli yrittäjän ”tilasokeuden” mahdollisuus on minimoitu.

Lomake voi toimia myös maatilayrittäjien ja asiantuntijoiden välisen viestinnän sujuvoittamisessa. Lisäksi sen tulosten perusteella voitaisiin tehdä esimerkiksi kehittämisohjelma maatilayritykselle käyttämällä tukena myös HYMYT-hankkeen julkaisua: Toimintamalli hyvinvoivan maatilan kehittämiseksi.

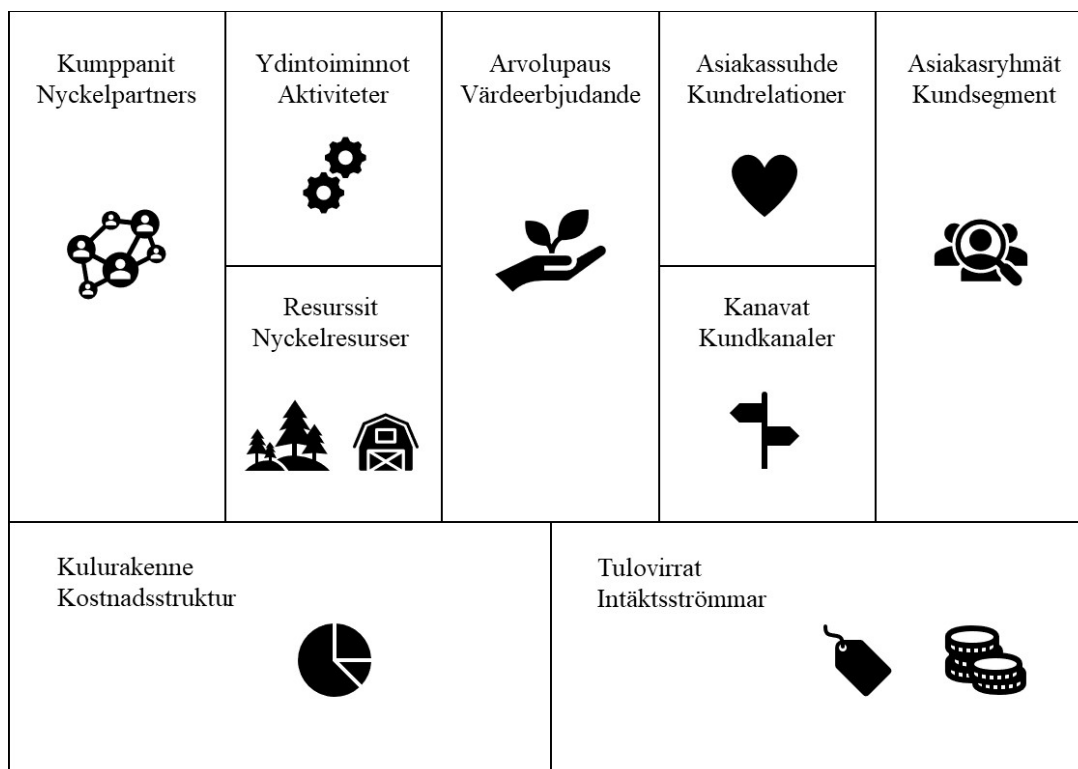
5.1 Lomakkeen suunnittelu ja toteutus

Opinnäytetyön aihe saatiin HYMYT-hankkeelta vuoden 2020 syksyllä ja sen jälkeen alettiin suunnittelemaan työtä. Tavoitteena oli kehitellä lomake, jonka avulla voitaisiin kartoittaa maatilayrityksen haasteet ja kehittämiskohteet sujuvasti. Sen täytyisi olla helppokäyttöinen, yksinkertainen, hyödyllinen ja tehokas. Aluksi suunniteltiin lomaketta, jonka avulla kerättäisiin tietoja maatilayrityksestä ja sen pohjalta määritettäisiin yrityksen kehittämiskohdat. Se ei osoittautunutkaan tehokkaimmaksi ja käytännöllisimmäksi lomakkeeksi. Täten se ei ollut opinnäytetyön tavoitteiden mukainen.

Tammikuussa 2021, kehittyi uusi idea opinnäytetyön toteuttamiselle. Idea syntyi yritysten Health check -mallin ja Business model canvas -lomakkeen pohjalta. Ne ovat yksinkertaisia ja sopivat jokaiselle yritykselle. Kuviossa 2 olevaan Health check -malliin kuuluu kysymyksiä yrityksen visiosta, tavoitteista ja strategiasta sekä SWOT-analyysi eli yrityksen vahvuuksien ja heikkouksien tunnistaminen (Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy 2021). Puolestaan kuvion 3 Business model canvas eli BMC auttaa yrittäjää hahmottamaan liiketoimintansa tai sen idean kokonaiskuvan nopeasti (Liikkanen 2019). Business model canvas -lomakkeeseen täytetään liiketoiminnan arvopäätös, kumppanit, ydintoiminnot, resurssit, asiakassuhde, asiakasryhmät, kanavat, kulurakenne ja tulovirrat.

KUVIO 2. Yrityksen Health check -malli (Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy 2021)

KUVIO 3. Kuvituskuva Business model canvaksesta (Haataja 2022)

Health check -mallia ja Business model canvas -lomaketta hyödynnettiin inspiraationa lomakkeen teossa. Niitä jalostamalla kehitettiin idea haasteisiin perustuvasta lomakkeesta, joka keskittyy suoraan maatilayrityksen haasteisiin ja kehittämiskohtiin.

Lomaketta yritettiin sovittaa Word- ja Excel-ohjelmille, Webropol-kyselyalustalle sekä muille kyselyalustoille. Toimivin alusta oli Excel-ohjelma ja lomakkeen ohjeen alustaksi sopi Word-ohjelma, josta ohje vietiin PDF-muotoon. Valinta perustui helppokäyttöisyyteen sekä siihen, että tiedostoja voidaan jakaa helposti Excel- ja PDF-muodoissa.

Lomakkeen teossa käytettiin runsaasti eri lähteitä ja kahden lehtorin palautteita. Näin varmistettiin lomakkeen käyttökelpoisuus ja se, että lomakkeen tiedot ovat varmasti oikeita.

5.2 Aiheen rajaus

Opinnäytetyön rajaamisen tärkeyttä on aina painotettu paljon. Suunniteltaessa lomakkeen tuotantosuuntia ja aiheita pyrittiin rajaamaan ne järkevästi myös opinnäytetyön laajuutta ja aikataulua ajatellen.

Aluksi suunniteltiin rajata lomakkeen tuotantosuunnat ja aiheet toimeksiantajan hankkeessa mukana oleviin tuotantosuuntiin, joita olivat kasvintuotanto, maidontuotanto ja emolehmätuotanto. Opinnäytetyötä ja erityisesti lomaketta tehdessä huomattiin työmäärän olevan melko suuri, joten päätettiin jättää emolehmätuotanto pois lomakkeesta. Kasvintuotanto ja maidontuotanto ovat kuitenkin tällä hetkellä suomalaisen maatalouden suurimmat tuotantosuunnat (Luonnonvarakeskus 2017). Ne ovat myös parhaiten opinnäytetyön tekijän osaamisalaa, joten ne valittiin lomakkeeseen.

Opinnäytetyön raporttiosuuden rajaus oli suhteellisen helppo tehdä. Aluksi ajattelin kirjoittaa raporttiin maaseudun ja maatilayritysten kehittämisestä sekä esitellä lomakkeen ja kuvata työprosessin vaiheet. Raporttia kirjoittaessani päädyin luopumaan maaseudun kehittämisen aihepiiristä, koska se olisi tehnyt opinnäytetyöstäni liian laajan. Lisäksi se osoittautui aivan omaksi aihepiirikseen, joka ei sinänsä liittynyt tarpeeksi vahvasti maatilayritysten kehittämiseen. Täten päädyin kirjoittamaan opinnäytetyöraporttini sen tämänhetkisillä otsikoilla.

5.3 Lomakkeen aihealueet

Lomake on jaettu eri aihealueisiin, jotka helpottavat sen täyttämistä. Tällä hetkellä aihealueina ovat yrityksen yleiset aiheet, kasvintuotanto ja maidontuotanto.

Lomakkeen yleisiin aiheisiin kuuluvat johtaminen ja tavoitteet, turvallisuus ja riskienhallinta, talous sekä ympäristö. Kyseiset aiheet ovat riippumattomia yrityksen tuotantosuunnasta ja täten ne koskettavat kaikkia yrityksiä. Lisäksi ne ovat hyvin merkittäviä asioita yrityksille ja niiden toiminnan kehittämiseksi.

Johtaminen ja tavoitteet -aihealueessa on keskitytty muun muassa johtamiseen, kommunikointiin, työntekijöiden perehdyttämiseen ja osaamiseen, omaan osaamiseen sekä yrityksen tavoitteisiin. Nämä asiat nousevat tärkeämmiksi nykyajan maataloudessa, koska tilakoot kasvavat ja maatalousyrittäjien täytyy hallita useita eri asioita suurenkin kokonaisuuden sisällä. Tilakoon kasvaessa yrityksen toiminta laajenee ja yrittäjä saattaa palkata uusia työntekijöitä yritykseensä. Sen vuoksi johtamisen, kommunikaation, perehdyttämisen, osaamisen, rutiinien hallitsemisen ja yrityksen tavoitteiden merkitys kasvaa.

Turvallisuus ja riskienhallinta -aihealueessa on esillä yrityksen yleiset turvallisuusasiat, kuten pelastussuunnitelma, paloturvallisuus, henkilöstösuojaimet ja työergonomia. Lisäksi siihen kuuluu myös riskienhallinta eli onnettomuuksien välttäminen, kuten poistumisteiden esteettömyydestä huolehtiminen ja kemikaalien oikeaoppinen säilytys. Turvallisuus ja riskienhallinta ovat tärkeitä asioita työntekijöiden ja mahdollisten tuotantoeläinten turvallisuuden sekä yrityksen talouden ja kestävyyden kannalta.

Talouden aihealueessa käsitellään muun muassa yrityksen taloudellista tilannetta, budjetointia, palveluiden kilpailutusta ja yrittäjän mielipidettä yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tarkoituksena on saada yleiskuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta.

Ympäristö-aihealueessa perehdytään yrityksen ympäristöasioihin ja miten ne huomioidaan yrityksessä. Siihen kuuluu esimerkiksi tarkastuslistojen hyödyntäminen, yrittäjän ja työntekijöiden ympäristöosaaminen, jätteiden lajittelu ja kierrätys sekä päästöjen minimointi. Kestävyys ja ympäristöystävällisyys ovat kehittyneet paljon viimeisten vuosien aikana ja niiden merkitys korostuu yrityksissä.

Kasvintuotanto-osio on jaettu eri aiheisiin, joita on kasvintuotannon eri vaiheissa. Aiheet ovat kasvilajit, maaperä ja peltohehtaarit, lannoitus ja kalkitus, kylvö ja viljelysuunnitelma, kasvinsuojelu, korjuustrategia sekä koneet ja urakointi. Myös maidontuotanto-osio on jaettu prosesseihin, jotka kattavat maidontuotannon eri vaiheet. Tämän osion prosessit ovat vasikat, nuorkarja, siirtymäkauden lehmät ja ummikot, lypsävät ja lypsy, sonnit ja tilasonnit, ruokinta, olosuhteet, terveys, jalostus, laidunnus ja jaloittelu sekä bioturvallisuus.

Aihealueiden alle on kirjattu erilaisia haasteita, joita voi esiintyä niissä. Haasteet eivät mene täysin yksityiskohtiin, koska tarkoituksena on saada yleiskuva yrityksestä ja sen toiminnasta. Se tukee myös lomakkeen helppokäyttöisyyttä, mutta antaa varaa lomakkeen jatkokehittämiselle.

Kuviossa 4 olevasta lomakkeen sisällysluettelosta voidaan nähdä tarkemmin, mitä sen pääaiheisiin sisältyy. Lisäksi sisällysluettelo näyttää, mistä Excel-tiedoston soluista kyseiset aiheet löytyvät.

Lomakkeen tulossivujen sisällysluettelo

Yleinen

Aihe	Solun numero
Johtaminen ja tavoitteet	1
Turvallisuus ja riskienhallinta	87
Talous	150
Ympäristö	180

Kasvintuotanto

Aihe	Solun numero
Kasvilajit	1
Maaperä ja peltohehtaarit	37
Lannoitus ja kalkitus	80
Kylvö ja viljelysuunnitelma	159
Kavinsuojelu	197
Korjuustrategia	249
Koneet ja urakointi	294

Maidontuotanto

Aihe	Solun numero
Vasikat	1
Nuorkarja	123
Ummikot ja siirtymäkauden lehmät	161
Lypsävät ja lypsy	224
Sonnit ja tilasonnit	329
Ruokinta	377
Olosuhteet	465
Terveys	584
Jalostus	678
Laidunnus ja jaloittelu	780
Bioturvallisuus	901

KUVIO 4. Lomakkeen tulossivujen sisällysluettelo

5.4 Lomakkeen käyttäminen

Lomakkeen käyttämiseen on laadittu ohje, joka tulee lomakkeen mukana PDF-tiedostona. Siitä pyrittiin tekemään selkeä ja yksinkertainen. Ohje sisältää selvityksen lomakkeen tarkoituksesta ja tavoitteista, sen täyttöohjeen sekä tulososioiden sisällysluettelon. Se on laadittu lomakkeen käyttäjille eli maatilayritysten yrittäjille ja luonnonvara-alan asiantuntijoille.

Lomakkeen haasteet pisteytetään asteikolla 1–5 tai merkitään halutulla tavalla. Pisteytys perustuu sille, kuinka suuri haaste kyseinen asia on yritykselle tällä hetkellä tai lähitulevaisuudessa. Kuviosta 5 voidaan nähdä, mitä pisteytysjärjestelmän eri numerot tarkoittavat: mitä korkeampi numero, sitä vakavampi haaste. Pisteytysnumeroiden tilalla voidaan käyttää myös jotain merkkiä, esimerkiksi rastia, mikäli pisteytys tuntuu liian haastavalta tai aikaa vievältä. Pisteytyksen tai merkintöjen jälkeen tarkastellaan tulossivua, josta nähdään pisteytyksen tai merkintöjen tulokset. Niitä voidaan analysoida ja käyttää hyväksi yrityksen kehittämisessä.

1	2	3	4	5
Ei juurikaan haastetta	Vähäinen haaste	Kohtalainen haaste	Melko suuri haaste	Suuri haaste

KUVIO 5. Lomakkeen pisteytysjärjestelmä

Lisäksi lomaketta voidaan käyttää yrittäjän ja asiantuntijan välisessä kommunikaatiossa, jotta molemmilla on sama ymmärrys yrityksen asioista ja yrittäjän ajatuksista yritystään kohtaan. Yrityksen kehittämiskohdat voivat olla jo automaattisesti yrittäjän mielessä, mutta ne konkretisoituvat, kun ne sanoitetaan paperille tai digitaaliselle lomakkeelle. Ohje ja lomake ovat tämän opinnäytetyöraportin liitteinä.

6 PALAUTTEET

Kun lomake ja sen ohje olivat viimeistelyä vaille valmiita, pyysin sähköpostilla palautetta kolmelta luonnonvara-alan opiskelijalta, joilla on maatilayritys kotonaan. Heidän lisäksi pyysin palautetta kotieläintuotannon, kasvintuotannon ja yrittäjyyden lehtoreilta. Tarkoituksena oli saada alan opiskelijoiden näkemyksiä lomakkeen käyttökelpoisuudesta ja alan lehtoreiden varmistus lomakkeen pätevydestä.

Kotieläintuotannon lehtori tarkasti lomakkeen maidontuotannon osion ja yrittäjyyden lehtori tarkasti lomakkeen yrityksen yleisiä asioita koskevan osion. He antoivat hyvin kattavasti palautetta ja korjausehdotuksia. Se viimeisteltiin niiden pohjalta entistä toimivammaksi. Puolestaan kasvintuotannon lehtori ei ehtinyt antamaan palautetta lomakkeesta kiireisen aikataulunsa vuoksi.

Kolmesta luonnonvara-alan opiskelijasta kaksi ehti vastaamaan minulle. Ensimmäisellä opiskelijalla oli emolehmätila kotonaan, joten hän testasi lomakkeen käytännöllisyyttä osittain myös maatilayrittäjän näkökulmasta. Valitettavasti lomakkeessa käsitellään tällä hetkellä maatilayrityksen yleisten asioiden lisäksi vain maidontuotantoa sekä kasvintuotantoa, joten siinä ei ole vielä emolehmäosiota. Onneksi kyseinen opiskelija ei antanut asian vaivata, vaan antoi silti hyvin kattavan palautteen lomakkeesta. Toinen opiskelija oli kasvintuotantotalta, joten hän katsoi kasvintuotanto-osion perusteellisemmin kuin maidontuotanto-osion.

Aluksi opiskelija 1 vierasti ajatusta siitä käytännöstä, että ohje ja lomake ovat erillisiä tiedostoja, mutta loppujen lopuksi se osoittautuikin toimivaksi kokonaisuudeksi. Ilmeisesti lomakkeen täyttäminen ei ollut liian monimutkaista, jolloin ohjeen lukeminen kertaalleen riitti hyvin lomakkeen oikeaoppiseen täyttämiseen. Vaihtoehtoisesti molemmat tiedostot, ohje ja lomake, voidaan laittaa näkymään tietokoneen näytöllä yhtä aikaa tai ohjeen voi myös tulostaa paperisena tarvittaessa.

Opiskelija 1:n mielestä lomake näytti ensisilmäyksellä työläältä, mutta tarkemmin katsottuna ja täytettynä se olikin helppokäyttöinen ja miellyttävä. Hänen mielenkiintonsa heräsi, kun ohjeessa kerrottiin vastausten pisteytyvän erilliselle tulossivulle, joka helpottaa omien vastausten tarkastelua. Lomakkeen täyttö vaati aikaa ja keskittymistä, koska vastauskohtia on paljon. Lisäksi hän piti siitä ideasta, että lomaketta voi täyttää kahdella eri tavalla: pisteytysasteikolla 1–5 tai laittamalla vain

jokin muu merkki yritystä koskevan haasteen kohdalle. Tässä on siis vaihtoehtoina saada tarkempia vastauksia tai nopeampi täyttämistekniikka.

Opiskelija 2:n mukaan maatilalla täytettäviä lomakkeita on paljon, joten tämän opinnäytetyön lomakkeen selkeys ja ulkonäkö on hyvästä. Hänen mielestään olisi ollut nopeampaa ja varmempaa antaa vain yksi täyttämistekniikka eikä kahta eri vaihtoehtoa. Lisäksi vaihtoehdot olisi hyvä lisätä näkyville myös lomakkeeseen. Opiskelija 2 mainitsi myös, että lomakkeessa olevia haasteita olisi voitu järjestää vieläkin loogisemmin, vaikkakin lomakkeen nykyinen yleisilme innostaa täyttämään sen.

Opiskelija 1:n mukaan tulossivun syiden, vaikutusten ja ratkaisujen lukeminen oli työlästä, koska tekstiä on paljon, mutta hänen mukaansa omalla kiireellä saattoi olla myös vaikutusta asiaan. Hänen mukaansa eri haasteiden ratkaisuehdotusten määrä ja laatu oli vaihtelevaa. Lisäksi hän kirjoitti, että mikäli haasteen ratkaisuehdotus on: ”Selvitä ongelman syy ja pyri ratkaisemaan se”, se on ilmeisesti helppo sivuuttaa liian suurena ja aikaa vievänä haasteena. Myös asiantuntija-avun mainitsemisen lisäksi olisi hyvä kirjoittaa esimerkkejä tahoista, joilta apua voisi kysyä. Toki asiantuntijatahoja on monia ja ne ovat erilaisia alueittain sekä tuotantosuunnittain, jolloin niiden merkitseminen tarkasti olisi työlästä ja se veisi tilaa lomakkeesta.

Lisäksi opiskelija 1:n mukaan lomakkeesta voisi saada monipuolisemman muuttamalla maidontuotannon nautakarjataloudeksi ja ohjeistamalla lomakkeen käyttäjiä merkitsemään vain heidän yritystään koskevat haasteet. Ymmärrän, että lypsy- ja lihakarjataloudessa on samankaltaisuuksia, mutta lomaketta tehdessä pyrin pitämään sen mahdollisimman selkeänä ja täten en yhdistänyt näitä kahta tuotantosuuntaa, ainakaan toistaiseksi. Mielestäni lihakarjatalouden voisi lisätä lomakkeeseen omana tuotantosuuntana.

Myös opiskelija 2 kommentoi tulossivua niin, että useiden ratkaisukenttien samankaltaiset tekstit eivät anna luotettavia kehittämisideoita. Samat ratkaisut käyvät käytännössä moneen haasteeseen, mutta samankaltaisuus vaikuttaa lomakkeen mielekkyyteen. Lisäksi hän mainitsi, että maatilojen vahva perhekeskeisyys voisi kaivata myös ratkaisuja ihmissuhteiden hoitoon tai yrittäjän hyvinvointiin liittyen.

Opiskelija 2:n mukaan lomakkeen toimivuuden parantamiseksi siihen voisi lisätä käytännöllisiä syitä ja käytännössä hyväksi havaittuja ratkaisuja. Hänen mielestään lomake on kuitenkin kokonaisuutena hyvä ja tarpeellinen, kunhan loppuun asti mietityiltä tulossivuilta jokainen voisi löytää ratkaisuja.

Opiskelijoiden palaute saapui liian myöhään, jolloin olin jo palauttanut lomakkeen toimeksiantajaleni. Sen vuoksi en voinut hyödyntää tätä palautetta täysin sen viimeistelyssä. Lomaketta tullaan kuitenkin päivittämään tarpeen ja uusien palautteiden mukaan myös tulevaisuudessa.

7 LOMAKKEEN SOVELTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

Opinnäytetyönä luodulla lomakkeella on runsaasti kehittämismahdollisuuksia tulevaisuudessa. Tällä hetkellä lomakkeen aihepiirit ovat rajalliset. Niihin kuuluvat yrityksiä yleisesti koskevat aiheet, kuten johtaminen ja tavoitteet, turvallisuus ja riskienhallinta, talous sekä ympäristö. Lisäksi aihepiireinä on kaksi maatalouden tuotantosuuntaa: kasvintuotanto ja maidontuotanto sekä niihin kuuluvat prosessit ja aiheet. Aiheiden karkea rajaaminen johtui aikataulutuksesta, työmäärästä ja opinnäytetyön laajuuden määrittelemisestä. Tämänhetkisten aiheiden rajallinen määrä luo mahdollisuuden lisätä uusia aiheita ja muita maatalouden tuotantosuuntia lomakkeeseen, kuten naudanlihan tuotanto, sianlihan tuotanto, siipikarjatalous, metsätalous, sivuelinkeinot ja luonnonmukainen tuotanto.

Lomakkeessa on esitetty erilaisia haasteita koskien aiemmin mainittuja aihepiirejä, tuotantosuuntia, niiden prosesseja ja aiheita. Lomaketta on mahdollista kehittää lisäämällä tai poistamalla haasteita. Niitä voidaan myös tarvittaessa muokata entistä selkeämmiksi, tarkemmiksi ja yksinkertaisemmiksi. Uusien haasteiden lisääminen voi tehdä lomakkeesta vieläkin tarkemman, mikä antaa yksityiskohtaisemman kuvauksen maatilayrityksen kehittämiskohteista. Täytyy kuitenkin varmistaa, ettei uusien haasteiden lisääminen tee lomakkeesta liian aikaa vievää tai monimutkaista. Puolestaan joidenkin tämänhetkisten haasteiden poistaminen voi tehdä lomakkeesta entistä käytännöllisemmän, mikäli se nähdään tarpeelliseksi.

Tulossivun muokkaaminen entistä selkeämmäksi on myös yksi lomakkeen kehittämiskohdista. Sinne voisi lisätä kaavion, jolla voitaisiin havainnollistaa helpommin lomakkeen tulokset.

Lomakkeen todellinen muokkaus- ja kehittämistarve selviää vasta myöhemmin, kun sitä on päästy käyttämään enemmän. Sen käytännön testaaminen ja kokeileminen erilaisilla maatilayrityksillä ovat hyvin tärkeitä, koska ne määrittävät lomakkeen käytännöllisyyden, tehokkuuden ja selkeyden. Yrittäjien ja asiantuntijoiden kokemukset ovat arvokkaita tietoja lomakkeen tulevaisuuden kehittämiseksi. Kokemukset lomakkeesta ohjaavat sen kehityspolkua ja millaiseksi se on tarpeellista muokata, jotta sen käyttäminen tulisi entistä sujuvammaksi. Täten tämä tarjoaa myös mahdollisuuden uudelle opinnäytetyön aiheelle, jossa voisi selvittää lomakkeen käyttökokemuksia ja kehittämistarpeita.

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tekeminen vaati aiemmin opittujen asioiden kertaamista ja niihin perehtymistä. Täten tämä prosessi muistutti minua opinnoissani käsitellyistä asioista.

Sain opinnäytetyön aiheen syksyllä 2020 ja sovimme toimeksiantajani kanssa, että lomake olisi valmis kevään loppuun mennessä. Lomakkeessa oli suhteellisen suuri työmäärä, mutta sain sen tehtyä aikataulussa. Puolestaan opinnäytetyöraportin teko on viivästynyt alkuperäisistä aikataulusuunnitelmistani, mikä johtui siitä, että sain harjoittelupaikan kevään lopulla, jolloin työskentelin ja tein opinnäytetyötä yhtä aikaa. Sen vuoksi jouduin keventämään opinnäytetyöraportin kirjoittamisen aikataulua, jotta myös työkykyni pysyisi hyvänä.

Lomakkeen työstämisen aikana olisi pitänyt kiinnittää enemmän huomiota myös yksityiskohtaisempaan kommunikaatioon toimeksiantajan kanssa, jotta olisi tullut paremmin selväksi, mitä tietoja hän tarvitsee lomakkeen avulla.

Lisäksi itsensä johtaminen, aikatauluttaminen ja oman hyvinvoinnin ylläpito ovat korostuneet opinnäytetyöprosessin aikana. Tärkeää on ollut pitää opinnäytetyön työstäminen jatkuvana, jotta se edistyy ja sitä ei unohda töiden ja muiden kiireiden lomassa. Tätä olen yrittänyt noudattaa tekemällä opinnäytetyötä 1–2 kertaa viikossa, lukuun ottamatta kesän aikana ollutta taukoa. Työstämiskerrat rajoituivat palkkatöiden vuoksi vain pariin kertaan viikossa ja ne painoutuivat viikonloppuihin. Viikonloppuina pyrin myös pitämään yhden vapaapäivän kaikista töistä oman jaksamisen ylläpitämiseksi.

Loppujen lopuksi, tämä prosessi on ollut hyvin opettavainen niin opinnäytetyöaiheen kuin itseni johtamisen kannalta.

LÄHTEET

Opinnäyteraportin lähteet

Arter 2022. Kuvakaappaus. PDCA-malli käytännössä laadunhallinnan kivijalkana. Hakupäivä 18.4.2022. <https://www.arter.fi/pdca-malli-kaytannossa-laadunhallinnan-kivijalkana/>

Haataja, Christa 2022. Kuvituskuva Business model canvaksesta. Hakupäivä 2.4.2022.

Hintikka, Jaana 2013. Johtajuus keskisuomalaisilla lypsykarjatililla. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Hakupäivä 18.12.2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/69023/Jaana.Hintikka_oppari.pdf?sequence=1

HYMYT – Hyvinvoivat maaseudun yritykset 2019a. Oulun ammattikorkeakoulu Hakupäivä 25.3.2021. <https://www.oamk.fi/c5/fi/tutkimus-ja-kehitys/hankkeet/hymyt>

HYMYT – Hyvinvoivat maaseudun yritykset 2019b. Tavoitteet. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 11.5.2022. <https://www.oamk.fi/fi/tutkimus-ja-kehitys/tki-ja-hanketoiminta/hankkeet/hymyt/tavoitteet>

HYMYT – Hyvinvoivat maaseudun yritykset 2019c. Toimenpiteet. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 3.4.2021. <https://www.oamk.fi/fi/tutkimus-ja-kehitys/tki-ja-hanketoiminta/hankkeet/hymyt/toimenpiteet>

Keski-Uudenmaan Kehittämiskeskus Oy 2021. Yrityksen Health check. Kuvakaappaus ja pdf-tiedosto. Hakupäivä 1.1.2021. <https://www.keuke.fi/health-check/>

Koivisto, Petri. Maatilan johtaminen. PowerPoint-tiedosto. Pro Agria Oulu. Hakupäivä 19.2.2022.

Kuluttajaliitto. Ruokaketju. Hakupäivä 19.2.2022. <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/ruokaketju/>

Liikkanen, Lassi 2019. Business model canvas suomeksi auttaa alkuun liiketoimintasuunnittelussa. Qvik. Hakupäivä 6.2.2022. <https://qvik.com/news/business-model-canvas-suomeksi/>

Luonnonvarakeskus 2017. Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä tuotantosuunnittain ELY-keskuksittain. Hakupäivä 12.4.2021. https://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE_02%20Maatalous_02%20Rakenne_02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/03_Maatalous_ja_puutarhayrit_lkm_tuotantos_ELY.px/table/tableViewLayout1/?loadedQueryId=b878619d-270f-4a36-897f-618fdbf7822b&timeType=from&timeValue=2010

Luonnonvarakeskus. Lähiaruoka. Hakupäivä 19.2.2022. <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/hankkeet/lahiruoka>

Maa- ja metsätalousministeriö. Maatalous uusiutuvan energian tuottajana ja käyttäjänä. Hakupäivä 11.5.2022. <https://mmm.fi/ruoka-ja-maatalous/biokaasu>

Maaseutu.fi 2021. Maatilan uudistaminen – Maatila uudistuu investoimalla. Hakupäivä 18.12.2021. <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/teemat/maatilan-uudistaminen>

Riusala, Kimmo & Siirilä, Heli 2009. Monialayrittäjyys maaseudun mahdollisuutena. Kuvakaappaus ja pdf-tiedosto. Vaasan yliopiston Levón-instituutti. Hakupäivä 16.1.2022. https://www.uwasa.fi/ateriaali/pdf/isbn_978-952-476-271-7.pdf

Ryhänen, Matti & Sipiläinen, Timo 2018. Maatalousyrityksen johtaminen ja toiminnan kehittäminen. Tempest Oy. Hakupäivä 24.3.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228594/OPPI-KIRJA_Ryh%C3%A4nen&Sipil%C3%A4inen.pdf?sequence=3

Suomen Mielenterveys ry 2021. Mitä ovat mindfulness-tietoisuustaidot? Hakupäivä 5.3.2022. <https://mieli.fi/vahvista-mielenterveyttasi/harjoitukset/mindfulness/>

Tilastokeskus 2020. Maatilayritysten verotilinpäätöksiin perustuvat tulokset. Hakupäivä 29.3.2021. https://www.stat.fi/til/mmtal/2018/mmtal_2018_2020-03-25_kat_001_fi.html

Wikipedia 2022. Aitta. Hakupäivä 13.4.2022. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Aitta>

Lomakkeen lähteet

Ajosenpää, Heikki, Hiltunen, Sari, Hinkkanen, Kaija, Kotimäki, Juha-Antti, Leskinen, Ulla-Maija, Nurkka, Jussi, Nykänen, Arja, Tuominen, Pirkko, Valtonen, Olli, Terhemaa, Pekka & Vihonen, Erkki 2015. Luonnonmukaisen rehuviljan ja valkuaiskasvien hyvät toimintatavat. ProAgria. Hakupäivä 22.4.2021. https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/luomurehuviljan_ja_valkuaiskasvien_tuotanto_linkit.pdf

Atria. Laidun suunnittelun ABC – Laidun – naudatilan halvin vai kallein rehu? Hakupäivä 17.4.2021. <https://www.atriatuottajat.fi/hankkeet/nurminauta--tuottava-naudatilan-nurmi/laidun suunnittelun-abc/>

Carlén, Emma, Fogh, Anders & Paakala, Elina 2015. Lypsylehmien kestävyyttä voidaan parantaa. Nordisk Avlsvaerdi Vurdering – NAV. Hakupäivä 16.4.2021. https://www.nordicebv.info/wp-content/uploads/2015/04/Longevity-trend_FIN.pdf

Chenoweth, Peter & Sanderson, Michael 2005. Beef practice: Cow-calf production medicine. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

Demeca Oy 2021. Navetan ilmanvaihto. Hakupäivä 8.4.2021. <https://demeca.fi/navetan-ilmanvaihto/>

Eicher, Richard. Maidon rasva-valkuaissuhteen analysointi. ProAgria Oulu. Hakupäivä 13.4.2021. https://www.proagriaoulu.fi/files/maitomanagement/k3_karjamanagement_rasva-valkuaissuhde.pdf

Eläinten terveys ETT ry 2019. Pysytään terveinä! Sairauksien ennaltaehkäisy ja terveydenhuolto lihanautakasvattamoissa. Hakupäivä 14.4.2021. <https://www.ett.fi/wp-content/uploads/2019/12/Sairauksien-ennaltaehk%C3%A4isy-ja-terveydenhuolto-lihanautakasvattamoissa.pdf>

Eläinten terveys ETT ry 2019. Välitysvasikkaohje. Hakupäivä 9.4.2021. <https://www.ett.fi/wp-content/uploads/2019/07/ETTn-v%C3%A4litysvasikkaohje.pdf>

Eläinten terveys ETT ry 2020. Maha löysällä – Vasikkaripuli lypsykarjatiljoilla. Hakupäivä 14.4.2021. <https://www.ett.fi/wp-content/uploads/2020/03/11.-Vasikkaripuli.pdf>

Erjala, Siiri 2019. Maatalousyrittäjän johtajaominaisuudet – tutkimus Lounaismaan Osuuspankin maatalousasiakkaista. Helsingin yliopisto. Maatalousekonomia. Maisterintutkielma. Hakupäivä 1.4.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/303014/Erjala_Siiri_Pro_gradu_2019.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Farmit 2018. Talviaikainen jaloittelu tukee lypsylehmien hyvinvointia. Hakupäivä 17.4.2021. <https://www.farmit.net/kotielain/2018/01/15/talviaikainen-jaloittelu-tukee-lypsylehmien-hyvinvointia>

Food and Agriculture Organization of United Nations – FAO. Module 4: Farm management tools. Hakupäivä 3.4.2021. <https://www.fao.org/3/a1298e/a1298e12.pdf>

Hankkija. Ummessaoloajan ruokinta. Hakupäivä 10.4.2021. <https://www.hankkija.fi/rehut/nautojen-rehut-ja-ruokinta/lypsylehmien-rehut-ja-ruokinta/ummessaoloajan-ruokinta/>

Heikkilä, Anna-Maija 2006. Kestävä lehmä – Lypsylehmien poiston syyt ja kestävyys taloudellinen merkitys. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus. Hakupäivä 16.4.2021. <http://www.mtt.fi/mtts/pdf/mtts112.pdf>

Holma, Merja 2020. Märehtiminen kertoo lehman hyvinvoinnista. Lantmännen Agro. Hakupäivä 13.4.2021. <https://www.lantmannenagro.fi/ajankohtaista/2020/marehtiminen-kertoo-lehman-hyvinvoinnista/>

Huhtamäki, Tuija 2017. Miten ehkäisen utarepöhön? Nauta. Hakupäivä 12.4.2021. <https://nauta.fi/hyvinvoiva-nauta/miten-ehkaisen-utarepohon/>

Junikka, Elina & Hietakangas, Taru 2015. Jalostuksen sähköinen oppimateriaali. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Hakupäivä 16.4.2021. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/91897/HietakangasJunikka.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Jälkö, Elisa 2010. BSC – Tulokortti maatalan strategisen johtamisen välineenä. Turun ammattikorkeakoulu. Yrittäjyyden- ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Hakupäivä 25.4.2021.

https://pohjois-savo.mtk.fi/documents/197480/0/Maatalan+strateginen+johtaminen+elisa_jalko+Strategiap%C3%A4iv%C3%A4n+aineisto+31.10.19+H.+Ojala.pdf/ba40ab0b-c3e0-d31c-9013-cfc4b3d7cd7e?t=1574155269044

Karhunen, Kaija, Sankari, Toni, Järveläinen, Titta & Leppävuori, Heikki 2018. Yhteistyöllä tehokkuutta lantalogistiikkaan – Käsikirja ravinnekierrätysverkostolle. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 6.4.2021.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/148782/ePooki%2031_2018.pdf;jsessionid=A23C46FF443F17027901D0C70075B051?sequence=1

Kekäläinen, Ida, Onkamo-Hill, Teija & Tanner-Koopmans Urpu 2019. Hyvää laiduntamalla. ProAgria. Hakupäivä 24.4.2021.

<https://www.proagria.fi/blogit/ruokintapoydalla/2019/04/18/hyvaa-laiduntamalla>

Kemppainen, Ville, Kuokkanen, Mikko & Suhonen, Pirjo 2013. Maatalan logistiikkaopas. Savonian ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 18.4.2021.

https://maatila2020.savonia.fi/images/logistiikka/tietja-liittymat/julkaisut/Maatalouden_logistiikkaopas.pdf

Kivinen, Tapani, Mattila, Kalle, Teye, Frederick, Heikkinen, Jorma & Heimonen, Ismo 2006. Lämpöeristetyn verhoseinäisen lypsykarjapihaton ilmanvaihdon toimivuus. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus. Hakupäivä 23.4.2021.

<https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/441936/mtts119.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Kivinen, Tapani, Hovinen, Mari, Norring, Marianna, Sarjokari, Kristiina, Tuure, Veli-Matti & Karttunen, Janne 2011. Lehmän mittainen pihatto – Onnistuneen lypsylehmäosaston pääkohdat. Suurten lypsykarjarakennusten ryhmittelystrategiat -tutkimushanke. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus – MTT. Hakupäivä 8.4.2021.

http://www.mtt.fi/julkaisut/maitokoneet/lehman_mittainen_pihatto.pdf

Kohtala, Jaakko 2018. Maatilayrityksen talousjohtaminen. Maitoyrittäjät. Hakupäivä 3.4.2021.

https://www.maitoyrittajat.fi/wp-content/uploads/2018/04/Maatilayrityksen-talousjohtaminen_Kohtala.pdf

Kokkonen, Tuomo 2017. Siirtymäkauden ajan ruokinta. ProAgria. Hakupäivä 10.4.2021.
https://proagria.fi/sites/default/files/attachment/kokkonen_siirtymakauden_ajan_ruokinta_7.9.2017_0.pdf

Kontio, Eija 2018. Perinteinen lypsy ja sen kriittiset pisteet utareterveyden kannalta. Opintojakson Moodle-alusta. Valio. Hakupäivä 12.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/297298/mod_page/content/4/Lypsy_perinteinen_2018.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Kontio, Eija 2018. Robottilypsyn havainnot. Opintojakson Moodle-alusta. Valio. Hakupäivä 12.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/297298/mod_page/content/4/robotilypsyn%20havainnot_2018.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Kontio, Eija 2018. Valiolaatua! Opintojakson Moodle-alusta. Valio. Hakupäivä 12.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/297298/mod_page/content/4/tuotantoneuvonta_opiskelijat_151018.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Kurkela, Virpi 2012. Eväitä solutilanteen hallintaan! ProAgria Oulu. Hakupäivä 12.4.2021. https://www.proagriaoulu.fi/files/maitomanagement/kuukausitietoisku_maidon_laatu.pdf

Kurkela, Virpi. Kuka puolustaa utaretta? Hoitaja ja lehmä! Hakupäivä 12.4.2021. http://www.oamk.fi/cdn/fileuploads/virpi_kurkela.kuka_puolustaa_utaretta.pdf

Kurkela, Virpi & Posio, Marjo. Onnistunut umpeutus on kokonaisuuden hallintaa. Opintojakson Moodle-alusta. YmpäristöAgro. Hakupäivä 10.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/280551/mod_page/content/9/onnistunut_umpeutus_on_kokonaisuuden_hallintaa_Maitomanagement2013.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Kuusela, Eeva & Khalili, Hannele 2001. Koetoiminta ja käytäntö – Näin saat lisää litroja luomulaitumelta. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus – MTT. Hakupäivä 17.4.2021. <http://www.mtt.fi/koetoiminta/pdf/mtt-kjak-v58n2s03.pdf>

Känkänen, Hannu 2014. Viherlannoitusopas. ProAgria Keskusten Liitto. Hakupäivä 22.4.2021. https://proagria.fi/sites/default/files/attachment/viherlannoitusopas_2104_kevytsuojattu_1.pdf

Laidunpankki. Laidunnuksen suunnittelu. Hakupäivä 24.4.2021. https://www.laidunpankki.fi/sivu.tmpl?sivu_id=257

Laurell, Hanna 2018. Hiehoprosessi/Heifer Management. Opintojakson Moodle-alusta. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 8.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/280550/mod_page/content/8/NaSU_2018_Hiehoprosessi.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Laurell, Hanna 2018. Hyvinvoinnin havainnointi. Opintojakson Moodle-alusta. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 8.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/293990/mod_page/content/6/NaSU_Hyvinvointi%20ja%20olosuhteet_2018.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Laurell, Hanna 2018. Jalostusarvojen laskenta. Opintojakson Moodle-alusta. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 16.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/248372/course/section/42783/Jalostusarvojen%20laskenta_2018.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Laurell, Hanna 2018. "Special needs cows" – Siirtymäkauden prosessi / Transition period. Opintojakson Moodle-alusta. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 9.4.2021. https://moodle.oamk.fi/pluginfile.php/280551/mod_page/content/9/NaSU_Siirtym%C3%A4kauden%20lehm%C3%A4t_2018.pdf. Vaatii rekisteröitymisen.

Lehtonen, Satu 2016. Lehmän sonnalla on oma pisteytysjärjestelmänsä: Hyvä tarttuu tiukasti saappaisiin. Maaseudun Tulevaisuus. Hakupäivä 13.4.2021. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/lehm%C3%A4n-sonnalla-on-oma-pisteytysj%C3%A4rjestelm%C3%A4ns%C3%A4-hyv%C3%A4-tarttuu-tiukasti-saappaisiin-1.160616>

Luonnonvarakeskus. Kuolleiden eläinten säilytys ja hävittäminen. Hakupäivä 14.4.2021. <https://www.luke.fi/biosecurity/kuolleiden-elainten-sailytys-ja-havittaminen/>

Lutunen – Luomututkimuksen ja neuvonnan yhteishanke. Luomuviljelyn peruskurssi – Viljavuuden hoito. ProAgria. Hakupäivä 21.4.2021. https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/osa2_viljavuus_viljelykierrots.pdf

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus – MTT. Vasikoiden terveydentilan arviointi. Hakupäivä 14.4.2021. https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/esittely/toimipaikat/ruukki/Vasikoiden%20terveydentilan%20arviointi.%20Julkaistava%20versio_PDF.pdf

Maa- ja metsätalousministeriö 2006. Tavoitteena terve ja hyvinvoiva nauta. Hakupäivä 14.4.2021. https://mmm.fi/documents/1410837/1721046/MMMjulkaisu2006_3.pdf/f6cfa10b-dd43-4eba-848e-b662053fc858/MMMjulkaisu2006_3.pdf

Maitohygienialiitto. Laatuhinnoitteluluokitus. Hakupäivä 12.4.2021. <http://www.maitohygienialiitto.fi/tilastot/e-luokka>

Maitoyrittäjät 2017. Maitoyrittäjien opintomatka keväiseen Etelä-Ruotsiin 8.-9.4.2015. Hakupäivä 13.4.2021. <https://www.maitoyrittajat.fi/wp-content/uploads/2017/04/04-2015-Ruotsi.pdf>

Manninen, Esa, Nyman, Kaj, Laitinen, Kaija, Murto, Ilkka & Hovinen, Mari 2006. Lypsillä parressa ja pihatossa. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus – MTT, Maitokoneet yksikkö. <http://www.mtt.fi/julkaisut/maitokoneet/Lypsilla%20parressa%20ja%20pihatossa.pdf>

Mihailov, Heta 2019. Vaikuttaako ensikon käyttäytyminen poistojen määrään? – Emovet Oy:n kyselytutkimus ensikoiden opetuskäytännöistä automaattilypsytiloille. Savonia-ammattikorkeakoulu. Agrologin tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö. Hakupäivä 10.4.2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/337584/Mihailov_Heta.pdf?sequence=2&isAllo-wed=y

Netvisor. Talouden tunnusluvut tutuksi – Opas lukujen tulkintaan. Hakupäivä 3.4.2021. <https://netvisor.fi/media/Tunnusluvut-tutuiksi-opas.pdf>

Norismaa, Minna 2013. MaitoManagement 2020 – Hiehoprosessin tehostaminen. ProAgria Oulu. Hakupäivä 8.4.2021. https://www.proagriaoulu.fi/files/maitomanagement/nuorkarjan_ruokintaohjeistus_2012_paivitetty_02_04_2013_nettiin.pdf

Närvä, Margit, Rantamäki-Lahtinen, Leena & Ryhänen, Matti 2019. Johtaminen korostuu monialaisilla maataloilla. Maaseudun Tulevaisuus. Hakupäivä 18.4.2021. <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/mielipiteet/artikkeli-1.439394>

Paatero, Tarja 2017. Veikkaus vai korjuuaikanäyte? ProAgria Oulu. Hakupäivä 22.4.2021. <https://www.proagriaoulu.fi/fi/veikkaus-vai-korjuuaikanayte/>

Paatero, Tarja 2018. Aloita maidon kylmäketju jo lehmästä. ProAgria Oulu. Hakupäivä 8.4.2021. <https://www.proagriaoulu.fi/fi/aloina-maidon-kylmaketju-jo-lehmasta/>

Pesonen, Maiju 2011. Naudan käyttäytyminen ja käsittely. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus – MTT. Hakupäivä 23.4.2021. https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/esittely/toimipaikat/ruukki/Tietopankki/Emolehmatuotanto/K%C3%A4yttyminen%20ja%20k%C3%A4sittely_2011.pdf

Piippo, Aino 2011. Maatilojen talousvaikeudet – Työkalu maidontuotantotilan kassavirran hallintaan. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Hakupäivä 3.4.2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/35126/Piippo_Aino.pdf?sequence=1

ProAgria. Maistuuko ja riittääkö säilörehu? – Nurmen tuotannon tsekkilistä. Hakupäivä 22.4.2021. <https://www.proagria.fi/sisalto/nurmen-tuotannon-tsekkilista-5682>

ProAgria. Tuotosseuranta – Tulevaisuuden karjojen valinta maailmanlaajuisesti. Hakupäivä 12.4.2021. <https://www.proagria.fi/sisalto/tuotosseuranta-tulevaisuuden-karjojen-valinta-maailmanlaajuisesti-376>

Puumala, Lea, Morri, Sari & Mäntyhärju, Johanna 2014. Keinoja lypsyrobotin käytön tehostamiseen. Työtehoseura – TTS. Hakupäivä 12.4.2021. https://www.tts.fi/files/2708/Keinoja_lypsyrobotin_kayton_tehostamiseen.pdf

RE-maatala 2017. Maatalan logistiikka. Hakupäivä 18.4.2021. <http://ravinnejaenergia.fi/fi/maatalan-logistiikka/>

Ruoho, Olli & Tirkkonen, Maria. Eläinterveyden hallinta investoinneissa ja eläinkaupassa. ProAgria. Hakupäivä 14.4.2021. https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/elaintautien_hallinta_investoinneissa.pdf

Ruokavirasto 2003. Perinnebiotooppien hoitokortti 1 – Laidunnus. Hakupäivä 17.4.2021. <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asiointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/oppaat-ja-esitteet/laidunnus.pdf>

Ruokavirasto. Ympäristösitoumuksen perustaso 2021. Hakupäivä 22.4.2021. <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/ymparistokorvaus/perustaso/>

Ryhänen, Juha 2017. Emolehmätuotannon talouteen vaikuttavat tekijät. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus – MTT. Hakupäivä 17.4.2021. <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/esittely/toimipaikat/ruukki/Emolehm%C3%A4tuotannon%20talous%20Juha%20Ryh%C3%A4nen.pdf>

Ryhänen, Matti & Sipiläinen, Timo 2020. Maatalousyrityksen johtaminen ja toiminnan kehittäminen – Tuotannon suunnittelu strategisen johtamisen tukena. Helsingin yliopiston kirjasto. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/228594/OPPIKIRJA_Ryh%C3%A4nen%26Sipil%C3%A4inen.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Salokivi, Kirsi 2013. Toimivia ratkaisuja nautakarjatilojen luomulaitumilla – Keskisuomalaisten viljelijöiden näkökulmia. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Hakupäivä 24.4.2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61670/Salokivi_Kirsi.pdf?sequence=1

Salo, Tapio 2019. Orgaanisen aineksen merkitys maan rakenteelle – Maan rakenteen ja kasvukunnon ylläpito marjatilalla. ProAgria. Hakupäivä 6.4.2021. https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/29.1.2019_maan_kasvukunto_orgaaninen_aines_tapio_salo.pdf

Sohlo, Juha 2013. Nurmen perustaminen ja lannoitus. Oulun ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 6.4.2021. http://www.oamk.fi/cdn/fileuploads/nurmen_perustaminen_vene_27_11_juhas.pdf

Tanner, Minna 2017. Valolla enemmän maitoa. ProAgria. Hakupäivä 8.4.2021. <https://www.proagria.fi/blogit/ruokintapoydalla/2017/02/13/valolla-enemman-maitoa>

Tiihonen, Jyrki, Keränen, Jaana & Molarius, Riitta 2000. Ilmansaasteet ja melu. Suomen Riskienhallintayhdistys. PK-RH riskienhallinta. Hakupäivä 5.4.2021. <https://pk-rh.fi/uploads/ymparistoris-kit/ilmansaasteet-ja-melu.pdf>

Tiihonen, Jyrki, Keränen, Jaana & Molarius, Riitta 2000. Pk-yrityksen ympäristöriskit. Suomen Riskienhallintayhdistys. PK-RH riskienhallinta. Hakupäivä 5.4.2021. <https://pk-rh.fi/uploads/ymparistoriskit/ymparistoriskikartta.pdf>

Tiihonen, Jyrki, Keränen, Jaana & Molarius, Riitta 2000. Päästöt vesistöön ja maaperään. Suomen Riskienhallintayhdistys. PK-RH riskienhallinta. Hakupäivä 5.4.2021. <https://pk-rh.fi/uploads/ymparistoriskit/paastot-vesistoon-ja-maaperaan.pdf>

Tuomisto, Leena & Huuskonen, Arto 2013. Juotto- ja vieroitusstrategioiden vaikutukset maitorotuisten vasikoiden kasvuun, terveyteen ja hyvinvointiin. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus – MTT. Hakupäivä 9.4.2021. <https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/480831/mttraportti97.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Tuovinen, Veikko 2001. Kärpäset ja muut hyönteiset – Tuttuja, mutta outoja tuholaisia. Maatilan Pellervo. Hakupäivä 8.4.2021. https://www.pellervo.fi/maatila/3_01/keinot.htm

Turunen, Päivi 2009. Nautojen poikimavaikeudet – Kirjallisuuskatsaus. Helsingin yliopisto. Eläinlääketieteen tiedekunta. Licensiaatin tutkielma. Hakupäivä 9.4.2021. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/1975/8488/Turunen%20P%C3%A4ivi.pdf?sequence=3>

Vahvat vasikat -hanke. Hapanmaidon valmistus ja juottaminen vasikoille. ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Hakupäivä 9.4.2021. <https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/vava-hapanmaito-juotto-ohje.pdf>

Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta 592/2010 17 §. Hakupäivä 17.4.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100592?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laidun#P17>

Virolainen, Kimmo & Nissilä, Minna 1998. Pk-yrityksen haavoittuvuusanalyysi. Suomen Riskienhallintayhdistys. PK-RH riskienhallinta. Hakupäivä 21.4.2021. <https://pk-rh.fi/uploads/haavoittuvuus-analyysi/pk-yrityksen-haavoittuvuusanalyysi-tyokortti.pdf>

Yara. Nurmen lannoituksen ajoitus. Hakupäivä 23.4.2021. <https://www.yara.fi/lannoitus/nurmi/nurmen-lannoituksen-ajoitus/>

Ymmärrätkö yskän? Vasikoiden hengitystiesairaudet 2019. Eläinten terveys ETT ry. Hakupäivä 14.4.2021. <https://www.ett.fi/wp-content/uploads/2019/12/Vasikoiden-hengitystiesairaudet.pdf>

Ympäristöriskit. Suomen Riskienhallintayhdistys. PK-RH riskienhallinta. Hakupäivä 5.4.2021. <https://pk-rh.fi/index.php/vahinkoriskit/ymparistoriskit.html?page=riskien-luokittelu/vahinkoriskit/ymparistoriskit.html>

LIITTEET

LIITE 1 Ohje lomakkeen käyttöön

LIITE 2 Lomake maatilayrityksen kehittämiskohteiden löytämiseen

Karoliina Mäki, 2021

Lomake maatilayrityksen kehittämiskohteiden löytämiseen

Lomake on tarkoitettu maatilayrityksen kehittämiskohteiden ja haasteiden kartoittamiseen, sekä yrittäjän ja asiantuntijan välisen viestinnän helpottamiseen. Lisäksi sen tavoitteena on antaa yrittäjälle mahdollisuus huomata yrityksensä haasteet, niiden syyt ja mihin ne vaikuttavat, sekä tarjota ratkaisuehdotuksia haasteille. Lomake on Excel-tiedosto, jonka avulla määritetään maatilayrityksen suurimmat haasteet. Sitä pystyy käyttämään joko asiantuntija tai yrittäjä.

Ohje

Excel-tiedostossa on eri sivuja eri tuotantosuuntien mukaan. Aluksi kaikille suositellaan ensimmäisen sivun eli yrityksen yleisten haasteiden kartoittamista, jotka koskevat usein kaikkia maatilayrityksiä. Sen jälkeen voidaan valita seuraavat aihealueet omien tuotantosuuntien mukaan. Lomake vaatii itsenäistä pisteyttämistä, jolloin oma arviointikyky ja puolueeton tarkkailutaito ovat tärkeässä roolissa haasteiden havainnoinnissa.

Lomakkeessa on esitetty erilaisia haasteita, jotka täytyy pisteyttää asteikolla 1–5. Pisteytyksen perustana käytetään sitä, kuinka suuri haaste kyseinen asia on yrityksessä tai voiko kyseisestä asiasta tulla haaste lähitulevaisuudessa. Alemmassa taulukossa on selitetty numeroiden tarkoitukset.

1	2	3	4	5
Ei juurikaan haastetta	Vähäinen haaste	Kohtalainen haaste	Melko suuri haaste	Suuri haaste

Toinen vaihtoehto lomakkeen täyttämiseksi on merkintä. Mikäli pisteyttäminen on haastavaa, voit pelkästään merkitä haasteet, jotka koskettavat yritystäsi tällä hetkellä. Merkinnässä laitot haluamasi numeron, kirjaimen tai merkin pisteytyksen tilalle. Täten kyseinen haaste tulee merkityksi myös tulos-sivulla, jossa tarjotaan ehdotuksia haasteen ratkaisemiseksi.

Vastaamisen jälkeen tulokset löytyvät tulossivulta. Kyseisellä sivulla on värillisiä soluja, joissa näkyy antamasi numerot. Mitä suurempi numero, sitä suurempi haaste, ja niihin kannattaa miettiä kehittämismahdollisuuksia. Numeroiden avulla haasteet voidaan myös laittaa järjestykseen suurimmasta pienimpään haasteeseen.

Lokeroissa on lueteltuina mahdolliset syyt, joista haasteet voivat johtua, ja asiat, joihin haaste vaikuttaa. Lisäksi lokeroissa on ratkaisuehdotuksia, joilla voidaan mahdollisesti lähteä kehittämään kyseistä kohdetta ja vähentämään haasteen suuruutta. Täytyy kuitenkin pitää mielessä, että maatilayritykset ovat todella erilaisia kehittämiskohteineen, jolloin lokeroissa olevat asiat eivät ole absoluuttisia totuuksia, vaan niitä voidaan soveltaa ja hyödyntää yrityksen hyväksi.

Asiantuntijoiden apua suositellaan kaikkiin haasteisiin, mikäli niihin ei löydy sopivaa ratkaisua tai mikäli yksin ei pystytä toteuttamaan ratkaisuja.

Lomakkeen tulossivujen sisällysluettelo

Yleinen

Aihe	Solun numero
Johtaminen ja tavoitteet	1
Turvallisuus ja riskienhallinta	87
Talous	150
Ympäristö	180

Kasvintuotanto

Aihe	Solun numero
Kasvilajit	1
Maaperä ja peltohehtaarit	37
Lannoitus ja kalkitus	80
Kylvö ja viljelysuunnitelma	159
Kasvinsuojelu	197
Korjuustrategia	249
Koneet ja urakointi	294

Maidontuotanto

Aihe	Solun numero
Vasikat	1
Nuorkarja	123
Ummikot ja siirtymäkauden lehmät	161
Lypsävät ja lypsy	224
Sonnit ja tilasonnit	329
Ruokinta	377
Olosuhteet	465
Terveys	584
Jalostus	678
Laidunnus ja jaloittelu	780
Bioturvallisuus	901

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Karoliina Mäki, 2021

Lomake maatilayrityksen kehittämiskohteiden löytämiseen

Yrityksen yleisten asioiden haasteet

Johtaminen ja tavoitteet	Pisteet
Ajankäyttö ja aikataulutus (esim. aikaa ei riitä työtehtäviin ja vapaa-aikaan)	
Päivittäiset rutiinit (esim. päivittäiset työtehtävät eivät ole sujuvia)	
Ei käytä apuvälineitä johtamisen tueksi (esim. kalenteri, internet-mahdollisuudet, omamaatilani)	
Ei käytetä toiminnan mittareita (esim. maitomäärät, maidon laatu, polttoainekustannukset, vasikoiden päiväkasvu, satotasot)	
Pula työntekijöistä tai lomittajista	
Työntekijöiden alhainen motivaatio	
Työntekijöiden alhainen osaaminen	
Oma alhainen osaaminen	
Heikko kommunikaatio (päivittäinen tai yleinen)	
Huono työilmapiiri	
Yrityksen visio ja tavoitteet ovat hukassa tai ei olla yksimielisiä niistä	
Tavoitteet ovat liian suuria, eivätkä realistisia tilan lukuihin nähden	
Strategia hukassa, ei tiedetä miten päästä visioon tai saavuteta tavoitteita	
Yrittäjä ei itse huomaa yrityksensä kehityskohteita	
Ei suunnitelmata riskien varalle (esim. sähkökatkos, tukipolitiikan muutokset)	
Oma vähäinen jaksaminen tai motivaatio	

Turvallisuus ja riskienhallinta	Pisteet
Ei ole päivitettyä pelastussuunnitelmaa	
Vaaratilanteita ei kirjata ylös, eikä raportoida työntekijöille	
Työntekijöille ei ole annettu turvallisuusperehdytystä (esim. pelastussuunnitelma, toimenpiteet tulipalon tai sähkökatkoksen varalle)	
Työntekijät eivät ole koulutettuja tai perehdytettyjä käsittelemään eläimiä	
Työntekijät eivät ole perehdytettyjä käsittelemään koneita	
Tuotantorakennusten kuntoa ei tarkasteta vuosittain tai säännöllisesti	
Rakennuksia ei ole tarkastettu home- tai kosteusvaurioiden varalta	
Rakennusten poistumisteiden esteettömyydestä ei huolehdita	
Kulkureittien liikkautumisen torjumisesta, tasaisuudesta sekä riittävästä valaistuksesta ei huolehdita	
Rakennusten valaistus on heikko	
Rakennuksissa ei ole alkusammutuskalustoa	
Rakennuksissa ei ole ensiapupakkausta, joka pidetään varusteltuna	
Ei ole kuulosuojaimia, suojalaseja, suojakäsineitä, hengityssuojaimia tai muita tarvittavia suojaimia	
Kemikaaleja ei säilytetä oikeaoppisesti	
Työtilojen siivoamisesta ja hyvästä ilmanvaihdesta ei huolehdita	
Koneiden yleiskunnosta ei huolehdita (esim. korjaus, puhdistus)	
Työntekijöiden ergonomiaan ei kiinnitetä huomiota	
Työntekijällä ei ole hyvää mahdollisuutta hälyttää apua yksin työskennellessään	
Työtehtäviä ei ole suunniteltu ja jaettu siten, ettei se kuormita liikaa työntekijää	
Yrityksellä ei ole varahenkilöjärjestelmää, mikäli työntekijä sairastuu	

Talous	Pisteet
Yrityksen nykyisiä ja arvioitua tuloja sekä menoja ei budjetoida	
Yrityksellä on vaikeuksia selviytyä pitkäaikaisista veloista	
Yrityksen maksuvalmius eli kyky suoriutua maksuista on heikko	
Ei olla tyytyväisiä yrityksen taloudelliseen tilanteeseen	
Yrittäjä ei ole selvillä kaikista mahdollisista tuista, mitä hän voi saada/hakea (mm. pellot, eläimet, metsä, jne.)	
Palveluiden (esim. polttoaine, sähkö) tarjoajia ei kilpailuteta säännöllisesti	
Töitä (esim. peltotyöt) ei ole suunniteltu ollenkaan talouden näkökannalta, esim. kustannustehokas traktorilla ajaminen	
Tuotantorakennuksissa on hukkaneliöitä	

Ympäristö	Pisteet
Toiminnassa ja työtehtävissä ei huomioida ja pyritä minimoimaan ympäristöllisiä vaikutuksia	
Toiminnassa syntyvien erilaisten päästöjen lähteitä ei olla selvitetty	
Ympäristölainsäädännön tarkistusta, ympäristökatkelmusta tai muuta ennaltaehkäisevää tarkastusta ei olla hyödynnetty	
Ympäristöönnettomuuksien varalle ei ole toimintasuunnitelmaa ja riskienarviointia	
Yrittäjällä on heikko ympäristöosaaminen	
Työntekijöillä on heikko ympäristöosaaminen tai heitä ei olla perehdytetty siihen	
Erilaisia päästöjä ei pyritä minimoimaan	
Jätteiden lajittelua ja kierrätystä ei tehdä	
Polttoaineen käyttöä ei optimoida	
Polttoaineiden ja öljyn kuljetusta, varastointia ja käsittelyä ei tehdä huolellisesti	
Kemikaalien ja kaasupullojen kuljetusta, varastointia ja käsittelyä ei tehdä huolellisesti	

Kemikaalivarastoissa ei ole turva-altaita, imeytysainetta ja siivousvälineitä	
Lämpö- ja sähköenergian kulutusta ei optimoida	
Vedenkulutusta ei optimoida	
Yritys ei ole liittynyt kunnalliseen viemäriverkostoon	
Viemärien kuntoa ei tarkasteta säännöllisesti	
Jätevesien käsittely ei vastaa nykyisiä säädöksiä	
Vesistö päästöjä ei pyritä minimoimaan tai niistä ei huolehdita ollenkaan	
Melusaastetta ei pyritä minimoimaan tai siitä ei huolehdita ollenkaan	
Pihan päällysteitä (esim. asfaltti, sora) ei olla suunniteltu huolellisesti tai ne ovat muulla tavalla ongelmallisia	

Tulokset: yleinen

Johtaminen ja tavoitteet

0 Ajankäyttö	
Syitä:	Työmäärä Työntekijäpula Rutiinien puutteellinen suunnittelu Liikaa ylimääräistä työtä (esim. korjaamiset, siivoamiset)
Vaikutus:	Työn laatu Motivaatio Jaksaminen Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Työn suunnittelu ja organisointi Työntekijöiden tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen Kausitöiden (navetan siivous, yms.) ulkoistaminen Urakoinnin hyödyntäminen Tehtävien automatisaatio (esim. lantarobotti, yms.)

0 Ei käytetä toiminnan mittareita	
Syitä:	Vähäinen kiinnostus, tiedonpuute
Vaikutus:	Vähäinen tuotosseuranta Työn laatu Tavoitteiden ja strategian epäselvyys Motivaatio Yrityksen kehittäminen
Ratkaisu:	Mittareiden vertaileminen ja tiedonhankinta Tärkeimpien mittareiden käyttöönotto Toiminnan seuraaminen Yrityksen kehityskohteiden selventyminen

0 Työntekijöiden osaaminen	
Syitä:	Henkilökohtaiset syyt
Vaikutus:	Työn laatu Motivaatio Jaksaminen Tehtävien delegointi Aikataulutus
Ratkaisu:	Koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen Internetin hyödyntäminen (webinaarit, nettikurssit...) Työntekijän huolellinen perehdytys Työtehtävien voi laatia myös kirjalliset työohjeet Itseopiskelu

0 Ilmapiiri	
Syitä:	Puutteellinen kommunikaatio Työmäärä
Vaikutus:	Työn laatu Kommunikaatio Motivaatio, jaksaminen Luottamus
Ratkaisu:	Palaverit, kehityskeskustelut, kahvitauat Molemmipuolinen palautteenanto Mielipiteiden ja ideoiden kuunteleminen Kommunikaatio Ongelmiin tarttuminen ja niiden ratkaisu

0 Strategia on hukassa	
Syitä:	Tiedonpuute, erimielisyydet, yms.
Vaikutus:	Yrityksen kehittäminen Motivaatio ("päämäärätön" työ, epäonnistuminen) Jaksaminen Talous
Ratkaisu:	Ongelman huomiointinen Yksityiskohtainen palaveri asiasta Mielipiteiden ja ideoiden kirjaaminen ylös Realistiseen ajatteluun pyrkiminen Taito katsoa yritystään vieraan silmin Työntekijöiltä löytyy usein kehittämisideoita Valkotaulun hyödyntäminen Asiantuntija-apu

0 Oma jaksaminen tai motivaatio	
Syitä:	Rutiinien puutteellinen suunnittelu Työmäärä, työajanpuute, vapaa-ajan puute Yrityksen talous
Vaikutus:	Työn laatu, työmäärä Tehtävien organisointi Motivaatio Jaksaminen
Ratkaisu:	Työajan suunnittelu ja vapaa-ajan varmistaminen Kouluttautumismahdollisuuksiin osallistuminen (webinaarit, jne.) Virkistytymispäivät Tehtävien organisoinnin huolellinen suunnittelu ja jakaminen Työntekijöiden ja urakoinnin hyödyntäminen Asiantuntija-apu

0 Päivittäiset rutiinit	
Syitä:	Rutiinien puutteellinen suunnittelu ja aikataulutus Rutiinien toteutus Suuri työmäärä Puutteelliset resurssit (esim. koneet, tms.)
Vaikutus:	Työn laatu Motivaatio Jaksaminen Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Tehtävien suunnittelu sujuvammaksi ja organisointi Työntekijöiden tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen Kausitöiden (navetan siivous, yms.) ulkoistaminen Urakoinnin hyödyntäminen Tehtävien automatisaatio (esim. lantarobotti, yms.)

0 Pula työntekijöistä/lomittajista	
Syitä:	Ulkoiset tekijät, joihin ei voi itse vaikuttaa
Vaikutus:	Työmäärä Työn laatu Työn aikataulutus Motivaatio Jaksaminen
Ratkaisu:	Ota selvää lomittajien tilanteesta Rekrytoi itse työntekijät (internet, sosiaalinen media...) Kausityöntekijöiden hyödyntäminen Kausitöiden (navetan siivous, yms.) ulkoistaminen Urakoinnin hyödyntäminen Tehtävien automatisaatio (esim. lantarobotti, yms.)

0 Oma osaaminen	
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, motivaatio
Vaikutus:	Työn laatu Motivaatio ja jaksaminen Aikataulutus
Ratkaisu:	Koulutusmahdollisuuksien tutkiminen Internetin hyödyntäminen (webinaarit, nettikurssit...) Itseopiskelu Työntekijöiden hyödyntäminen, jotta saa aikaa opiskella

0 Yrityksen visio tai tavoitteet ovat hukassa	
Syitä:	Tiedonpuute, erimielisyydet, yms.
Vaikutus:	Yrityksen kehittäminen Motivaatio ("päämäärätön" työ, epäonnistuminen) Jaksaminen Talous
Ratkaisu:	Ongelman huomiointinen Yksityiskohtainen palaveri asiasta Mielipiteiden ja ideoiden kirjaaminen ylös Realistiseen ajatteluun pyrkiminen Taito katsoa yritystään vieraan silmin Työntekijöiltä löytyy usein kehittämisideoita Valkotaulun hyödyntäminen Asiantuntija-apu

0 Yrittäjä ei huomaa yrityksensä kehityskohteita	
Syitä:	Tiedonpuute, erimielisyydet, yms.
Vaikutus:	Yrityksen kehittäminen Motivaatio ("päämäärätön" työ, epäonnistuminen) Jaksaminen Talous
Ratkaisu:	Ongelman huomiointinen Yksityiskohtainen palaveri asiasta Mielipiteiden ja ideoiden kirjaaminen ylös Realistiseen ajatteluun pyrkiminen Taito katsoa yritystään vieraan silmin Työntekijöiltä löytyy usein kehittämisideoita Valkotaulun hyödyntäminen Asiantuntija-apu

0 Ei apuvälineitä johtamisen tueksi	
Syitä:	Vähäinen kiinnostus, tiedonpuute
Vaikutus:	Aikataulutus ja tehtävien muistaminen (eläinlääkäri, siemennykset) Rutiinien suunnittelu ja organisointi Vähäinen tuotosseuranta Tavoitteiden ja strategian epäselvyys Yrityksen kehittäminen Työnlaatu Kommunikaatio
Ratkaisu:	Apuvälineiden vertaileminen Lisää aluksi 1-2 apuvälinettä arkeen ja kokeile niiden käyttämistä Esimerkiksi: kalenterit, valko-/liitutaulu toimistoon, jne.)

0 Työntekijöiden motivaatio	
Syitä:	Rutiinien puutteellinen suunnittelu Työmäärä Yrityksen visio ja tavoitteet Henkilökohtaiset syyt
Vaikutus:	Työn laatu, työmäärä Tehtävien organisointi Jaksaminen
Ratkaisu:	Palautteenanto, kehityskeskustelu Palkitseminen (pienikin palkinto, piirakkaa kahvituolle, käyttäminen) Kouluttautumismahdollisuuksiin osallistuminen (webinaarit, jne.) Virkistytymispäivät Tehtävien organisoinnin huolellinen suunnittelu ja jakaminen

0 Kommunikaatio (päivittäinen tai yleinen)	
Syitä:	Yhteydenpitokanavien puuttuminen Työmäärä Ilmapiiri
Vaikutus:	Turvallisuus Työn laatu, tehtävien delegointi Ilmapiiri, luottamus Yrityksen tavoitteet ja strategia
Ratkaisu:	Puhelin, WhatsApp-ryhmä, radiopuhelimet, kahvitauat... Palaverit, kehityskeskustelut Molemmipuolinen palautteenanto Yhteisen valkotaulun tai kalenterin käyttö Päivien suunnittelu yhdessä, mikäli tapahtuu rutiinista poikkeavia asioita

0 Tavoitteet eivät ole realistisia	
Syitä:	Tiedonpuute, erimielisyydet, yms.
Vaikutus:	Yrityksen kehittäminen Motivaatio ("päämäärätön" työ, epäonnistuminen) Jaksaminen Talous
Ratkaisu:	Ongelman huomiointinen Yksityiskohtainen palaveri asiasta Mielipiteiden ja ideoiden kirjaaminen ylös Realistiseen ajatteluun pyrkiminen Taito katsoa yritystään vieraan silmin Työntekijöiltä löytyy usein kehittämisideoita Valkotaulun hyödyntäminen Asiantuntija-apu

0 Ei suunnitelmaa riskien varalle	
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Tulevaisuuden riskien haittojen minimointi ja ennaltaehkäisy Turvallisuus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tee riskien arviointitaulukko tai riskikartta yritykselle Tee pelastussuunnitelma ja suunnitelma riskien varalle Asiantuntija-apu

Turvallisuus ja riskienhallinta

0 Pelastussuunnitelma	
Syitä:	Tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Perehdytys, yrityksen talous Riskien minimointi ja välttäminen
Ratkaisu:	Laadi laimukainen pelastussuunnitelma Kirjaa kaikki vaaratilanteet ylös

0 Työntekijöiden perehdytys eläinten käsittelyyn	
Syitä:	Ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Riskien minimointi ja välttäminen Henkilö- ja eläinvahingot Yrityksen omaisuus ja talous
Ratkaisu:	Huomioi työntekijöidesi osaamistaso, esim. jakaessasi työtehtäviä Varmista huolellinen perehdytys (esim. työtehtävät, turvallisuus, eläinten käsittely, jne.)

0 Home- ja kosteusvaurioiden tarkastaminen	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Rakennusten pitkäikäisyys ja turvallisuus Riskien minimointi ja välttäminen Yrityksen talous, vältetään suuremmat rakennusvahingot Työntekijöiden terveys
Ratkaisu:	Tarkastusta rakennusten kunto säännöllisesti

0 Vaaratilanteiden kirjaaminen ja raportointi	
Syitä:	Tiedonpuute, kommunikaatio, ajanpuute
Vaikutus:	Perehdytys Riskien minimointi ja välttäminen
Ratkaisu:	Kirjaa kaikki vaaratilanteet ylös Raportoi vaaratilanteista työntekijöille esim. palaverissa, sähköpostilla, tms.

0 Työntekijöiden koneperehdytys	
Syitä:	Ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Riskien minimointi ja välttäminen Henkilövahingot Yrityksen omaisuus ja talous
Ratkaisu:	Huomioi työntekijöidesi osaamistaso, esim. jakaessasi työtehtäviä Varmista huolellinen perehdytys (esim. työtehtävät, turvallisuus, koneiden käyttö, jne.)

0 Rakennusten poistumisteiden esteettömyys	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Paloturvallisuus Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus
Ratkaisu:	Huolehdietaan poistumisteiden esteettömyydestä

0 Työntekijöiden turvallisuusperehdytys	
Syitä:	Ajanpuute, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Riskien minimointi ja välttäminen Henkilö- ja eläinvahingot Yrityksen omaisuus ja talous
Ratkaisu:	Huomioi työntekijöidesi osaamistaso, esim. jakaessasi työtehtäviä Varmista huolellinen perehdytys (esim. työtehtävät, turvallisuus, pelastussuunnitelman esittely, hätäpoistumistiet, jne.)

0 Tuotantorakennusten kunnan tarkastaminen	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Rakennusten pitkäikäisyys ja turvallisuus Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Riskien minimointi ja välttäminen Yrityksen talous, vältetään suuremmat rakennusvahingot
Ratkaisu:	Tarkasta rakennusten kunto säännöllisesti Huolehdi rakennusten peruskorjauksesta ja puhtaudesta

0 Kulkureittien kunnossapito	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Työntekijöiden terveys, turvallisuus ja ergonomia Eläinten turvallisuus ja hyvinvointi
Ratkaisu:	Kulkureittien säännöllinen kunnossapito (liukauden

0	Rakennusten valaistus
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Työn laatu Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Riskien minimointi ja välttäminen
Ratkaisu:	Valaistuksen huolellinen suunnittelu ja toteuttaminen Valaistuksen kunnossapidosta huolehtiminen

0	Henkilösuojaimet
Syitä:	Yrityksen talous, tiedonpuute
Vaikutus:	Työntekijöiden pitkäaikainen terveys Työntekijöiden turvallisuus
Ratkaisu:	Suunnittele suojaintarve yrityksen prosessien, työtehtävien sekä työtekijämäärän mukaan Hanki tarvittavat suojaimet

0	Koneiden kunnossapito
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus:	Työntekijöiden turvallisuus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Huolehdi koneiden ja laitteiden toimivuudesta Kunnosta ja puhdista koneet ja laitteet säännöllisesti Hyödynnä ammattiapua tarpeen vaatiessa Tarvittaessa korvaa koneet ja laitteet uusilla

0	Työtehtävien suunnittelu ja delegointi
Syitä:	Tiedonpuute
Vaikutus:	Työntekijöiden terveys, jaksaminen ja motivaatio Töiden aikataulutus Työn laatu
Ratkaisu:	Suunnittele työtehtävien jakaminen ja aikataulutus huolellisesti Suunnittele työntekijöille tarvittavat tauot Hyödynnä kausityöntekijöitä tai urakointia Palkkaa tarvittaessa lisää työntekijöitä

0	Aikusammutuskalusto
Syitä:	Yrityksen talous, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Paloturvallisuus Ihmisten ja eläinten turvallisuus Riskien minimointi ja välttäminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Vertaile sammutuskalustoja Hanki yrityksellesi sopiva sammutuskalusto

0	Kemikaalien säilytys
Syitä:	Tiedonpuute, työmäärä, ajanpuute
Vaikutus:	Lainsäädäntö Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tutustu oikeoppiseen kemikaalien säilytykseen ja toimi ohjeistuksen mukaan

0	Työntekijöiden ergonomia
Syitä:	Tiedonpuute, yrityksen talous, ajanpuute, työmäärä
Vaikutus:	Työntekijöiden terveys ja jaksaminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Ota selvää hyvästä työergonomiasta Työtehtävien ergonomian suunnittelu (esim. lypsillä) Opasta työasenoissa Kuuntele henkilöstön palautteita ja ideoita

0	Varahenkilöjärjestelmä
Syitä:	Tiedonpuute
Vaikutus:	Varasuunnitelma työntekijöiden varalle Riskien minimointi ja ehkäisy
Ratkaisu:	Suunnittele ja sovi työntekijöiden kanssa heille vara-henkilöt

Talous

0	Tulojen ja menojen budjetointi
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen talous ja talouden kehittäminen Yrityksen kannattavuuden kehittäminen
Ratkaisu:	Kirjaa ylös yrityksen tulot ja menot sekä tee arvio tulevista tuloista ja menoista Budjetin avulla voit seurata ja kehittää yrityksesi taloutta ja löytää mahdollisia ylimääräisiä kuluja, tms. Asiantuntija-apu

0	Työttymättömyys taloudelliseen tilanteeseen
Syitä:	Korkeat kulut, vähäiset tulot Tulojen ja menojen epätasapaino Velka, lainanmaksusuunnitelma
Vaikutus:	Yrityksen talous Lainanmaksusuunnitelma Motivaatio, jaksaminen Työn laatu
Ratkaisu:	Budjetointi, tulojen ja menojen kartoitus Lainanmaksusuunnitelman päivitys Työn laadun ja määrän seuraaminen Toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus laadun ja määrän parantamiseksi Sivuelinkeinomahdollisuuksien kartoitus

0	Pitkäaikaiset velat
Syitä:	Lainanmaksusuunnitelma, yrityksen maksuvalmius, budjetointi, korkeat kulut, vähäiset tulot
Vaikutus:	Yrityksen kannattavuus ja talous Yrityksen kannattavuuden kehittäminen Motivaatio, jaksaminen
Ratkaisu:	Päivitä lainanmaksusuunnitelma ja hyödynnä apunasi budjetointia Asiantuntija-apu

0	Tietämättömyys tuista
Syitä:	Tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen talous Työn laatu
Ratkaisu:	Itsenäinen tiedonhaku Päivitä tukisuunnitelma Ota selvää myös, mitä tukia voit saada pienillä lisä-toimenpiteillä

0	Töiden suunnittelu taloudellisesti
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen talous Ympäristö Työaika
Ratkaisu:	Suunnittele ja organisoi työtehtävät myös taloudelliselta ja ajankäytön näkökannalta

	torjuminen, valaistuksesta huolehtiminen, jne.)
--	---

0	Varusteltu ensiapupakkas
Syitä:	Yrityksen talous, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Riskien minimointi ja välttäminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Vertaile ensiapupakkausia ja niiden sisältöjä Suunnittele ensiapupakkausten sijoittaminen yritykseen Hanki ja sijoita ensiapupakkaukset

0	Työtilojen siisteys ja ilmanvaihto
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute
Vaikutus:	Työntekijöiden terveys ja jaksaminen Eläinten hyvinvointi ja tautisuoja
Ratkaisu:	Työtilojen säännöllinen siivous Ilmanvaihtotarpeen suunnittelu ja toteutus Ilmanvaihdon kunnossapito

0	Avun hälyttäminen
Syitä:	Yhteydenpitokanavien puuttuminen, tiedonpuute
Vaikutus:	Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Riskien minimointi ja välttäminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tutki erilaisia tapoja pitää yhteyttä henkilöstöön työpäivän aikana Esim. puhelimet, radiopuhelimet (tarkista kantavuus), jne. Vähennä yksintyöskentelyn määrää

0	Heikko maksuvalmius
Syitä:	Lainanmaksusuunnitelma, yrityksen maksuvalmius, investointien kannattavuus, budjetointi, korkeat kulut, vähäiset tulot
Vaikutus:	Yrityksen kannattavuus ja talous Velkakierteen riski Yrityksen kannattavuuden kehittäminen Motivaatio, jaksaminen
Ratkaisu:	Hyödynnä apunasi budjetointia ja selvitä yrityksen heikon maksuvalmiuden syyt Tee korjaavia toimenpiteitä ja suunnittele tulevaisuuden budjettia Asiantuntija-apu

0	Ei kilpailuteta palveluita
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kilpailuta palveluiden tarjoajia säännöllisesti

0	Tuotantorakennuksissa on hukkaneliöitä
Syitä:	Rakennusten puutteellinen suunnittelu, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen talous Tuotantorakennusten käytön optimointi
Ratkaisu:	Suunnittele ja ideoi hukkaneliöille käyttötarkeitus Huomioi tämä asia toiminnan laajennusta suunniteltaessa

Ympäristö

0	Toiminnassa ei huomioida ympäristöllisiä vaikutuksia
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus, motivaatio
Vaikutus:	Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Päästöjen minimoiminen Yrityksen kehittäminen ja talous Lainsäädäntö
Ratkaisu:	Hanki ympäristöosaamista ja hyödynnä sitä työtehtävissä Käytä ympäristökatkelmusta tai muuta tarkistuslistaa toiminnan arvioimiseen Selvitä kaikki päästöjen lähteet ja pyri minimoimaan päästöt Suunnittele ja kehitä yrityksen toimintaa ympäristö-ystävällisemmäksi Tee suunnitelma ympäristöonnettomuuksien varalle Asiantuntija-apu

0	Ympäristöonnettomuuksien varalle ei ole suunnitelmaa
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Riskienhallinta, turvallisuus, ympäristö Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Arvioi eri ympäristöriskien todennäköisyydet ja tee riskienhallinta-suunnitelma Perehdytä työntekijät ja esittele heille riskienhallintasuunnitelma Asiantuntija-apu

0	Erilaisia päästöjä ei pyritä minimoimaan
Syitä:	Työntekijöiden osaaminen ja perehdytys, työmäärä, huolimattomuus, motivaatio, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Ympäristölliset vaikutukset, lainsäädäntö Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Hanki ympäristöosaamista Selvitä päästöjen lähteet ja tee suunnitelma niiden vähentämiseksi Kehitä yrityksen toimintaa ympäristöystävällisemmäksi Käytä ympäristökatkelmusta tai muuta tarkistuslistaa toiminnan arvioimiseen Perehdytä työntekijät huolellisesti Asiantuntija-apu

0	Polttoaineiden ja öljyjen käsittely
Syitä:	Resurssien puutteellisuus, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Turvallisuus, riskienhallinta ja ympäristö Yrityksen talous ja työmäärä
Ratkaisu:	Tutustu polttoaineiden ja öljyjen turvalliseen käsittelyyn ja

0	Erilaisten päästöjen lähteitä ei olla selvitetty
Syitä:	Työmäärä, huolimattomuus, motivaatio, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Päästöjen minimoiminen Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Hanki ympäristöosaamista Käytä ympäristökatkelmusta tai muuta tarkistuslistaa toiminnan arvioimiseen Selvitä kaikki päästöjen lähteet ja pyri minimoimaan päästöt Suunnittele ja kehitä yrityksen toimintaa ympäristö-ystävällisemmäksi Asiantuntija-apu

0	Yrittäjän heikko ympäristöosaaminen
Syitä:	Koulutustausta, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Päästöjen minimoiminen, riskienhallinta Työntekijöiden perehdytys ja toiminta Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Ylläpidä ympäristöosaamista esim. koulutuksien, webinaarien, itseopiskelun, jne. avulla

0	Jätteiden puutteellinen lajittelu ja kierrätys
Syitä:	Jäteastioiden puute, jätehuollon säädökset, työmäärä, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Ympäristö ja päästöjen minimoiminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Hanki ympäristöosaamista Varmista, että yrityksellä on tarvittavat jäteastiat ja hanki tarvittaessa lisää Varmista, että jätehuolto toimii kunnolla Perehdytä työntekijät huolellisesti ja laadi tarvittaessa kirjalliset ohjeet jätteiden lajitteluun sekä kierrätykseen

0	Kemikaalien ja kaasupuljojen käsittely
Syitä:	Resurssien puutteellisuus, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Turvallisuus, riskienhallinta ja ympäristö Yrityksen talous ja työmäärä
Ratkaisu:	Tutustu kemikaalien ja kaasupuljojen turvalliseen käsittelyyn ja perehdytä myös työntekijät siihen Hanki tarvittavia suojavälineitä, esim. suojakäsineet, suojalasit, jne.

0	Ennaltaehkäiseviä tarkistuslistoja ei olla hyödynnetty
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Päästöjen minimoiminen, riskienhallinta Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Vertaile tarkistuslistoja ja valitse niistä sopivimmat Tarkista yrityksen toimintaa tarkistuslistan avulla Selvitä kaikki päästöjen lähteet ja pyri minimoimaan päästöt Suunnittele ja kehitä yrityksen toimintaa ympäristö-ystävällisemmäksi Asiantuntija-apu

0	Työntekijöiden heikko ympäristöosaaminen
Syitä:	Koulutustausta, perehdytys, huolimattomuus
Vaikutus:	Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Päästöjen minimoiminen, riskienhallinta Yrityksen kehittäminen ja talous
Ratkaisu:	Tee suunnitelma perehdyttämisestä ja perehdytä työntekijät huolellisesti kaikkiin ympäristöasioihin Esitä heille ympäristöonnettomuuksien varalle tehty riskien-hallintasuunnitelma Voit laatia myös kirjalliset ohjeet eri työvälineisiin, esim. jätteiden lajitteluun, kemikaalien käsittelemiseen, jne.

0	Polttoaineen käyttöä ei optimoida
Syitä:	Ajoreitteja tai työtehtäviä ei olla suunniteltu, huolimattomuus, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Ympäristö ja päästöjen minimoiminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Suunnittele ajoreitit ja työtehtävät huolellisesti, esim. kasvintuotannossa lannoitus ja kalitus, jne. Hallitse polttoaineen kulutusta esim. optimoimalla ajotyyliä Optimoi esim. peltojen sijainnit, eli osta tai vuokraa peltolohkot mahdollisimman läheltä Perehdytä työntekijät huolellisesti Asiantuntija-apu

0	Kemikaalivarastojen puutteellinen varustelu
Syitä:	Resurssien puutteellisuus, yrityksen talous, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Turvallisuus, riskienhallinta, ympäristö ja valumat Työmäärä
Ratkaisu:	Suunnittele, mitä varusteita tarvitset kemikaalivarastosi, esim.

	perehdyt myös työntekijät siihen Hanki tarvittavia suojavälineitä, esim. suojakäsineet, suojalasit, jne. Tee suunnitelma riskien varalle
--	--

0 Lämpö- ja sähköenergian kulutusta ei optimoida	
Syitä:	Työmäärä, huolimattomuus, motivaatio, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen talous ja ympäristö Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Yrityksen kehittäminen
Ratkaisu:	Tarkkaile energiankulutusta ja pohdi, miten sitä voisi vähentää, esim. valaistuksen ja lämmityksen säätelyn avulla Suunnittele ja optimoi energiankulutus Perehdytä työntekijät Asiantuntija-apu

0 Viemäreiden kuntoa ei tarkasteta säännöllisesti	
Syitä:	Huolimattomuus, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Riskienhallinta, yrityksen talous ja työmäärä Vesistöt, rehevöityminen, ympäristö, jne. Päästöjen minimoiminen
Ratkaisu:	Suosittelaa, että viemäreiden kunto tarkastettaisiin 10-15 vuoden välein

0 Melusaastetta ei pyritä minimoimaan	
Syitä:	Huolimattomuus, motivaatio, tiedonpuute
Vaikutus:	Ihmisten, työntekijöiden ja eläinten viihtyvyys Turvallisuus, terveys ja riskienhallinta
Ratkaisu:	Selvitä melusaasteen lähteet ja tee suunnitelma niiden minimoimiseksi Hanki tarvittavia suojavälineitä, esim. kuulosuojaimet, jne. Perehdytä työntekijät Asiantuntija-apu

	Tee suunnitelma riskien varalle
--	---------------------------------

0 Vedenkulutusta ei optimoida	
Syitä:	Työmäärä, huolimattomuus, motivaatio, tiedonpuute
Vaikutus:	Yrityksen talous ja ympäristö Yrityksen ympäristöasioiden huomioiminen ja hoitaminen Yrityksen kehittäminen
Ratkaisu:	Tarkkaile vedenkulutusta ja pohdi, miten sitä voisi vähentää tai kierrättää Optimoi vedenkulutus Perehdytä työntekijät Asiantuntija-apu

0 Jätevesien käsittely ei vastaa nykyisiä säädöksiä	
Syitä:	Rakennuksien suunnittelu, viemäriverkostoon kuuluminen, kunnalliset syyt, huolimattomuus, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Vesistöt, rehevöityminen, ympäristö, jne. Lainsäädäntö ja päästöjen minimoiminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Selvitä jätevesien käsittelyn ongelmakohdat Suunnittele ja optimoi jätevesien käsittely Huomioi, esim. lypsykarjataloudessa huonolaatuisen maidon oikeaoppinen hävittäminen, jne. Asiantuntija-apu

0 Pihan päällyste	
Syitä:	Yrityksen talous, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus:	Pihan liikenteen sujuvuus ja turvallisuus Ajoneuvon kiinnijääminen Ympäristö ja vesistövalumat Työmäärä ja -aika Riskienhallinta
Ratkaisu:	Tarkkaile pihan ajoreittejä eri säiden aikaan ja tunnista mahdolliset ongelmakohdat Pihan päällysteen tulisi olla tiivis ja kestävä, jotta raskailla ajoneuvoilla pystytään kulkemaan turvallisesti Tietyissä paikoissa olisi hyvä, että päällysteen voisi myös puhdistaa Asiantuntija-apu

	suojavarusteet, turva-altaat, imeytysainetta, siivousvälineitä, jne. Investoi varusteisiin ja perehdytä myös työntekijät käyttämään niitä Asiantuntija-apu
--	--

0 Yritys ei ole osana kunnallista viemäriverkostoa	
Syitä:	Rakennuksen ja pihan suunnittelu, kunnalliset syyt, yrityksen talous, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Vesistöt, rehevöityminen, ympäristö, jne. Lainsäädäntö Päästöjen minimoiminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Suunnittele kunnalliseen viemäriverkostoon liittymistä Asiantuntija-apu

0 Vesistönpäästöjä ei pyritä minimoimaan	
Syitä:	Työmäärä, huolimattomuus, motivaatio, tiedonpuute
Vaikutus:	Vesistöt, rehevöityminen, elöt, eläimet, ympäristö Lainsäädäntö Päästöjen minimoiminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Selvitä päästöjen lähteet Suunnittele ja minimoi vesistönpäästöt Tarkasta mm. viemäreiden ja pihan maaperän kunto, jotta valumia ei synny Huomioi myös suojavyöhykkeet kasviensuojelussa, jne. Perehdytä työntekijät Asiantuntija-apu

Kasvintuotannon haasteet

Kasvilajit	Pisteet
Sato ei ehdi tuleentua tilan viljelyvyöhykkeellä	
Kasvilaji tai -lajike ei kestä viljelyvyöhykkeen oloja	
Sato ei talvehdi hyvin	
Sato lakoo	
Suurinosa sadosta jää hyödyntämättä (esim. heikon laadun vuoksi)	

Maaperä ja peltohehtaarit	Pisteet
Tilan sijainti ja viljelyvyöhyke aiheuttavat ongelmia	
Liian vähän peltohehtaareja	
Liian kallis peltovuokra	
Ravinneköyhä maaperä	
Maaperän väärä pH eri kasvilajeille	
Maaperän vähäinen orgaaninen aine (esim. sitä on 0-3% maaperässä eli maaperä on vähämultainen)	
Peltojen huono vesitalous (kuivuus tai kosteus)	
Ei hyödynnetä viljelykasvien ja maaperän sopivuutta	

Lannoitus ja kalkitus	Pisteet
Vanhentuneet viljavuustulokset	
Viljavuustuloksia ei huomioida lannoituksen suunnittelussa	
Lannoitussuunnitelmaa ei noudateta	
Lannoitusta tehdään liikaa	
Lannoitusta tehdään liian vähän	
Lannoitusaine ei sovi kasville	
Ongelmia lannoituksen optimoimisessa (esim. ravinteiden rajat tulevat vastaan)	
Väärä tai liian myöhäinen lannoitusajankohta	
Lannan varastointiongelmat (esim. rakennus, koko, katos, tilavuus)	
Lannan käsittelyä ei olla harkittu ollenkaan (esim. separointi, kompostointi, jne.)	
Lantaa ei käsitellä mahdollisimman hygieenisesti	
Lannanlevitystä ei olla suunniteltu huolellisesti (esim. ympäristön näkökulmalta)	
Lanta-analyysitietoja ei hyödynnetä	
Satoa ei tarkkailla ravinnepuutosten varalta	
Kasveilla on havaittavissa ravinnepuutoksia	
Ei hyödynnetä viherlannoitusta	
Kalkitusta laiminlyödään ja ei tehdä suunnitelman mukaan	
Kalkitusta tehdään liikaa	

Kylvö ja viljelysuunnitelma	Pisteet
Puuttellinen viljelysuunnitelma	
Siementen kylvömäärää ja tiheyttä ei laskettu	
Väärä kylvöaika	
Kasvusto ei ole peittävä ja vaatii runsaasti lisäkylvöjä	
Liian pitkä nurmikierto (esim. yli 4-5 vuotta)	
Monotoninen viljely eli viljellään vain yhtä kasvilajia samalla loholla monta vuotta peräkkäin (poikkeuksena nurmi)	
Ei hyödynnetä esikasvivaikutusta	
Kylvömuokkausta ei tehdä huolellisesti	

Kasvinsuojelu	Pisteet
Satoa ei tarkkailla kasvinsuojeluongelmien varalta	
Suuri määrä kasvintuhoojia (esim. tuholaiset, eläimet)	
Suuri määrä kasvitauteja	
Suuri määrä rikkakasveja	
Tuhoeläimet heikentävät sadon määrää ja laatua	
Heikko viljelyhygieniä (esim. koneita ei puhdisteta säännöllisesti)	
Väärä ajoitus tai olosuhteet (tuuleton tai kuiva) kasvinsuojelulle	
Ojien pientareita ei hoideta	
Kasvinsuojelu ei tehoa ongelmiin	
Maanmuokkausta ei tehdä huolellisesti	
Nurmikiertoa ei lopeteta huolellisesti	

Korjuustrategia	Pisteet
-----------------	---------

Satotasoja ei lasketa tai seurata ollenkaan	
Sadon laatua ei seurata	
Heikot satotasot	
Sadon heikko laatu	
Väärä kylvöaika (liian myöhäinen tai aikainen)	
Väärä korjuuaika (liian myöhäinen tai aikainen)	
Sadon epäonnistunut säilöntä	
Heikko rehuomavaraisuus eli viljeltyt kasvilajikkeet eivät kata eläintuotannon tarpeita	
Korjuustrategiaa ei olla suunniteltu ja aikataulutettu (esim. D-arvon mukaan)	

Koneet ja urakointi	Pisteet
Heikkolaatuiset koneet, jotka vaativat paljon korjaamista	
Ei ole tarvittavia koneita	

Tulokset: kasvintuotanto

Kasvilajit

0	Sato ei ehdi tulleentua
Syitä:	Kasvilajien ja -lajikkeiden ominaisuudet ja vaatimukset Viljelyvyöhykkeen kasvukauden pituus Viljelyvyöhykkeen lämpösumma
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tilan viljelyvyöhykkeen ominaisuuksien tutkinta Kasvilajien ja -lajikkeiden tutkiminen sekä sopivimpien valitseminen Kylvö- ja korjuustrategian suunnittelu Asiantuntija-apu

0	Sato lakoa
Syitä:	Kasvilajien ja lajikkeiden ominaisuudet Viljelyvyöhykkeen kasvukauden pituus Viljelyvyöhykkeen lämpösumma
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvilajien ja -lajikkeiden tutkiminen sekä sopivimpien valitseminen Korjuustrategian suunnittelu Korrensäätöiden käyttö Asiantuntija-apu

0	Kasvilaji tai -lajike ei kestä viljelyvyöhykkeen oloja
Syitä:	Kasvilajien ja -lajikkeiden ominaisuudet ja vaatimukset Viljelyvyöhykkeen ominaisuudet ja haasteet (esim. routa, jääpolte, kasvinuojeluongelmat, talvipeitteen pysyvyys) Viljelyvyöhykkeen sääolot Viljelyvyöhykkeen kasvukauden pituus Viljelyvyöhykkeen lämpösumma
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvilajien ja -lajikkeiden tutkiminen sekä sopivimpien valitseminen Asiantuntija-apu

0	Satoa ei hyödynnetä
Syitä:	Kysyntä, markkinatilanne, sadon laatu Ei ole resursseja sadon myymiseen Ei ole resursseja sadon valmisteluun (esim. viljan kuivaamiseen) Ajanpuute, vähäinen motivaatio
Vaikutus:	Yrityksen talous "Turha työ"
Ratkaisu:	Kasvilajien ja -lajikkeiden tutkiminen sekä sopivimpien valitseminen Sadon käyttötarkoituksen ja kaikkien väli-vaiheiden (esim. viljan kuivatus, markkinointi) suunnitteleminen Pienten markkinarakojen etsiminen (esim. nurmisadon myynti naapurille) Huolellinen viljelytekniikka ja sadon laadun varmistus

0	Sato ei talvehdi hyvin
Syitä:	Kasvilajien ja lajikkeiden ominaisuudet ja vaatimukset Viljelyvyöhykkeen ominaisuudet ja haasteet (esim. routa, jääpolte, kasvinuojeluongelmat, talvipeitteen pysyvyys) Viljelyvyöhykkeen sääolot Viljelyvyöhykkeen kasvukauden pituus Viljelyvyöhykkeen lämpösumma
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvilajien ja -lajikkeiden tutkiminen sekä sopivimpien valitseminen Asiantuntija-apu

Maaperä ja peltohehtaarit

0	Tilan sijainti ja viljelyvyöhyke
Vaikutus:	Viljelyvyöhykkeen ominaisuudet (esim. lämpö-tila, lämpösumma, sadanta, haihdunta, ilmajäätymiset, säteily eli valenergia) Kasvukauden pituus Kasvuolosuhteet Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvilajien ja -lajikkeiden tutkiminen sekä sopivimpien valitseminen Kylvö- ja korjuustrategian suunnittelu Ojituksen ja kastelun suunnittelu

0	Ravinneköyhä maaperä
Syitä:	Vähäinen tai epäsäännöllinen lannoitus Maaperän heikot ravinnereservit
Vaikutus:	Maaperän köyhtyminen Ravinnereservien heikentyminen Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Lannoituksen ja kalkituksen suunnittelu sekä toteutus Viherlannoituksen hyödyntäminen Peltojen talviaikainen kasvipiteisyys Maanparannus- ja kerääjäkasvien viljely

0	Peltojen huono vesitalous
Syitä:	Maaperän koostumus Sääolot
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Työnteon (esim. maanmuokkaus, kylvö) aika- tauluttaminen ja tekeminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Peltojen vesitaloustilanteen määrittäminen Ojituksen ja mahdollisen kastelun suunnittelu sekä toteutus Vanhan ojituksen kunnostus ja kunnossapito

0	Liian vähän peltohehtaareja
Syitä:	Peltoarpeen kasvu (esim. tuotannon lisäys) Peltojen kalliit osto- tai vuokrahinnat
Vaikutus:	Satotasot Sadon käyttötarkoitus Tuotannon laajennusongelmat Rehun omavaraisuus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Vuokra- tai ostopeltojen etsiminen Rehun tai viljan ostosopimus toiselle viljelijälle tai kaupalle Metsän raivaus pelloksi Eläinmäärän vähentäminen

0	Maaperän väärä pH
Syitä:	Vähäinen tai epäsäännöllinen kalkitus
Vaikutus:	Kasvien ravinteidenotto kyky heikentyy Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kalkituksen suunnittelu ja toteutus viljavuustulosten sekä viljeltävän kasvin perusteella

0	Viljelykasvin ja maaperän yhteensopivuus
Syitä:	Viljelykierron suunnittelu Peltohehtaarien määrä Tiedonpuute
Vaikutus:	Viljelyn kehittäminen ja optimointi Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Maaperän ominaisuuksien ja kasvilajien tutkiminen Kasvilajien ja -lajikkeiden tutkiminen sekä sopivimpien valitseminen Asiantuntija-apu

0	Kallis peltovuokra
Syitä:	Markkinatilanne, yms.
Vaikutus:	Yrityksen talous
Ratkaisu:	Peltovuokrasopimuksen neuvottelu Uusien vuokrapeltojen etsiminen Peltohehtaarien ostaminen Eläinmäärän vähentäminen, jolloin vuokra- pelloista voidaan luopua osittain Metsän raivaus pelloksi

0	Maaperän vähäinen orgaaninen aine
Syitä:	Maalaji ja multavuus
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Kasvilajien valinta
Ratkaisu:	Orgaanisen aineen lisääminen maaperään (esim. talviaikainen kasvipiteisyys, olkien muokkaaminen peltoon, maanparannus- ja kerääjäkasvien viljely, viherlannoituksen käyttäminen, lannan käyttäminen lannoitteena, jne.) Asiantuntija-apu

Lannoitus ja kalkitus

0	Vanhentuneet viljavuustulokset
Syitä:	Tiedonpuute, työmäärä, ajanpuute
Vaikutus:	Lannoitus- ja kalkitusmäärät Satotasot ja sadon laatu Kasvien ravinteidenotto Maan köyhtyminen Ravinnevalumat Yrityksen talous
Ratkaisu:	Viljavuustulosten päivitys säännöllisesti ja niiden hyödyntäminen

0	Lannoitusta tehdään liian vähän
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä Lannoitusta ei olla laskettu huolellisesti Lannoitus suunnitelmaa ei noudateta Yritetään säästää kustannuksissa

0	Viljavuustulosten huomiointi lannoituksessa
Syitä:	Viljavuustuloksia ei ole Tiedonpuute, ajanpuute, työmäärä
Vaikutus:	Lannoitusta ei voida optimoida Satotasot ja sadon laatu Maan köyhtyminen Ravinnevalumat Yrityksen talous
Ratkaisu:	Viljavuustulosten tekeminen ja niiden käyttö lannoitusmäärien laskemisessa Asiantuntija-apu

0	Lannoitusaine ei sovi kasville
Syitä:	Lannoitusaineen sopivuutta ei olla tutkittu Lannoitusaineita ei vertailtu ennen hankintaa
Vaikutus:	Kasvien ravinteidenotto

0	Lannoitus suunnitelman noudattaminen
Syitä:	Huolimattomuus, tiedonpuute, resurssit, työmäärä, ajanpuute
Vaikutus:	Sadon laatu ja määrä Maaperän kunto ja köyhtyminen Ravinnevalumat Yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista, että viljely- ja lannoitus suunnitelma ovat päivitettyjä Pyri noudattamaan suunnitelmia huolellisesti Perehdytä työntekijät suunnitelmien toteuttamiseen

0	Lannoitusta tehdään liikaa
Syitä:	Lannoitusta ei olla laskettu huolellisesti Lannoitus suunnitelmaa ei noudateta
Vaikutus:	Ravinnevalumat

Vaikutus:	Maan köyhtyminen Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Lannoitusmäärän laskeminen ja toteuttaminen viljavuustulosten mukaan Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Lannoitusajankohta
Syitä:	Sääolosuhteet, viljelyvyöhyke, kylvöajankohta Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus:	Sadon kasvu Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Lannoituksen suunnittelu ja toteutus Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Kasveilla on havaittavissa ravinnepuutoksia
Syitä:	Vähäinen lannoitusmäärä Lannoitusaine ei ole sopiva viljelykasville Maaperän pH on huono Maaperän liiallinen kuivuus tai kosteus
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Kasvien juuristo on huonosti kehittynyt, kylmyyden, kosteuden, kuivuuden tai tiiviin kasvualustan vuoksi Kasvien juuristo on vioittunut, tuholaisten, tautien tai mekaanisten vioitusten vuoksi Maan köyhtyminen
Ratkaisu:	Lannoitus- ja kalkitusmäärien laskeminen ja toteuttaminen viljavuustulosten mukaan Satomuistiinpanojen teko Huolellinen kylvö- ja maanmuokkaus Asiantuntija-apu

0	Kalkitusta tehdään liikaa
Syitä:	Kalkitusta ei olla laskettu huolellisesti Kalkitussuunnitelmaa ei noudateta
Vaikutus:	Maaperän pH Yrityksen talous Satotasot ja sadon laatu
Ratkaisu:	Kalkitusmäärän laskeminen ja toteuttaminen viljavuustulosten ja viljeltävän kasvin mukaan

0	Lanta-analysysitietojen hyödyntäminen
Syitä:	Tiedonpuute, resurssit, työmäärä, ajanpuute
Vaikutus:	Lannoituksen suunnittelu ja toteutus Maaperän kunnon ja sadon määrän optimoiminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tutustu lanta-analysysitietojen hyödyntämiseen Käytä analyysitietoja lannoituksen suunnitteluun Asiantuntija-apu

	Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Lannoitusaineiden huolellinen vertailu Asiantuntija-apu

0	Lannan varastointiongelmät
Syitä:	Lantavaraston pieni tilavuus Lieteaillas ei ole katettu Ei ole lannan varastointimahdollisuutta
Vaikutus:	Ympäristöongelmät Lannoituksen optimointi Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tiedonhaku Lannan varastoinnin suunnittelu ja toteutus Asiantuntija-apu

0	Ei hyödynnetä viherlannoitusta
Syitä:	Tiedonpuute, liian vähän peltohehtaareja, viljelykierto Ajanpuute
Vaikutus:	Lannoituksen suunnittelu Maan kasvukunnon parantaminen luontaisesti Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tiedonhaku Viherlannoituksen hyödyntämisen suunnittelu ja vertailu nykyisiin toimiin

0	Lannan käsittelyn harkitseminen
Syitä:	Huolimattomuus, tiedonpuute, resurssit
Vaikutus:	Lannan ravinnepitoisuus ja hygieenisuus Lannoitussuunnitelma Maaperän kunto ja kasvuston kasvu
Ratkaisu:	Tutustu lannan käsittelymenetelmiin, esim. separointi, kompostointi, biokaasutus, jne. Harkitse voidaanko jotain menetelmää hyödyntää yrityksessänne Asiantuntija-apu

0	Lannan hygieeninen käsittely
Syitä:	Huolimattomuus, tiedonpuute, resurssit
Vaikutus:	Eläinten terveys ja hyvinvointi Ympäristö
Ratkaisu:	Pyri käsittelemään lantaa mahdollisimman hygieenisesti ja puhdista koneet ja laitteet säännöllisesti Suunnittele pihan puhtaan ja likaisen liikenteen reitit Perehdytä työntekijät toimintatapoihin Asiantuntija-apu

	Ravinteiden yliannostus kasveilla Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Lannoitusmäärän laskeminen ja toteuttaminen viljavuustulosten mukaan Suojakaistojen ja -vyöhykkeiden käyttö Lannoituksen multaus tai sijoitus maahan

0	Ongelmia lannoituksen optimoimisessa
Syitä:	Ravinnepöyhä maaperä, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Lannoituksen optimointi Maaperän köyhtyminen Ravinnevalumat Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Lannoitusmäärien laskeminen ja toteuttaminen viljavuustulosten mukaan Pidempiaikainen lannoitus- ja maanparannus-suunnitelma Viherlannoitusnurmien ja kerääjäkasvien hyödyntäminen Asiantuntija-apu

0	Satoa ei tarkkailla ravinnepuutosten varalta
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute Motivaatio, jaksaminen
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Lannoituksen optimointi Yrityksen talous
Ratkaisu:	Sadon tarkkaileminen ja satomuistiinpanojen tekeminen

0	Kalkitusta laiminlyödään
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä Kalkitusta ei olla laskettu huolellisesti Kalkitussuunnitelmaa ei noudateta Yritetään säästää kustannuksissa
Vaikutus:	Kasvien ravinteidenotto heikentyy Maaperän happamoituminen Maan köyhtyminen Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kalkitusmäärän laskeminen ja toteuttaminen viljavuustulosten sekä viljeltävän kasvin mukaan Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Lannanlevityksen suunnittelu
Syitä:	Huolimattomuus, tiedonpuute, resurssit, vakiintuneet toimintatavat
Vaikutus:	Maaperän kunto Ympäristö ja lainsäädäntö
Ratkaisu:	Tutustu eri lannanlevitysmenetelmiin ja valitse niistä sopivin Voit myös parantaa yrityksessä käytettävää lannan-levitysmenetelmää Suositellaan lannan sijoitusmenetelmää eli multausta Huomioi suunnittelussa myös suojakaistat, yms. Työntekijöiden perehdyttäminen toimintatapoihin Asiantuntija-apu

Kylvö ja viljelysuunnitelma

0	Puuttellinen viljelysuunnitelma
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, työmäärä
Vaikutus:	Viljelyn suunnittelu ja toteutus Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Viljelysuunnitelman suunnittelu Viljelysuunnitelman huolellinen teko Tämän ulkoistaminen asiantuntijalle

0	Runsaasti lisäkylvöjä
Syitä:	Siementen vähäinen kylvömäärä tai -tiheys Väärä kylvöaika, kasvinsuojeluongelmät Taloudelliset syyt, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Lisääntynyt työmäärä lisäkylvöjen vuoksi Satotasot ja sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Huolellinen maanmuokkaus ja kylvömuokkaus Suunnittele ja yritä optimoida ensimmäisen kylvökerran kasvulosuhteet (esim. maan hyvä kasvukunto, kylvömäärä ja -tiheys, kylvöaika) Huolehdi myös kasvinsuojelusta Asiantuntija-apu

0	Ei hyödynnetä esikasvivaikutusta
Syitä:	Tiedonpuute
Vaikutus:	Viljelyn optimointi Satotasojen tai sadon laadun optimointi Maan mahdollinen köyhtyminen ravinteista Maaperän kasvukunnon parantaminen Voi olla positiivinen vaikutus yrityksen talouteen
Ratkaisu:	Tiedonhaku esikasvivaikutuksesta Viljelysuunnitelman optimointi

0	Siementen kylvömäärää ja tiheyttä ei laskettu
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, työmäärä
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Rikkakasvien esiintyvyys Nurmen korjuukerrat Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Siementen kylvömäärän ja -tiheyden suunnittelu ja toteutus kasvilajikohtaisesti Tämän ulkoistaminen asiantuntijalle

0	Liian pitkä nurmikierto
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute Taloudelliset syyt
Vaikutus:	Kasvinsuojeluongelmät Maan köyhtyminen ravinteista Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Noudata normaalia nurmikiertoa tai tilalle suunniteltua nurmikierron pituutta ja viljelykiertoa Max. 4-5 vuoden nurmikierto Pyri lopettamaan nurmi huolellisesti, jotta ennalta-ehkäiset kasvinsuojeluongelmien esiintymistä

0	Riittämätön kylvömuokkaus
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute Ei ole tarvittavaa koneistusta
Vaikutus:	Siementen itäminen Satotasot ja sadon laatu Lisäkylvöjen tarvitseminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kylvömuokkauksen suunnittelu ja toteutus Mahdollisesti tarvittavan koneistuksen investoiminen Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Väärä kylvöaika
Syitä:	Säälot, viljelyvyöhyke Työmäärä, ajanpuute
Vaikutus:	Sadon tuleentuminen Satotasot ja sadon laatu Nurmen korjuukerrat Korjuustrategia ja sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kylvöajan määrittäminen kasvilajikohtaisesti ja sen toteutukseen pyrkiminen Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Monotoninen viljely
Syitä:	Liian vähän peltohehtaareja Taloudelliset syyt tai tiedonpuute
Vaikutus:	Kasvinviljelyongelmien lisääntyminen Satotasot ja sadon laatu Maan köyhtyminen ravinteista Yrityksen talous
Ratkaisu:	Viljelysuunnitelman päivittäminen Vuokra- tai ostopeltojen hyödyntäminen Eläinmäärän vähennys Asiantuntija-apu

Kasvinsuojelu

0	Sataa ei tarkkailla kasvinsuojeluongelmilta
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute Motivaatio, jaksaminen
Vaikutus:	Kasvinsuojeluongelmien kartoitus ja torjuminen Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Sadon tarkkaileminen ja satomuistiinpanojen tekeminen Kasvinsuojelusuunnitelman teko

0	Suuri määrä rikkakasveja
Syitä:	Viljelyvyöhykkeen olosuhteet Kylvömäärä ja -tiheys, viljelyhygieniä Liian pitkä nurmi- tai viljakierto
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvinsuojelun suunnittelu ja toteutus IPM-tekniikalla Mekaaninen torjunta (maanmuokaus) Monipuolinen viljelykierto, hyvä viljelyhygieniä Kasvilaji, puhdas kylvösiemen, myöhästetty kylvö Mahdollisimman peittävä kasvusto (tehokas viljely, kylvötiheys) Suojakasvin käyttö Kemiallinen torjunta

0	Ojien pientareita ei hoideta
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute Resurssit, ei ole vaadittavia koneita
Vaikutus:	Kasvinsuojeluongelmien esiintyvyys Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Pientareiden kunnostaminen ja hoitaminen Salaajitus Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen Kasvinsuojelun suunnittelu ja toteutus

0	Nurmikiertoa ei lopeteta huolellisesti
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute Ei ole tarvittavia välineitä tai koneistusta
Vaikutus:	Kasvinsuojeluongelmat Maan kasvukunto Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Nurmen lopetuksen suunnittelu ja toteutus Huolellinen maanmuokkaus Tarvittaessa torjunta-ainella Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Suuri määrä kasvintuhoojia
Syitä:	Viljelyvyöhykkeen olosuhteet
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvinsuojelun suunnittelu ja toteutus IPM-tekniikalla Mekaaniset suojat Torjunta-aineet, biologiset torjuntaeliot Houkutuskasvit

0	Tuhoeläimet
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvinsuojelun suunnittelu ja toteutus Mekaaniset suojat (esim. verkot, aidat, linnunpelättimet, jne.) Asiantuntija-apu

0	Heikko viljelyhygieniä
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Kasvinsuojeluongelmien esiintyvyys Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Koneiden ja laitteiden säännöllinen puhdistus, mahdollisesti jo peltokuvioilta toiselle siirryttäessä Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Kasvinsuojelu ei tehoa ongelmiin
Syitä:	Väärä kasvinsuojeluaine Väärät olosuhteet tai ajoitukset kasvinsuojelulle Torjunta-aineliuoksen aineet eivät sovi yhteen
Vaikutus:	Kasvinsuojeluongelmien esiintyvyys Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Selvitä tehottoman kasvinsuojelun syy Satomuistiinpanojen hyödyntäminen Mekaanisen torjunnan ensisijainen hyödyntäminen Kasvinsuojelun suunnittelu ja toteutus

0	Suuri määrä kasvitauveja
Syitä:	Viljelyvyöhykkeen olosuhteet Liian pitkä nurmi- tai viljakierto Maaperän huono vesitalous Huono viljelyhygieniä, kylvösiementen puhtaus
Vaikutus:	Maaperän saastuminen kasvitaudeista Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvinsuojelun suunnittelu ja toteutus IPM-tekniikalla Puhdas kylvösiemen Kylvösiemenen peittäus, torjunta-aineet

0	Väärä ajoitus tai olosuhteet kasvinsuojelulle
Syitä:	Sääolot, viljelyvyöhyke Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Kasvinsuojelun tehottomuus, ympäristöhaitat Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvinsuojelun suunnittelu, aikataulutus ja toteutus Sään ja olosuhteiden huomioiminen Mekaanisen torjunnan ensisijainen hyödyntäminen Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Riittämätön maanmuokkaus
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute, resurssit Ei ole tarvittavaa koneistusta
Vaikutus:	Kasvinsuojeluongelmien esiintyvyys Maan kasvukunto, kylvösiementen itäminen Satotasot ja sadon laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Maanmuokkauksen suunnittelu ja toteutus Urakoinnin ja kausityöntekijöiden hyödyntäminen Mahdolliset koneinvestoinnit

Korjuustrategia

0	Satotasoja ei lasketa
Syitä:	Resurssit Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Toiminnan kehittäminen Viljelytekniikan optimointi Yrityksen talous
Ratkaisu:	Satotasojen laskennan suunnittelu ja toteutus Asiantuntija-apu

0	Sadon heikko laatu
Syitä:	Useita syitä esim. maaperän kasvukunto ja tiheys, maaperän ravinteet ja pH, lannoitus- ja kalkitus-käytännöt, kylvö- ja maanmuokauskäytännöt, kylvö- ja korjuustrategia, siementen kylvömäärä, -aika ja -tiheys, kasvilaji ja -lajike, kylvösiemenen laatu, kasvinsuojeluongelmat, sadon varastointikäytännöt
Vaikutus:	Sadon laatu ja käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Syiden selvittäminen Maan kasvukunnon ylläpitäminen Kasvilajien ja -lajikkeiden huolellinen valitseminen Kylvösiemenen laadun varmistaminen Satotasojen seuraaminen Kylvö- ja maanmuokkauksen toteutus Kylvö- ja korjuustrategian suunnittelu Sadon varastoinnin suunnittelu ja toteutus Kasvinsuojelun toteutus Asiantuntija-apu

0	Sadon epäonnistunut säilöntä
Syitä:	Useita syitä esim. vähäinen varastointitila, tuhot paaleissa, säilöntäaineet, huolimattomuus, ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Säilönnän suunnittelu ja toteutus Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen Asiantuntija-apu

0	Sadon laatua ei seurata
Syitä:	Resurssit Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Toiminnan kehittäminen Viljelytekniikan optimointi Yrityksen talous
Ratkaisu:	Sadon laadun seurannan suunnittelu ja toteutus (esim. rehuanalysien hyödyntäminen) Asiantuntija-apu

0	Väärä kylvöaika
Syitä:	Sääolot, viljelyvyöhyke Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Sadon tuleentuminen Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kylvö- ja korjuustrategian suunnittelu, aikataulutus ja toteutus Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Heikko rehuomavaraisuus
Syitä:	Useita syitä esim. heikot satotasot, sadon varastointi-käytännöt, maan kasvukunto, kasvinsuojelu, peltojen hehtaanimäärä, eläinmäärä
Vaikutus:	Riskien hallinta Jaksaminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Syiden selvittäminen Maan kasvukunnon ylläpitäminen Sadon varastoinnin suunnittelu ja toteutus Peltojen ostaminen tai vuokraaminen Rehun tai viljan ostosopimus toiselle viljelijälle tai kaupalle Metsän raivaus pelloksi Eläinmäärän vähentäminen

0	Heikot satotasot
Syitä:	Useita syitä esim. maaperän kasvukunto ja tiheys, maaperän ravinteet ja pH, lannoitus- ja kalkitus-käytännöt, kylvö- ja maanmuokauskäytännöt, kylvö- ja korjuustrategia, siementen kylvömäärä, -aika ja -tiheys, kasvilaji ja -lajike, kylvösiemenen laatu, kasvinsuojeluongelmat, sadon varastointikäytännöt
Vaikutus:	Satotasot ja sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Syiden selvittäminen Maan kasvukunnon ylläpitäminen Kasvilajien ja -lajikkeiden huolellinen valitseminen Kylvösiemenen laadun varmistaminen Satotasojen seuraaminen Kylvö- ja maanmuokkauksen toteutus Kylvö- ja korjuustrategian suunnittelu Sadon varastoinnin suunnittelu ja toteutus Kasvinsuojelun toteutus Asiantuntija-apu

0	Väärä korjuuaika
Syitä:	Sääolot, viljelyvyöhyke Ajanpuute, työmäärä
Vaikutus:	Sadon tuleentuminen Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Kylvö- ja korjuustrategian suunnittelu, aikataulutus ja toteutus Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen

0	Korjuustrategiaa ei olla suunniteltu
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus:	Korjuustrategia ja sen aikataulutus Satotasot ja sadon laatu Sadon käyttötarkoitus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Korjuustrategian suunnittelu ja aikataulutus halutun arvon ja hyödyn mukaan Urakoinnin tai kausityöntekijöiden hyödyntäminen Asiantuntija-apu

Koneet ja urakointi

0	Heikkolaatuiset koneet
Syitä:	Koneiden kunnossapito, investoinnit Resurssit ja yrityksen talous
Vaikutus:	Työaika, töiden aikataulutus, työn laatu Jaksaminen, motivaatio, ylimääräinen korjaustyö Yrityksen talous
Ratkaisu:	Koneiden ja laitteiden säännöllinen kunnossapito Urakoinnin tai koneysteistyön hyödyntäminen Koneiston uusiminen (investoinnit)

0	Ei ole tarvittavia koneita
Syitä:	Resurssit, yrityksen talous, tuotannon laajentuminen
Vaikutus:	Työn laatu, työtehtävien aikataulutus Resurssit ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Kasvintuotannon prosessien huolellinen suunnittelu, jossa huomioidaan myös käytössä olevat koneet Tuotantosunnan suunnittelu Urakoinnin tai koneysteistyön hyödyntäminen Koneinvestointien suunnittelu

[illegible]

Nuorikarjan ja juttotehtävien avulla osallistetaan digitaalisen ja suoran viestinnän koulutuksiin ja seuranta on se, että 3-5-5	
Nuorikarjan valtuustaan riittävässä määrin ja se varmistuu	
Nuorikarjan toimintasuunnitelman on laatinut yhdistys, eli j. 1564	
Nuorikarjan toimintasuunnitelman on laatinut yhdistys eli j. 1216	
Nuorikarjan toimintasuunnitelman on laatinut ja se perustuu (esim. k. koto, koulutus)	
Siemenreitillä viestintä on koulutusta	
Ennen kuin työtä tehdään, se varmistuu milloin tavalla	
Viestintä on toteutettu lyhyessä ajassa onnistuneesti	

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

Tulokset: maidontuotanto

Vasikat

0 Käytössä ei ole erillistä poikimakarsinaa
Syitä: Rakennus, talous, tilanpuute
Vaikutus: Turvallisuus, hygienia, terveys
Ratkaisu: Poikimistilanteen turvaaminen muilla keinolla Mahdollisimman puhtaan ja rauhallisen poikimistilan varmistaminen

0 Vasikka saa ternimaitonsa myöhään
Syitä: Ajanpuute, työ määrä, ternimaidon saanti, tiedonpuute
Vaikutus: Vasikan terveys ja vastustuskyky
Ratkaisu: Suositellaan, että vasikka saisi ternimaito-annoksensa 4 tunnin kuluessa syntymästä Pakasta laadukasta ternimaitoa hitä-tilanteiden varalle Valvo vasikan ensimmäistä ruokailua

0 Laadukasta ternimaitoa ei ole säilytty
Syitä: Resurssit, työ määrä, ajanpuute
Vaikutus: Riskienhallinta Vasikoiden vastustuskyvyn kehittymisen ja terveyden turvaaminen
Ratkaisu: Säilo ylijäämä, laadukas ternimaito astioissa, esim. tyhjiissä maitopurkeissa Kirjaa astioihin päivämäärät ja pakasta ne investoi jääkaappiin tai säilytä niitä esim. kodin jääkaapissa Huomioi myös, että pakastettu ternimaito täytyy sulattaa melko nopeasti tarvittaessa, joten varaudu sulattamaan se lämpimässä vesihuuteessa tai investoi nesteen lämmittimeen, tms.

0 Tilan vasikkakuolleisuusprosentti
Syitä: Hygienia, jalostus, taudit, vasikoiden vastustuskyky, ternimaidon laatu, vasikoiden ravinto
Vaikutus: Työ määrä, yrityksen talous
Ratkaisu: Kuolleisuusydsien selvitys Karsinoiden ja muiden välineiden puhtaanapito ja desinfiointi Vasikan ravinnosta huolehtiminen, erityisesti ensimmäisen ternimaidon saamisesta Taudien hoitaminen tehokkaasti ja huolellisesti Jalostussuunnitelman optimointi Vieraseläinten pääsyn estäminen tuotanto-rakennuksiin ja tautisulusta huolehtiminen

0 Karsinoiden desinfiointi
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, resurssit
Vaikutus: Vasikoiden terveys ja hyvinvointi Taudien esiintyvyys Yrityksen talous
Ratkaisu: Desinfioi karsinat tarvittaessa, esim. tartuntatautiin jälkeen

0 Hapanmaidon pH
Syitä: Resurssit, työ määrä, ajanpuute Tiedonpuute
Vaikutus: Ravinnon maittavuus Vasikan kasvu ja paino
Ratkaisu: Tarkasta hapanmaidon pH, esim. elektronisella pH-mittarilla tai pH-liuskoilla Hapanmaidon pH tulisi olla 4,0-4,5 Varmista myös, että pH-mittarin mittausalue on riittävä, esim. 3-5,5

0 Vasikoiden hyvinvoinnin seuraaminen
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Vasikoiden terveys ja hyvinvointi Vasikoiden laumakäyttäytyminen Taudien varhainen toteaminen ja hoidon aloittaminen Maan ongelmien havaitseminen ja ratkaiseminen Vasikkaprosessin kehittäminen
Ratkaisu: Opiskele mitä eri asioita voit tarkkailla Havainnoi vasikoiden käyttäytymistä ja hyvinvointia säännöllisesti Tee siitä osa rutiniin tai hoida se töiden lomassa

0 Työvälineiden hygieenisyy
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, tiedonpuute Resurssit
Vaikutus: Vasikoiden terveys ja hyvinvointi Taudien esiintyvyys
Ratkaisu: Puhdista käytetyt työvälineet päivittäin Tarvittaessa desinfioi ne

0 Vasikoiden sarvettomuus
Syitä: Jalostus, resurssit, työ määrä
Vaikutus: Eläinten turvallisuus ja hyvinvointi Työntekijöiden turvallisuus
Ratkaisu: Jalostussuunnitelman optimointi Pätevä henkilö nuputtamaan sarvellisiksi jääneet vasikat oikeaoppisesti

0 Välytysvasikan terveys
Syitä: Huolimattomuus, tiedonpuute, ajanpuute, työ määrä
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautisuoja
Ratkaisu: Varmista välytysvasikan ikä, terveys ja kunto ennen välytystä Huolehdi myös, että vasikan napa on parantunut ennen välytystä Varmista, että vasikka on saanut tarpeeksi ravintoa ja että se on kehittynyt normaalisti Vasikan tulee olla puhdas ennen välytystä Asiantuntija-apu

0 Poikimakarsinan hygieenisyy
Syitä: Ajanpuute, työ määrä
Vaikutus: Vasikan ja emän terveys
Ratkaisu: Huolehdi poikima-alueen puhtaudesta sekä kuivutuksesta Varmista, ettei syntynyt vasikka ole kosketuksissa lantaan (esim. peltä lantakouru)

0 Tilalla käytetään valvomatonta vierailtohoitoa
Syitä: Tottumukset, ajanpuute, tiedonpuute Työ määrä
Vaikutus: Ensimmäisen maito-annoksen määrä ja laatu Vasikan terveys ja vastustuskyky
Ratkaisu: Valvo vasikan ensimmäistä ruokailua karsinan vieressä, kamerolla tai muulla keinolla Varmista emän vedinten puhtaus Lypsioehtona on myös siirtyä ternimaidon hyväntuokseen ja sen juottamiseen Tee suunnitelma riskien varalle, esim. mikäli vasikka ei suostu juomaan

0 Pakastettu ternimaito on vanhaa
Syitä: Maidon lypsypäivä ei olla merkitty Huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus: Vasikan vastustuskyvyn kehittyminen ja terveys
Ratkaisu: Merkitse aina maidon lypsypäivät pakastus-astioihin ja siivoa pakastin säännöllisesti vanhentuneista maidoista Pakastettu maito vanhenee 6 kuukaudessa

0 Vasikan siirto pois yksilöarsinasta
Syitä: Työ määrä, resurssit, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Vasikan sosiaalinen käyttäytyminen Laumakäyttäytyminen Vasikan hyvinvointi
Ratkaisu: Pidä huolta vasikoiden siirtämisestä ryhmäksinään ajoissa (2-8 viikon ikäisenä) Aseta muistutuksia siirrosta, esim. puhelimeen Huolehdi, että tilaa riittää kaikille vasikoille Optimoi jalostussuunnitelmaa

0 Juottokertojen määrä päivässä
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kasvu
Ratkaisu: Optimoi vasikan juottokertojen ja maito-annosten määrät Suunnittele myös missä välissä juottokerrat ovat päivärutiinissa Suositellaan, että juottokertoja olisi vähintään 2 päivässä

0 Makuupaikan kuluvuus ja vedottomuus
Syitä: Ilmanvaihto, rakennuksen suunnittelu, kulvikkeen määrä ja laatu, kuinka usein makuupaikka kuivutetaan, jne.
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kestävyys Vasikoiden puhtaus Taudien esiintyvyys ja riskienhallinta Yrityksen talous
Ratkaisu: Havainnoi vasikoiden pitopaikkaa ja tee tarvittaessa polvitesti niiden makuupaikassa Eläintilan tunkkainen ilman johtuu liian heikosta ilmanvaihdosta Varmista eläintilan hyvä ilmanvaihto Puhdista ja kuivuta makuupaikat säännöllisesti Varmista kuivutuksen sopiva määrä ja laatu

0 Hapanmaidon tuoreus
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, huolimattomuus Tiedonpuute
Vaikutus: Vasikan terveys, hyvinvointi ja kestävyys Ravinnon maittavuus Vasikan kasvu ja paino
Ratkaisu: Kylmä hapanmaito tulee vaihtaa uuteen 3 päivän kuluessa ja kuuma hapanmaito 1-2 päivän kuluessa Puhdista välineet säännöllisesti

0 Ryhmien juottomahdollisuudet
Syitä: Resurssit
Vaikutus: Vasikoiden käyttäytyminen ja hyvinvointi Ylimääräiset kilpailutilanteet
Ratkaisu: Varmista, että kaikilla vasikoilla on tarpeeksi ruokailutalaa Tarkalle vasikoiden käyttäytymistä Suositellaan, että esim. vapaassa hapanjuotossa olisi käytössä 3-5 tuttia 10:lle vasikalle

0 Puhtaan veden, rehun ja väkirehun saanti
Syitä: Resurssit, työ määrä
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kasvu Vasikoiden kehittyminen märehitjäksi
Ratkaisu: Varmista, että vasikoilla on aina saatavilla puhdasta vettä, rehua ja väkirehua Investoi esim. ämpäreihin, joihin voit annostella vettä ja rehua

0 Välytysvasikoiden hakupaikka
Syitä: Tiedonpuute, resurssit, huolimattomuus, ajanpuute, työ määrä
Vaikutus: Tautisuoja ja riskienhallinta Taudien esiintyvyys Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Yrityksen talous
Ratkaisu: Suunnittele ja toteuta välytyskseen menevien vasikoiden hakupaikka Huomioi suunnittelussa myös tautisuoja ja vasikoiden hyvinvointi sekä stressittömyys Minimoi kuljetajan kulkeminen eläinsuojassa Suositellaan, että hakupaikka olisi kaukana eläintilasta tai että välytysvasikoilla olisi oma osasto erillisellä sisäänkäynnillä

0 Poikimisen hygieenisyyttä ei turvata
Syitä: Ajanpuute, työ määrä, resurssit
Vaikutus: Vasikan ja emän terveys
Ratkaisu: Huolehdi poikima-alueen puhtaudesta sekä kuivutuksesta Varmista, ettei syntynyt vasikka ole kosketuksissa lantaan Huolehdi myös työvälineiden puhtaudesta

0 Ternimaidon laatua ei mitata
Syitä: Resurssit, työ määrä, ajanpuute Tiedonpuute
Vaikutus: Vasikan vastustuskyvyn kehittyminen Vasikan terveys
Ratkaisu: Investoi ternimaidon laatua mittaavaan laitteeseen, esim. refraktometriin Tee laadunmittaamisesta rutiniin Hyvänlaatuisen ternimaidon IgG-pitoisuus on yli 50 g/l

0 Ravinnonsaannin turvaaminen
Syitä: Resurssit
Vaikutus: Vasikan terveys, hyvinvointi ja kasvu Vasikkakuolleisuus
Ratkaisu: Opasta rauhallisesti vasikkaa juomaan Valvo vasikan ruokailua Käytä tarvittaessa esim. letkusta, mikäli vasikka ei suostu juomaan muilla keinolla

0 Vasikkaryhmän koko
Syitä: Resurssit, tilanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Taudien leviäminen Vasikoiden tarkkailun helppous
Ratkaisu: Huolehdi vasikkaryhmän koon pitämisestä alkusi alle kuudessa vasikassa Huolehdi, että tilaa riittää kaikille vasikoille Optimoi jalostussuunnitelmaa

0 Juottomäärä ei lasketa elopainon mukaan
Syitä: Tiedonpuute, resurssit, työ määrä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kestävyys Vasikoiden kasvu
Ratkaisu: Hanki tietoa elopainon käyttämisestä maidon juottomäärien laskemisessa Pyri hyödyntämään tätä tietoa osana vasikoiden juottosuunnitelmaa Suositellaan, että vasikan maidon juottomäärä päivässä olisi 10-15% sen elopainosta

0 Maidon kerta-annos ensimmäisenä päivänä
Syitä: Ternimaidon määrä Työ määrä, ajanpuute
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kasvu
Ratkaisu: Optimoi vasikan juottokertojen ja maito-annosten määrät Suunnittele myös missä välissä juottokerrat ovat päivärutiinissa Suositellaan, että maitomäärä on 10-15% vasikan painosta vuorokaudessa Esim. 4 juottokertaa ja 1,5 litran maitoannos

0 Vasikan vieroitus juotolta
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, resurssit Huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus: Vasikan paino ja kasvu Imemiseen liittyvät käyttäytymisongelmat
Ratkaisu: Vieroi vasikka asteittain juotolta Esim. vähentämällä annoksen määrää, vähentämällä juottokertojen määrää, laimentamalla juoma-annosta vedellä, jne. Varmista ensin, että vasikka on valmis vieroitautumaan juotolta, esim. ikä ja väkirehun syöntimäärä

0 Muut ruokintaan liittyvät ongelmat
Syitä: Ruokinnan määrä ja laatu, vieroitus, taudit, jne.
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kasvu Vasikoiden kehittyminen märehitjäksi Yrityksen talous
Ratkaisu: Selvitä ongelmien syy ja ratkaise se Havainnoi vasikoita Asiantuntija-apu

0 Välytysvasikoiden olosuhteet
Syitä: Huolimattomuus, resurssit, työ määrä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Lainsäädäntö ja eettisyys
Ratkaisu: Varmista välytysvasikoille optimaaliset ja samanaikaiset olosuhteet niin kuin muillekin tilan vasikoille

0 Tautisuojauksesta huolehtiminen
Syitä: Huolimattomuus, tiedonpuute, resurssit, ajanpuute, työ määrä
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautisuoja ja riskienhallinta Taudien esiintyvyys Yrityksen talous
Ratkaisu: Perehdy tautisuojaan, pyri noudattamaan sen ohjeita ja perehdytä työntekijät sekä muut ihmiset noudattamaan sitä Yritä välttää kuljetajan käymistä eläinsuojassa Järjestä kuljetajalle mahdollisuus saappaiden ja käsien pesuun tarvittaessa Huolehdi hakupaikan hygieniasta ja puhdistuksesta, jne. Asiantuntija-apu

0 Poikimiset ovat usein ongelmallisia
Syitä: Jalostus, emän ja vasikan fysiologia
Vaikutus: Riskitilanteet Emän ja vasikan terveys sekä hyvinvointi Työ määrä
Ratkaisu: Optimoi jalostussuunnitelmaa Valitse siemenannokset myös emän fysiologian mukaan, esim. ei lihakarjan siementä hiehoille Mahdollisesti vältä myös sonnivasikka-jälkeläisiä hiehoille

0 Juotettavan maidon lämpötilaa ei mitata
Syitä: Resurssit, työ määrä, ajanpuute Tiedonpuute
Vaikutus: Vasikan maidonjuonti ja terveys Mahdolliset ruokintaongelmat
Ratkaisu: Investoi lämpömittariin Tee maitoannoksen lämpötilan seuraamisesta rutiniin Lämmitä maito esim. nesteen lämmittimellä Maidon lämpötilan olisi hyvä olla 38-40 astetta Maidon ylikuuminen olisi tuhoava vasikoille tärkeitä vasta-aineita

0 Vasikat sairastuvat usein
Syitä: Hygienia, vasikoiden vastustuskyky, ternimaidon laatu, vasikoiden ravinto, taudit, vieraseläimet
Vaikutus: Työ määrä, yrityksen talous Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kasvu Vasikkakuolleisuus
Ratkaisu: Tarkkailuun selvitä karsinoiden ja muiden välineiden puhtaanapito ja desinfiointi Vasikan ravinnosta huolehtiminen, erityisesti ensimmäisen ternimaidon saamisesta Taudien hoitaminen tehokkaasti ja huolellisesti Vieraseläinten pääsyn estäminen tuotanto-rakennuksiin ja tautisulusta huolehtiminen

0 Karsinoiden hygieenisyy
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, resurssit
Vaikutus: Vasikoiden terveys ja hyvinvointi Taudien esiintyvyys Yrityksen talous
Ratkaisu: Puhdista ja kuivuta vasikoiden karsinat säännöllisesti

0 Maidon kerta-annos yli viikon ikäiselle
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kasvu
Ratkaisu: Optimoi vasikan juottokertojen ja maito-annosten määrät Suunnittele myös missä välissä juottokerrat ovat päivärutiinissa Suositellaan, että yli viikon ikäisen vasikan maidon kerta-annos olisi 2-2,5 litraa

0 Vieroitettujen vasikoiden väkirehustyönti
Syitä: Väkirehua ei ole kokoajan tarjolla Resurssit, työ määrä Vasikoiden terveys
Vaikutus: Vasikoiden terveys, hyvinvointi ja kasvu Vasikoiden etumahojen liikkeiden kehitys ja pötsin pieneliöstön vakintuminen Vasikan kehittyminen märehitjäksi
Ratkaisu: Varmista, että vasikoilla on aina saatavilla puhdasta vettä, rehua ja väkirehua Vieroitetun eli 8 viikon ikäisen vasikan väkirehustyönti tulisi olla väh. 1 kg päivässä

0 Vasikoiden käyttäytymishäiriöt
Syitä: Monia syitä, esim. stressi, liian aikainen vieroitus, yksittäiskarsinassa pitäminen
Vaikutus: Käyttäytymishäiriöt, esim. imeminen, aggressiivisuus Työ määrä ja -aika Motivaatio ja jaksaminen
Ratkaisu: Tarkkaile vasikoiden käyttäytymistä Selvitä käyttäytymishäiriön syy ja ratkaise se Asiantuntija-apu Turvaa eläinten normaali laumakäyttäytyminen

0 Välytysvasikan ikä
Syitä: Huolimattomuus, tiedonpuute, resurssit, ajanpuute
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Lainsäädäntö
Ratkaisu: Varmista välytysvasikan ikä, terveys ja kunto ennen välytystä Yleensä välytyskseen menevä vasikka on 2-3 viikon ikäinen Huolehdi, että vasikan napa on parantunut ennen välytystä Välytysvasikka tulee olla merkitty ja rekisteröity 7 päivän kuluessa sen syntymästä

	Huolehdi hakupaikan hygieniasta ja puhdistamisesta
--	--

Nuorkarja

0 Nuorkarjan elopainoa ei seurata
Syitä: Työmäärä, ajanpuute, resurssit
Vaikutus: Ruokinnan seuraaminen ja optimointi Nuorkarjan kasvu Yksi siemennysajankohdan määrittäksen perusteista
Ratkaisu: Tee elopainon mittamisesta rutini ja merkitse se esim. kalenteriin Eläinyhmyt, jolta suositellaan mittattavaksi: 1. Juotolta vierotuksen aikaan 2. 3 sekä 6-9 kuukauden ikävaiheissa 3. Siemennysikäisenä 4. Ensimmäisen ja toisen poikimisen jälkeen Voit myös delegoida mittaustehtävän työntekijällesi, tms.

0 Aikainen siemennysikä
Syitä: Huolimattomuus, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus: Tiinehtyminen Hiehojen hyvinvointi
Ratkaisu: Varmista oikea siemennysajankohta pitämällä huolta hiehojen iästä ja lisäksi kartoittamalla oikeat perusteet siementämiselle, esim. 3,0-3,5 kuntoluokkaa Tarkkaile hiehojen kiimakiertoa Siemennysajankohden ennusteet voidaan myös merkitä esim. kalenteriin Varmista työntekijöiden perehdytys ja kommunikointi

0 Hiehojen kuntoluokkaa
Syitä: Resurssit, työmäärä, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus: Nuorkarjan kasvu, kestävyys ja hedelmällisyys Rasvoittumisen ennaltaehkäisy Poikimavaikkeudet Syöntikyky Aineenvaihduntasairaudet
Ratkaisu: Seuraa hiehojen kasvua ja kuntoluokkaa Optimoi ruokinta niin, etteivät hiehot saa liikaa energiaa Varmista riittävä valkuaisen saanti Eläimien ryhmittelyn tärkeys korostuu ruokinnan optimoimisessa Ruokinnan onnistumisen seurantaan on kehitetty erilaisia mittareita Rasvoittuminen vähentää maitoa erittävän solujen kasvua ja täten myös ensimmäisen laktatiokauden maitotuotosta

0 Hiehoja ei totuteta lypsyyen ennen poikimista
Syitä: Resurssit, työmäärä, ajanpuute
Vaikutus: Hiehojen käyttäytyminen ja stressi Hiehojen totuttuminen lypsytalanteeseen, ääniin ja ihmisen käsitteeseen
Ratkaisu: Tiineyden loppuvaiheessa olevien hiehojen siirtäminen ummikoiden ryhmään Hiehojen käyttäminen lypsytalanteessa ja esim. utareiden pesuun totuttaminen Työntekijöiden rauhallinen ja kärsivällinen käytös Lypsyyen totuttaminen helpottaa hiehojen käsittelyä tulevaisuudessa

0 Nuorkarjan valkuaisen saanti
Syitä: Työmäärä, resurssit, tiedonpuute
Vaikutus: Rasvoittuminen Nuorkarjan kasvu, kestävyys ja hedelmällisyys
Ratkaisu: Optimoi nuorkarjan ruokinta Tarkkaile eläimiä, koska valkuaisen puute voi esiintyä esim. pörrökarvaisuutena

0 Siemennettävä hiehoja ei kuntoluokiteta
Syitä: Työmäärä, ajanpuute, resurssit, tiedonpuute
Vaikutus: Ruokinnan seuraaminen ja optimointi Hiehojen hyvinvoinnin seuraaminen Yksi siemennysajankohdan määrittäksen perusteista
Ratkaisu: Tee kuntoluokittamisesta rutini ja merkitse se esim. kalenteriin Voit myös delegoida kuntoluokitustehtävän työntekijällesi, tms.

0 Perusteeton siemennysajankohta
Syitä: Ajanpuute, resurssit, tiedonpuute
Vaikutus: Hiehojen hyvinvointi Tiinehtyvyys ja hedelmällisyys Yrityksen talous
Ratkaisu: Varmista perusteet hiehojen siementämiselle ennen siementämistä Perusteita ovat esim.: 1. n. 165cm rinnanpömpäys 2. n. 370kg elopaino 3. n. 125cm korkeus 4. 13-15 kuukauden ikä 5. 3,0-3,5 kuntoluokkaa

0 Myöhäinen siemennysikä
Syitä: Huolimattomuus, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus: Hiehojen hedelmällisyys, kiimat ja tiinehtyminen Seminologin alkataulu
Ratkaisu: Myöhäinen poikiminen Ensimmäisen lypsykauden aloitus myöhästyy Eläimen maitotuotos Yrityksen talous
Ratkaisu: Ole täsmällinen hiehojen siemennyksestä ja merkitse siemennysajankohdat esim. kalenteriin Seuraa hiehojen kiimakiertoja päivittäin Ilmoita seminologille siemennyksestä ajoissa Voit myös hankkia itsellesi tai työntekijällesi tilasiemennytutkinnon

0 Ensikoiden hyvää syöntikykyä ei varmisteta
Syitä: Resurssit, työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Hiehojen kestävyys ja tuotannonliset ominaisuudet Hiehojen terveys ja hyvinvointi
Ratkaisu: Optimoi ruokintasuunnitelma ja huomioi myös eri ikäryhmien tarpeet Havainnoi ja tarkkaile ensikoiden hyvinvointia ja syöntiä Asiantuntija-apu, iteopiskelu

Ummikot ja siirtymäkauden lehmät

0 Ummikoilla ei ole omaa ryhmää
Syitä: Resurssit, talous
Vaikutus: Ruokinnan optimoiminen Ummikoiden tarkkaleiminen ja ongelmien havaitseminen
Ratkaisu: Pyri järjestämään eläimet omiin ryhmiinsä iän tai koon mukaan

0 Utareterveyttä ei seurata
Syitä: Työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus: Eläinten terveys ja hyvinvointi Tulehduksen tartuttaminen muihin eläimiin Yrityksen talous, pienemmät maitomenetykset
Ratkaisu: Tarkasta eläinten utareterveys ja hoida se kuntoon ennen umpeenlaittoa Koelypsien solulukujen seuraaminen Lettupannun käyttö ja maitonäytteen lähetys labraan mikäli solutusta esiintyy "Umpituubien" käyttö Huolehdi vanhojen tulehdusten hoidosta ja uusien ennaltaehkäisyistä

0 Umpeenlaitossa esiintyy usein ongelmia
Syitä: Utaretaulehduksia, pitkittyneet lypsyt, jne.
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tuleva lypsykausi ja maitotuotos Utaretaulehdusriski ja muut sairaudet jne.
Ratkaisu: Selvitä ongelman syy ja pyri ratkaisemaan se Asiantuntija-apu

0 Kivennäisruokintaa ei suunnitella
Syitä: Resurssit, vakiintuneet toimintatavat Talous
Vaikutus: Kivennäistasapaino Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Poikimahalaus, ketoosi ja hedelmällisyys-häiriöt Syntyvän vasikan elinvoimaisuus
Ratkaisu: Suunnittele kivennäisruokinta rehunäyte-analyysin perusteella

0 Poikimisen jälkeisen synnön seuraaminen
Syitä: Resurssit, tiedonpuute
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Ruokinnalliset ongelmat poikimisen jälkeen, esim. energiavaje Maitotuotos
Ratkaisu: Suunnittele umpikauden ruokinta tunnusikäytännöt ja poikimisen jälkeinen ruokinta huolellisesti Tarkkaile eläinten hyvinvointia Asiantuntija-apu

0 Kuntoluokkia ei seurata
Syitä: Työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus: Lihavan lehmän syöntikyky on heikompi Eläin käyttää kudrasvoja, jolloin riskit sairastumiseen, poikimahalvaukseen, poikimavaikkeuksiin, ketoosiin, syömishäiriöihin, utare-tulehduksiin, sorkkaumeeseen ja rasva-maksaan kasvavat Laihalla lehmällä hedelmällisyysongelmat
Ratkaisu: Tee kuntoluokkien seuraamisesta rutini Sopiva kuntoluokka on 3,5 Jos kuntoluokka on suurempi, anna karkea-rehuksi huonommin sulavaa rehua Laihdutus onnistuu myös vähentämällä ravinnon energiaa ja lisäämällä valkuaista Jos kuntoluokka on pienempi, kuntouta eläintä nostamalla energiaa ja vähentämällä valkuaista Kuntouta eläimiä ennen umpeenlaittoa Muistathan, että ummassolevan kuntoluokkaa ei saisi muuttaa!

0 Utaretaulehduksia ei ennaltaehkäistä
Syitä: Työmäärä, resurssit
Vaikutus: Eläinten terveys ja hyvinvointi Tulehduksen tartuttaminen muihin eläimiin Yrityksen talous, pienemmät maitomenetykset
Ratkaisu: Tarkasta eläinten utareterveys ja hoida se kuntoon ennen umpeenlaittoa Koelypsien solulukujen seuraaminen Lettupannun käyttö ja maitonäytteen lähetys labraan mikäli solutusta esiintyy "Umpituubien" käyttö Huolehdi vanhojen tulehdusten hoidosta ja uusien ennaltaehkäisyistä

0 Umpikauden pituus ei ole väh. 4 viikkoa
Syitä: Resurssit, huolimattomuus
Vaikutus: Utarekudoksen uusituminen Lehmä ehtii palautua edellisestä tuotos-kaudesta ja valmistautua seuraavaan Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys
Ratkaisu: Umpikauden tulisi olla 4-8 viikkoa Suositellaan, että umpikausi olisi 6-8 viikkoa Ensikot tarvitsevat pidemmän umpikauden

0 Ummikoille annetaan liikaa väkirehua
Syitä: Eläinten ryhmittely, tiedonpuute
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten kuntoluokkaa ja rasvoittuminen Ruokinnalliset ongelmat poikimisen jälkeen Syöntikyky
Ratkaisu: Ummikoille ei tarvitse antaa ollenkaan väkirehua, mutta max. 2kg päivässä. Väkirehun määrään ja laatuun vaikuttavat lehmän kunto ja karkearehun rehuanalyyti-tulokset Suunnittele ja optimoi ruokintasuunnitelma Asiantuntija-apu

0 Ummikkojen kuntoluokkaa ei pysy samana
Syitä: Ruokinnan laadun ja määrän vaihtelevuus Eläinten terveys ja sairastumiset
Vaikutus: Eläinten terveys ja hyvinvointi Syöntikyky ja ruokinnalliset ongelmat
Ratkaisu: Varmista ummikoille sopiva ruokinta sekä puhtaan veden saanti Ruokintasuunnitelman optimoiminen Asiantuntija-apu

0 Lypsämistä ei lopeteta ripeästi
Syitä: Umpeenlaiton ongelmat
Vaikutus: Vetimen sulkeutuminen ja vahatulan muodostuminen Utaretulehdusriski Vedinten pöiden kunto
Ratkaisu: Tarkkaile utareen terveyttä koko umpi-kauden ajan Pyri lypsämään viimeinen lypsy mahdollisimman aikaisin Pienimäiset lehmät olisi hyvä umpeuttaa aikaisemmin kuin muut

0 Ummikoiden utareita ei tarkkailla
Syitä: Työmäärä, resurssit, tiedonpuute, eläimiä ei ole ryhmitelty
Vaikutus: Ongelmien ja mahdollisten tulehdusten havaitseminen varhaisessa vaiheessa
Ratkaisu: Tee ummikoiden tarkkaleimisestä osa rutiniin, esim. kiimakiertojen aikana

0 Ummikoita ei tunnuteta
Syitä: Vakiintuneet toimintatavat, tiedonpuute Resurssit, ruokinnan säätely, eläinten ryhmittely
Vaikutus: Pötsimikrobin totuttuminen poikimisen jälkeiseen ruokintaan eli maitohappoa käyttävien mikrobien osuus lisääntyy Pötsin seinämän haittuvien rasvahappojen imeytymiskapasiteetti lisääntyy eli pötsi-papillien kehittyminen Happaman pötsin ja sorkkaumeen riski poikimisen jälkeen vähenee Syöntikyky ja pötsin täyteisyys Sopeutuminen lypsykauden ruokintaan ja maitotuottamiseen
Ratkaisu: Jos umpikauden ja tuotoskauden ruokinnassa on suuri ero, sitä perustellumpaa on tunnuttaa 3 viikkoa ennen poikimista lisätään väkirehua ummikoiden ruokintaan, määrää lisätään vähitellen ja asteittain esim. 1 kilosta 3-4 kiloon päivässä poikimiseen asti Tunnusruokinta on suositeltua mikäli umpikauden ruokinta sisältää vain karkea-rehua esim. säilörehun ja oljen seosta Vaihtoehtoisesti ummikoiden rehuseokseen voidaan lisätä pieni määrä väkirehua koko umpikauden ajan (reilusti alle 2kg päivässä)

0 Ennen umpeenlaittoa väkirehua ei jätetä pois
Syitä: Eläinten ryhmittely, tiedonpuute
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten kuntoluokkaa ja rasvoittuminen Ruokinnalliset ongelmat poikimisen jälkeen Syöntikyky
Ratkaisu: Ruokintasuunnitelman optimoiminen Eläinten ryhmittelyn tärkeys korostuu Ummikoille ei tarvitse antaa ollenkaan väkirehua, mutta max. 2kg päivässä Väkirehun määrään ja laatuun vaikuttavat lehmän kunto ja karkearehun rehuanalyyti-tulokset

0 Pienimäisillä ei umpeuteta aikaisemmin
Syitä: Resurssit, tiedonpuute
Vaikutus: Vetimen sulkeutuminen ja vahatulan muodostuminen Utaretulehdusriski Vedinten pöiden kunto
Ratkaisu: Pienimäiset lehmät olisi hyvä umpeuttaa aikaisemmin kuin muut Pyri lypsämään viimeinen lypsy mahdollisimman aikaisin Tarkkaile utareen terveyttä koko umpi-kauden ajan

0 Ummikoiden ruokintaa ei ole suunniteltu
Syitä: Eläinten ryhmittely, resurssit
Vaikutus: Eläinten terveys ja hyvinvointi Syöntikyky Ruokinnalliset ongelmat poikimisen jälkeen esim. energiavaje
Ratkaisu: Eläimien ryhmittelyn tärkeys korostuu Suunnittele ja optimoi ummikoiden ruokinta Varmista ummikoiden syöntikyky pitämällä korsi-rehua (olki, heinä) aina tarjolla Karkeampi rehu pitää energian matalalla, mutta syöntikyvyn korkealla Taka myös puhtaan veden saanti Asiantuntija-apu

0 Poikiville nautoille ei anneta energialisiä
Syitä: Vakiintuneet toimintatavat, resurssit, talous
Vaikutus: Poikimahalvauksen ennaltaehkäiseminen Eläinten terveys ja hyvinvointi Riskien ennaltaehkäisy
Ratkaisu: Suunnittele energialisien käyttö, esim. eläimille, joilla on poikimahalvusriski Asiantuntija-apu

Lypsävät ja lypsy

0 Lypsien alkataulu ei ole säännöllistä
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus Lypsyrobotin tai lypsypaikkojen ylitäyttö
Vaikutus: Maidon laatu ja määrä Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten käyttäytyminen
Ratkaisu: Lehmien odotusajalla lypsylle ei saisi olla yli 2 tuntia Pidä lypsajat säännöllisinä joka päivä Optimoi eläinten ja lypsyrobotin tai muiden lypsypaikkojen määrä

0 Lypsien määrä päivässä
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus, resurssit
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maidon laatu ja määrä Yrityksen talous
Ratkaisu: Suositellaan, että lypsykertoja olisi 2-3 päivässä jokaisella lypsävällä Lypsytokertojen määrä voi myös nostaa maitotuotoksen määrää

0 Lypsyyhygieniä pitäisi parantaa
--

0 Lehmillä ei ole lypsäjäjärjestystä
Syitä: Ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Lypsyyhygienia Maidon laatu ja määrä Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tulehdusten ja tautien leviäminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Suunnittele lehmien lypsäjäjärjestys huolellisesti Esim. soluttavat ja utaretulehduseläimet viimeisenä sekä aureus-eläimille oma ryhmänsä Erikaislehmien merkitseminen on tärkeää

0 Erikaislehmii ei merkitä mitenkään
Syitä: Resurssit, huolimattomuus
Vaikutus: Lypsyyhygienia Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tulehdusten ja tautien leviäminen Riskienhallinta ja yrityksen talous Maidon laatu ja määrä
Ratkaisu: Merkitse erikaislehmät esim. AUTE-merketilällä Voit käyttää esim. erivärisiä nilkkapantoja tai eläimille sopivia sprayta tai rasvatilua Informoi työntekijöitä erikaislehmien

0 Työntekijöitä ei informoida
Syitä: Ajanpuute, resurssit, huolimattomuus
Vaikutus: Riskienhallinta ja virheiden ennaltaehkäisy Maidon laatu ja määrä Eläinten käyttäytyminen lypsyn aikana
Ratkaisu: Huolehdi työntekijöiden informoinnista esim. suullisesti, ilmoitustaulujen avulla tai lehmiin erikoismerkinöillä, jne. Myös kahvitauot ja palaverit ovat tärkeitä tiedostusvälineitä

0 Lypsinteen kiinnitysaika ei ole sopiva
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus: Tyhjälypsytyn esiintyvyys Jälkimaidon määrä Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maidon laatu, määrä ja virtaamisnopeus
Ratkaisu: Lypsinteen liian aikainen kiinnittäminen lisää tyhjälypsytyn riskiä ja se vaurioittaa vedinteen limakalvoja Liian myöhäinen kiinnittäminen lisää puolestaan jälkimaidon määrää Suositellaan, että lypsinteen kiinnitysaika olisi 60-120 sekuntia esikäsitellyn alkamisesta

0 Vedinkastoja ei vaihdella
Syitä: Ajanpuute, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Vedinteen kunnan optimointi
Ratkaisu: Vertaile eri vedinkastojen ominaisuuksia ja valitse niistä sopivimmat Joissakin vedinkastoissa on esim. UV-suojaa, joka suojaa auringon säteilyltä

0 Lehmät eivät ole rauhallisia lypsyn aikana
Syitä: Ongelma lypsimissä, tyhjälypsy, lypsäjän käyttäytyminen, ympäristö, jne.
Vaikutus: Lypsytajan pituus Kaikkien eläinten käyttäytyminen ja hyvinvointi
Ratkaisu: Selvitä ongelman syy ja ratkaise se Lypsäjän täytyy käyttäytyä rauhallisesti ja kärsivällisesti Selvitä lypsinteen ja lypsytteen toiminta Varmista rauhallinen ympäristö

0 Lypsytobotin tarkastaminen ja huoltaminen
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus: Lypsytapahtuman onnistuminen Maidon laatu Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten käyttäytyminen Ongelmien huomaaminen aikaisin
Ratkaisu: Seuraa lypsytobotin toimintaa säännöllisesti ja tarkkaile sen työvaiheiden onnistumista, esim. vedinkastojen osuinen, jne. Huolehdi, että lypsytobotti huolletaan säännöllisesti. Käytä apuna esim. kalenteria.

0 Vedinkumuja ei vaihdeta
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Vedinteen kunto Eläinten käyttäytyminen lypsyn aikana Lypsytapahtuman rauhallisuus, hygienia ja lypsytajan pituus
Ratkaisu: Vaihda vedinkumit säännöllisesti uusin suositellaan, että ne vaihdettaisiin n. 6 kuukauden välein

0 Maidon lämpötila maitotankissa
Syitä: Tekniset ongelmat ja viat, maitotankin säädöt ja jäähdytys, jne.
Vaikutus: Maidon laatu ja säilyvyys Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Maitotankissa olevan maidon lämpötilan tulisi olla 4-6 astetta Alhainen lämpötila hidastaa bakteerien kasvua ja pidentää maidon säilyvyyttä Selvitä ongelman syy ja ratkaise se Asiantuntija-apu

Syitä: Resurssit, talous, huolimattomuus
Vaikutus: Maidon laatu ja määrä Eläinten terveys ja hyvinvointi Yrityksen talous
Ratkaisu: Vertaile tapoja parantaa lypsyyhygieniä ja valitse niistä sopivimmat ja puuttuvat keinot Esim. kertakäyttökäsineiden käyttäminen, huolellinen esikäsitely, alkusuihkeiden ottaminen, lypsyalueen ja lypsinteen säännöllinen pesu, puhtaat käytävät, jne. Perehdytä työntekijät hyvän lypsyyhygienian käyttämiseen

0 Tyhjälypsytjä esiintyy usein
Syitä: Lypsinteen liian aikainen kiinnitys Lypsytokseen ja vedinkumien kunto
Vaikutus: Vedin- ja utarevaurioiden riski kasvaa Paineiskujan riski kasvaa Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Lypsyt hidastuminen
Ratkaisu: Harjoittele ja varmista lypsinteen suositeltava kiinnitysaika Tarkasta lypsytokseen, lypsinteen ja vedinkumien kunto

0 Varoajoja ei noudateta
Syitä: Huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus: Maidon laatu Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Selvitä käytettävien lääkkeiden yms, varojat ja noudata niitä Lypsä lääkitystä käyttävät eläimet sekä muuten huonolaatuiset maidot erilleen Tee maidolle lääkejäämätsti varoajan jälkeen

0 Lehmien vetimet valuttavat maitoa
Syitä: Lypsyterrat päivässä, epä säännölliset lypsäajat, utaretta ei lypsetä tarpeeksi tyhjäksi, utarepöhö, jne.
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Vedinteen sulkeutuminen Utareterveys ja tulehdusriski
Ratkaisu: Ruokinnan ja kivennäisten optimoiminen Varmista utareen huolellinen lypsy Lypsä eläimet väh. 2 kertaa päivässä Utarepöhöä voidaan hoitaa esim. eläimen jaloittelulla tai hieromalla utaretta

0 Lypsytobotin täyttöaste on liian korkea
Syitä: Jalostus, eläinmäärän lisääminen, lypsytobottien määrä, huolimattomuus
Vaikutus: Lypsyterrat päivässä ja niiden säännöllisyys Lehmiin odotteluaika Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maidon laatu ja määrä, yrityksen talous
Ratkaisu: Optimoij jalostussuunnitelma ja eläinten määrä tai investoi toiseen robottiin Asiantuntija-apu

0 Maidon laatu on heikkoa
Syitä: Lypsyyhygieniä, eläinten terveys Lypsinteen, lypsytokseen ja maitotankin hygienia Maidon jäähdytys ja lämpötila, jne.
Vaikutus: Maidon laatu Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Selvitä ongelman syy ja ratkaise se Seuraa maidon solu- ja bakteerilukuja, jne. Varmista, että eläimet ovat terveitä Huolehdi hyvästä lypsyyhygieniasta ja laitteiden puhtaudesta Asiantuntija-apu

0 Maidon seleenianalyysit
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, tiedonpuute
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Hedelmällisyys ja tulehdusriskit Vasikoiden elinvoimaisuus ja kasvu
Ratkaisu: Testaa maidon seleenipitoisuus Optimoij eläinten ruokintasuunnitelma Huomaa, että liiallinen seleeninsaanti on myrkyllistä, joten alä muuta seleeninsaantia ilman seleenianalyysia! Asiantuntija-apu

0 Esikäsitellyn huolimattomuus
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus: Lypsyyhygieniä Maidon laatu ja määrä Maidon virtaamisnopeus ja lypsyaika Yrityksen talous
Ratkaisu: Huolellisen esikäsitellyn olisi hyvä kestää 10-20 sekuntia ja kunhan vetimet ovat puhtaat Esikäsitelyä stimuloi lehmän maidonantoa

0 Jälkimaidon määrää ei seurata
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus: Eläimen terveys, hyvinvointi ja kestävyys Lypsyaika
Ratkaisu: Tarkasta jälkimaidon määrä ajoittain tai tarvittaessa Jälkimaidon määrä tarkastetaan lypsämällä käsin lypsinteen irrottamisen jälkeen Jälkimaidon määrä saa olla n. 20 suihketta, mutta ei paljoa Varmista lypsytokseen, lypsinteen ja vedinkumien kunto Varmista lypsinteen oikea asento vetimiin kiinnitettynä

0 Maidolle ei tehdä lääkejäämätstejä
Syitä: Resurssit, työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus: Maidon laatu Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Tee lääkejäämätsti maidolle varoajan jälkeen ja varmista, että maito on puhdasta

0 Lypsinteen ja lypsyalueen pesu
Syitä: Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus: Maidon laatu Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tulehdusten ja tautien leviäminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Pese lypsimet ja lypsyalue huolellisesti Jokaisen lypsytterran jälkeen Tee pesimisestä osa rutiniin

0 Lypsyalueen tilanpuute
Syitä: Rakennuksen suunnittelu ja lypsyalueen sijoitus
Vaikutus: Lypsytapahtuman rauhallisuus ja mukavuus Eläinten käyttäytyminen
Ratkaisu: Pidä lypsyalue puhtana ja esteettömänä Varmista, että kaikille eläimille on omat makuuparret Varmista myös, että rehua ja vettä on aina tarjolla, jotta odottelua lypsyalueelle ei tapahdu Huomioi lypsyalueen riittävä tila rakennuksen laajennuksen tai korjaamisen yhteydessä

0 Tankkimaidon soluluku
Syitä: Utaretulehdus, lehmien terveys ja stressi
Vaikutus: Maidon laatu ja määrä Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Varmista eläinten terveys ja stressittömyys Varmista maidon laatu alkusuihkeilla ja tee tarvittaessa "lettupannuusti" Seuraa tankkimaidon soluja Sähköjohtokoky ja solulaskuri ovat hyviä keinoja päivittäiseen tulehdusten löytämiseen Hoida utaretulehduksen saanut lehmä antibiooteilla, neljänneksen umpeuttamisella tai lehmän karsimisella Huomioi myös tulehdusten ennaltaehkäisyn keinot, esim. vedinteen kunto, lehmien puhtaus, jne.

0 Vastapokineilla ei ole omaa ryhmäänsä
Syitä: Resurssit, rakennuksen suunnittelu, tilanpuute, tiedonpuute, työmäärä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus: Vastapokineiden terveys, hyvinvointi ja kestävyys Niiden tarkkailu ja havainnointi Ruokinnan optimoiminen
Ratkaisu: Harkitse ja suunnittele vastapokineiden siirtämistä omaan ryhmäänsä Tarkkaille vastapokineiden hyvinvointia ja käyttäytymistä Asiantuntija-apu

	merkinnoista sekä hygieenisestä käsittelystä
	0 Maidon alkusuihkeita ei oteta
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Lypsyyhygieniä Maidon laatu ja määrä Solutuksen tai muun poikkeavuuden huomaaminen ajoissa Lehmän terveys, hyvinvointi ja kestävyys
Ratkaisu:	Ota ja tarkista alkusuihkeet jokaisesta vetimestä ennen lypsykoneen laittoa Tee alkusuihkeiden ottamisesta rutiniin

0 Vedinkastoa ei käytetä
Syitä: Huolimattomuus, ajanpuute, tiedonpuute Yrityksen talous
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Vedinteen kunto
Ratkaisu: Vertaile ja valitse eläimillesi sopivat vedinkastot Tee vedinkastojen käyttämisestä rutiniin

0 Vedinteen kunto on heikko
Syitä: Vedinkumien sopivuus ja kunto Lypsytokseen ja lypsinteen toimivuus Tyhjälypsy, lypsytajan pitkittyminen Vedinkastoa ei käytetä, jne.
Vaikutus: Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten käyttäytyminen lypsyt aikana Utaret terveys Maidon määrä ja virtaamisnopeus
Ratkaisu: Selvitä ongelman syy ja ratkaise se Varmista lypsytokseen ja lypsinteen toimivuus sekä vedinkumien sopivuus eläimille Vältä tyhjälypsyt ja lypsytajan pitkittymistä Käytä vedinkastoa aina lypsyt jälkeen

0 Maitotankin pesu
Syitä: Huolimattomuus, ajanpuute
Vaikutus: Maidon laatu Yrityksen talous ja riskienhallinta
Ratkaisu: Pese maitotankki säännöllisesti ja huolellisesti Tee pesimisestä rutiniin ja merkitse se esim. kalenterin

0 Lypsytokseensa on ongelmia
Syitä: Tekniset ongelmat ja viat, alipaineinen epätasapainoisuus, jne.
Vaikutus: Lypsytapahtuman rauhallisuus ja mukavuus Eläinten käyttäytyminen ja hyvinvointi Maidon laatu ja määrä Lypsytajan pituus Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Selvitä ongelman syy ja ratkaise se Asiantuntija-apu

0 Tankkimaidon bakteeriluku
Syitä: Lypsyyhygieniä Lypsinteen, lypsytokseen ja maitotankin hygienia Maidon jäähdytys ja lämpötila
Vaikutus: Maidon laatu ja määrä Maitotuotteiden säilyvyys Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Huolehdi hyvästä lypsyyhygieniasta Varmista lypsinteen, lypsytokseen ja maitotankin huolellinen ja säännöllinen pesu Pidä huolta maidon asianmukaisesta jäähdyttämisestä sekä lämpötilasta maitotankissa

0 Tuotosseurantaan kuuluminen
Syitä: Vakiintuneet tavat, tiedonpuute
Vaikutus: Yrityksen ja toiminnan kehittäminen Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Rutiniin suunnittelu Maidon laadunhallinta Eläinaineksen kehittäminen Eläin- ja karjakohtaisten tilastojen seuraaminen
Ratkaisu: Harkitse tuotosseurantaan liittymistä Asiantuntija-apu

Sonnit ja tilasonnit
----

0 Tilasonnin käyttöä ei olla suunniteltu
Syitä: Työ määrä, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus: Peritytävät ominaisuudet ja sukusiitosriski Päivittäisen rutiniin sujuvuus Riskienhallinta
Ratkaisu: Suunnittele ja toteuta tilasonnin käyttö ja sen vaihtaminen huolellisesti Optimoij jalostussuunnitelma Vertaa tilasonnin ominaisuuksia ja niiden sopivuutta karjan kehittämiskohteisiin ennen tilasonnin valitsemista Harkitse myös muita jalostusvaihtoehtoja, esim. seminologin käyttäminen Asiantuntija-apu

0 Sonniien käyttäytymisongelmat
Syitä: Sonniien luonne, työntekijöiden käyttäytyminen, ympäristö ja lauma, jne.
Vaikutus: Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Motivaatio ja jaksaminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Suunnittele ja toteuta sonniien käyttötä sen vaihtaminen huolellisesti Varmista, että työntekijät käsittelevät eläimiä turvallisesti ja kärsivällisesti Tarvittaessa karsi vauralliset eläimet

0 Sonniin ominaisuuksien tutkiminen
Syitä: Työ määrä, huolimattomuus
Vaikutus: Syntyvien vasikoiden ominaisuudet, terveys, kestävyys, maidontuotanto, yms. Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Suunnittele ja toteuta tilasonnin käyttö ja sen vaihtaminen huolellisesti Vertaa tilasonnin ominaisuuksia ja niiden sopivuutta karjan kehittämiskohteisiin ennen tilasonnin valitsemista Varmista sonniien terveys ennen valitsemista Asiantuntija-apu

0 Sonniien pitopaikka
Syitä: Työ määrä, ajanpuute
Vaikutus: Yrityksen talous, resurssit Sonniien terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyminen Yrityksen talous
Ratkaisu: Suunnittele ja toteuta sonneille sopiva ja säädöstenmukainen pitopaikka Varmista, että pitopaikka on sopivankokoinen

0 Sonniien puhtaan veden saanti
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, resurssit
Vaikutus: Sonniien terveys, hyvinvointi ja kestävyys

0 Tilasonnia ei vaihdeta säännöllisesti
Syitä: Huolimattomuus, tiedonpuute, työmäärä, ajanpuute
Vaikutus: Peritytävät ominaisuudet ja sukusiitosriski
Ratkaisu: Suunnittele ja toteuta tilasonnin käyttö ja sen vaihtaminen huolellisesti Optimoij jalostussuunnitelma Harkitse myös muita jalostusvaihtoehtoja, esim. seminologin käyttäminen Asiantuntija-apu

0 Sonniien laitumen sääsuoja
Syitä: Työ määrä, ajanpuute
Vaikutus: Yrityksen talous, resurssit Sonniien terveys, hyvinvointi ja kestävyys
Ratkaisu: Suunnittele ja rakenna sonneille sopiva sääsuoja Varmista, että sääsuoja on sopivankokoinen Asiantuntija-apu

0 Sonniien ruokinta paikan hygieenisyyys
Syitä: Työ määrä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus: Sonniien terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyminen Yrityksen talous
Ratkaisu: Huolehdi ruokinta- ja juomapaikan

0 Työntekijöiden perehdytys
Syitä: Työ määrä, huolimattomuus
Vaikutus: Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Motivaatio ja jaksaminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu: Varmista työntekijöiden huolellinen perehdytys liittyy myös sonniien käsitelyyn, hoitoon ja työturvallisuuteen Informoi työntekijöitä aina uusista asioista Käytä apunasi esim. valkotaulua, puhelimia tai palavereja, yms.

0 Sonniien ruokinnan suunnittelu
Syitä: Ajanpuute, resurssit
Vaikutus: Sonniien terveys, hyvinvointi ja kestävyys Sukukypsyys, hedelmällisyys ja kasvu Yrityksen talous
Ratkaisu: Suunnittele ja optimoi sonniien ruokinta niiden tarpeiden mukaan Asiantuntija-apu

0 Sonniien terveydelliset ongelmat
Syitä: Sonniien ominaisuudet, taudit, ruokinta, hygieenisyyys, jne.
Vaikutus: Sonniien terveys, hyvinvointi ja kestävyys Hedelmällisyys, kasvu ja käyttäytyminen

	laumasta
0 Sonnien ruokintapaikka	
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, resurssit
Vaikutus:	Sonnien terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Suunnittele ruokintapaikka ja sen sijainti huolellisesti Ruokintapaikkaa tulisi siirtää säännöllisesti, jotta paikan hygieenisuus ja maan kasvu- kunto pysyvät hyvänä

	Tautien esiintyminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Suunnittele ja varmista sonnien puhtaan veden saanti Juomapaikkaa tulisi siirtää säännöllisesti, jotta paikan hygieenisuus ja maan kasvu- kunto pysyvät hyvänä Vettä täytyy olla kokoajan saatavilla Varmista myös sulan veden saaminen talviaikaan

	puhtaudesta päivittäin Tee siitä osa rutiniin Ruokinta- ja juomapaikkaa tulisi siirrellä säännöllisesti Suunnittele ruokinta- ja juomapaikan sijoittaminen huolellisesti
--	---

0 Sonnivaskoiden välitysmahdollisuus	
Syitä:	Resurssit Syyt, joihin ei itse voi vaikuttaa
Vaikutus:	Sonnien määrä tilalla Yrityksen talous Työmäärä, motivaatio ja jaksaminen
Ratkaisu:	Hanki tietoa ja vertaile erilaisia sonni- vaskoiden välitys- ja myyntimahdollisuuksia Optimoi jalostussuunnitelmaa ja käytä sukupuolijateltua siementä Asiantuntija-apu

	Tautien esiintyminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Selvitä ongelmien syy ja ratkaise se Optimoi sonnien ruokinta ja olosuhteet Hoida terveydelliset ongelmat varhaisessa vaiheessa Asiantuntija-apu

Ruokinta

0 Ruokintasuunnitelmaa ei ole	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Ruokinnan toteuttaminen ja optimointi Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maitotuotos ja maidon laatu
Ratkaisu:	Tee ruokintasuunnitelmat eri eläinryhmillä asiantuntijan kanssa

0 Eläinryhmien ruokinnan toteutus	
Syitä:	Resurssit, työtehtävien suunnittelu ja toteutus, ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Ruokinnan optimointi Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maidon määrä ja laatu Yrityksen talous
Ratkaisu:	Suunnittele eläinryhmien yksilöityä ruokintaa ja sen toteuttamista Ryhmittele eläimet ja tarvittaessa korjaa eläintilan rakenteita Pyri toteuttamaan eläinryhmien yksilöity ruokinta mahdollisimman tarkasti Perehdytä työntekijät ruokinnan toteutukseen Asiantuntija-apu

0 Ruokintapöytätilaa ei ole riittävästi	
Syitä:	Resurssit, rakennuksen suunnittelu, yrityksen talous, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten käyttäytyminen Ruokinnan ja syönnin optimointi
Ratkaisu:	Suosittelaa, että ruokintapöytätilaa olisi 40-70cm per täysikasvuinen nauta ja 30-40cm per nuorkarjaan kuuluva nauta Varmista vielä mittoihin kuuluvat vaatimukset Huomioi se myös toimintaa laajennettaessa Riittävä ruokintapöytätila ehkäisee mm. eläinten odoteltua ja seisokelua

0 Aperehun korrenpituus on liian pitkä	
Syitä:	Toimintatavat appeen tekemisessä
Vaikutus:	Rehun maittavuus ja eläinten syönti Rehupalojen valikoiminen Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista rehun huolellinen sippuaminen sekä appeen sekoitus ennen appeen jakoa Appeen korrenpituus ei saisi olla pidempää kuin 5cm Huolehdi, että työntekijätkin ovat perehdytettyjä tekemään samoin

0 Väkirehuautomaattien määrä	
Syitä:	Resurssit, rakennuksen suunnittelu, yrityksen talous
Vaikutus:	Eläinten käyttäytyminen ja odottelu Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Väkirehuautomaatteja tulisi olla 1kpl 15 eläintä kohti Huomioi väkirehuautomaattien määrä laajennusta suunnitellessa tai lisää niitä jo nyt

0 Juomakuppien hygieenisys	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyvyys ja riskienhallinta Yrityksen talous
Ratkaisu:	Puhdista juomakupit säännöllisesti ja tee siltä osa rutiniin

0 Eläinryhmien kuntoluokkia ei seurata	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, resurssit, tiedonpuute
Vaikutus:	Ruokinnan suunnittelu ja optimointi Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten syöntikyky ja maitotuotos Yrityksen talous
Ratkaisu:	Lypsykaudella olevan eläimen kuntoluokan tulisi olla 3,0-3,5 Tee kuntoluokkien seuraamisesta rutini ja merkitse se esim. kalenteriin Huomioi kuntoluokat ruokintasunnitelman optimoimisessa

0 Ruokintasuunnitelmaa ei päivitetä	
Syitä:	Ajanpuute, huolimattomuus, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Ruokinnan toteuttaminen ja optimointi Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maitotuotos ja maidon laatu
Ratkaisu:	Huolehdi ruokintasuunnitelman mahdollisimman tarkasti Perehdytä työntekijät ruokintasunnitelman toteuttamiseen Muuta ruokintasuunnitelmaa mikäli se ei sovi tilalle tai karjalle

0 Ruokintapöydän puhdistaminen	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Puhdista ruokintapöytä vanhasta rehusta säännöllisesti ja tee siitä osa rutiniin

0 Naudat valikoivat rehupaloja	
Syitä:	Rehun tai appeen laatu ja maittavuus, korrenpituus, jne.
Vaikutus:	Eläinten käyttäytyminen ja syönti Syömättä jäävä rehu Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista appeen korrenpituus ja tasainen laatu sekä rehun maittavuus ja laatu Asiantuntija-apu

0 Ruokinta ei toimi sujuvasti	
Syitä:	Ongelmat appeen teossa tai rehun jakamisessa, tekniset ongelmat, logistiikka, pihan liikenne, jne.
Vaikutus:	Rehun laatu ja määrä, appeentekotapa Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten käyttäytyminen ja odottelu Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Käy ruokinnan prosessi alusta loppuun tarkasti läpi Etsi ja selvitä prosessin ongelmakohdat Asiantuntija-apu

0 Maidon rasva- ja valkuaisprosentin suhde	
Syitä:	Ruokinnan suunnittelu ja toteutus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Mikäli suhdeluku on alle 1,2: eläimellä on hapanpötsivaara Mikäli suhdeluku on yli 1,4: eläimellä on energiajajetilanne ja se voi laihtua
Ratkaisu:	Mikäli suhdeluku on alle 1,2: varmista eläimen säilo- tai seosrehun syönti ja niiden vapaa saatavuus. Varmista myös lehmän rehunsyöntikyky jo hiehosta alkaen. Tarvittaessa laske väkirehuannosta. Huolehdi myös juomaveden saanti, ruokintapaikkojen riittävyys sekä navetan ilman laatu ja lämpötila. Lisäksi voit tarkastaa kokonaisrehutuksen tärkkelyspitoisuuden (max. 180 g/kgka) Mikäli suhdeluku on yli 1,4: tarkista eläimen energiansaanti, säilörehun syönti ja rehun maittavuus. Tarvittaessa väkirehu määrän nosto ja energiatpitoisempi väkirehu

0 Eläinten märehtiminen	
Syitä:	Ruokinnan muutos ja laatu Eläimen stressi, sairaus, kiima, tms. Kuidnsaanti, hapanpötsiongelmat, sairaudet
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Ravinnon sulavuus ja maitotuotos Sairauksien ja ongelmien tunnistaminen
Ratkaisu:	Tarkkaile eläinten märehtimistä, koska se on hyvä keino tarkkailla eläinten hyvinvointia Lehmien tulisi märehtyä n. 50-70 kertaa yhtä märepalaa Mikäli lehmä märehtii märepalaa kauemmin, voi se merkitä liian kuitupitoisesta ravinnosta Mikäli lehmä märehtii märepalaa vähemmän, voi se merkitä eläimen sairaudesta, kiimasta, hapanpötsiongelmaasta, niukasta kuidnsaannista, tms. Varmista eläinten tasapainoinen ruokinta Mm. eläinten ryhmittely ja rehun korjuukaika voivat vaikuttaa märehtimiseen

0 Ruokintasuunnitelmaa ei noudateta	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Ruokinnan toteuttaminen ja optimointi Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maitotuotos ja maidon laatu
Ratkaisu:	Pyri noudattamaan ruokintasuunnitelmaa mahdollisimman tarkasti Perehdytä työntekijät ruokintasunnitelman toteuttamiseen Muuta ruokintasuunnitelmaa mikäli se ei sovi tilalle tai karjalle

0 Rehua ei ole jatkuvasti tarjolla	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten käyttäytyminen Ehkäisee jonottamista ja odottamista esim. lypsyrobotille Ruokinnan ja syönnin optimointi Maitotuotos
Ratkaisu:	Tarkkaile ja varmista, että rehua on jatkuvasti tarjolla ruokintapöydällä Muodosta tarkkailun perusteella rutini siihen, milloin ruokintapöytä puhdistetaan ja täytetään uudestaan rehulla

0 Ruokintakomponenttien merkitys	
Syitä:	Vakintuneet toimintatavat, tiedonpuute
Vaikutus:	Ruokinnan suunnittelu ja optimointi Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista, että jokaisella ruokinta- komponentilla on merkitystä naudoille Täten estät ylimääräisiä ruokintakuluja Asiantuntija-apu

0 Työntekijöiden perehdytys ruokintaan	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Rehun laatu ja määrä, appeentekotapa Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Rehupalojen valikoiminen ja syönti Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Huolehdi työntekijöiden ruokinnan toteuttamisen perehdytyksestä Voit myös tehdä kirjalliset ohjeet tai ohje- kortit ruokinnan työvälineistä, apereseptistä ja kivennäisten antamisesta, yms.

0 Eläimillä on tyhjä pötsi	
Syitä:	Ruokinnan suunnittelu ja toteutus, rehua ei ole kokoajan tarjolla, rehun laatu
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten kuntoluokka, syöntikyky ja maitotuotos, yrityksen talous
Ratkaisu:	Optimoi ruokintasuunnitelmaa ja varmista rehun maittavuus Huolehdi, että rehua on kokoajan saatavilla Varmista myös eläinten hyvä syöntikyky jo hiehosta alkaen

0 Eläinten sonnan koostumus	
Syitä:	Ruokinta, eläimen terveys, sairaudet, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyminen
Ratkaisu:	Optimoi eläinten ruokintasuunnitelmaa Varmista, että eläimillä on ruokaa ja vettä aina saatavilla Asiantuntija-apu

0 Eläinryhmillä ei ole yksilöityä ruokintaa	
Syitä:	Resurssit, eläinten ryhmittely, ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Ruokinnan toteuttaminen ja optimointi Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maitotuotos ja maidon laatu
Ratkaisu:	Päivitä ja optimoi ruokintasuunnitelmaa eläin- ryhmillä Noudata suunnitelmaa ja muuta sitä, mikäli se ei sovi tilalle tai eläimille Asiantuntija-apu

0 Rehu on heikkoalaatuista	
Syitä:	Ongelma rehuntuotannossa tai säilönnässä
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Ruokinnan ja syönnin optimointi Rehun maittavuus, maitotuotos Tautien esiintyminen, yrityksen talous
Ratkaisu:	Etsi ongelman syy ja ratkaise se Tarkkaile koko prosessia rehuntuotannosta säilöntään ja ruokintapöydälle asti Rehuanalyysien käyttäminen Asiantuntija-apu

0 Lisäravinteiden saanti	
Syitä:	Ruokintasuunnitelma, yrityksen talous, työmäärä, huolimattomuus, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Ruokinnan optimointi Puutostilojen ehkäiseminen, riskienhallinta Yrityksen talous
Ratkaisu:	Optimoi ruokintasuunnitelmaa ja hanki tietoa lisäravinteiden antamisesta Valitse tarvittavat lisäravinteet Asiantuntija-apu

0 Juomapaikkojen määrä	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, resurssit, yrityksen talous
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten käyttäytyminen ja odottelu
Ratkaisu:	Suosittelaa, että juomatilaa olisi 10cm/nauta ja 1 juomapaikka/10 eläimen ryhmä Mieti myös juomapaikkojen sijoittelua, koska nauдат juovat vettä usein tullessaan lypsyt ja syömästä

0 Alkulypsykauden ongelmat	
Syitä:	Ruokinnan suunnittelu ja toteutus, lisäravinteiden antaminen, kivennäis- ja hivenaieruokinta
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyvyys ja riskienhallinta Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Optimoi ruokintasuunnitelmaa ja lisäravinteiden antaminen Varmista kivennäis- ja hivenaaineiden saanti Huolehdi eläinten hyvää syöntikykyä jo hiehosta alkaen Optimoi eläinten olosuhteet Etsi lypsykauden ongelmien syyt ja ratkaise ne Asiantuntija-apu

0 Olosuhteet	
0 Eläimiä ei olla ryhmitelty	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytössä oleva tila, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja käyttäytyminen Eläinten tarkkailu ja tautien tunnistaminen Ruokinnan suunnittelu ja optimointi, jne.
Ratkaisu:	Pyri ryhmittelemään eläimet iän tai koon mukaan karsiinoin tai parsipaikoille

0 Karsinoiden koko ja niiden eläinmäärä	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytössä oleva tila ja eläinmäärä, huolimattomuus, resurssit, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja käyttäytyminen Eläinten tarkkailu ja tautien tunnistaminen Ruokinnan suunnittelu ja optimointi
Ratkaisu:	Ryhmittele eläimet ja varmista sopiva eläinmäärä karsinan kokoon nähden Huomioi tämä toimintaa laajennettaessa

0 Makuuparsien suunnittelu	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytössä oleva tila ja eläinmäärä, tiedonpuute, resurssit, jne.
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Tarkkaile eläinten käyttäytymistä ja makuuolenoa. Mikäli eläin ei mene makuuparteen mielellään, siinä on silloin jotain vikaa

0 Useat eläimet eivät mahdu parsiin	
Syitä:	Makuuparsien suunnittelu, monirotuinen karja, eläinten ryhmittely, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Maitotuotos ja yrityksen talous Ruheet ja nirhaumat, yms.
Ratkaisu:	Tarkkaile eläinten käyttäytymistä ja makuuolenoa. Mikäli eläin ei mene makuuparteen mielellään, siinä on silloin

	Huomioi eläinten ryhmittely toimintaa laajennettaessa tai rakennusta suunniteltaessa
0 Eläinten liikkuminen parissa	
Syitä:	Makuuparsien suunnittelu, eläinten ryhmittely, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Maitotuotos ja yrityksen talous Ruhjeet ja nirhaumat, yms.
Ratkaisu:	Tarkkaile eläinten käyttäytymistä ja makuullemeno. Mikäli eläin ei mene makuuparteen mielellään, siinä on silloin jotain vikaa Parren mitoitus riippuu eläinten rodusta ja koosta Säädä parsien kokoa ja huomioi tämä asia toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa Asiantuntija-apu

0 Kosteaa polviesti	
Syitä:	Makuuparsien puhtaus ja kuivutus, kostea ilma
Vaikutus:	Eläimet ikaantuvat helpommin kosteassa Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyvyys
Ratkaisu:	Huolehdi makuuparsien säännöllisestä puhdistamisesta sekä kuivuttamisesta Varmista myös käytävien puhtaus Voit myös harkita töiden automatisointia

0 Lypsävien rakennuksen lämpötila	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu ja kunto, ilmanvaihto, lämmitys
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi, terveys, kestävyys, stressi ja hedelmällisyys Rehunsyönti, maitotuotos Riskienhallinta, sairaudet ja yrityksen talous Työntekijöiden hyvinvointi
Ratkaisu:	Seuraa lämpötilaa lämpömittarin avulla Optimoi luonnollinen tai koneellinen ilmanvaihto Lisää esim. varjostusta tai vesisuihkua Optimoi ruokinta ja vedensaanti Lämpöstressin vähentäminen ruokinnalla: rasvapitoisuuden ja energiatäkevyiden nostaminen, ylimääräisen valkuaisen välttäminen ja korkeatuottoisten lehmien kudin sulavuuden optimointinen

0 Rakennusten heikko valaistus	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, valaistuksen kunto, yrityksen talous, huolittamattomuus
Vaikutus:	Eläinten ja työntekijöiden turvallisuus Maitotuotos, rehunsyönti, kasvu ja hedelmällisyys
Ratkaisu:	Eläinten levon ja aktiivisuuden optimointinen Rakennuksen valaistusvoimakkuutta eli lukeja voidaan seurata mittarilla, jotta päiväsaikaan valaistus olisi riittävä Optimoi rakennuksen luonnollinen ja keinotekoinen valaistus päivällä sekä hämäryyis yön aikana Yöllä voidaan valaista hennosti esim. lypsyrobotin aluetta sekä ruokintapöytää Huolehdi kuitenkin energiansäästämisestä sammuttamalla esim. toimiston ja tauko-huoneen valot tarvittaessa

0 Eläintilojen ilmanvaihto	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, ilmanvaihdon toteutus, rakennuksen puhtaus, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Sairauksien ja hyönteisten esiintyvyys Työntekijöiden terveys Maitotuotos Rakennuksen rakenteet
Ratkaisu:	Suunnittele ja optimoi eläintilojen ilmanvaihto Voit myös tehostaa tilojen ilmanvaihtoa, esim. koneellisesti Pidä rakennus yleisesti puhtaana Tunnista helken ilmanvaihdon mm. eläintilojen tunkkaisuudesta Asiantuntija-apu

0 Pihan liikenteen ja ajoratojen suunnittelu	
Syitä:	Tilanpuute, tiedonpuute, huolittamattomuus
Vaikutus:	Pihan liikenteen sujuvuus ja turvallisuus Työmäärä ja -aika Hygieniä ja tautisuoja Riskienhallinta
Ratkaisu:	Suunnittele ja kunnosta pihan ajoradat Varmista tarpeeksi leveät ajoradat sekä ajoneuvojen kääntymispaikka Varmista myös turvallinen liittymä pihalta isommille teille muun liikenteen sekaan Hyödynnä suunnittelussa esim. pihan ilma-kuva Huolehdi pihan kunnollisesta päällysteestä Asiantuntija-apu

Terveys	
0 Sairaiden eläinten eristäminen muista	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytössä oleva tila, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten turvallisuus ja tautien esiintyvyys Sairaan eläimen hoito ja käsittely
Ratkaisu:	Pyri järjestämään sairaalle eläimelle sairaskarsina tai käytä esim. parneroterajia Suositellaan, että sairaskarsinoita olisi 2

<p> tai rakennusta kunnostettaessa Tarvittaessa hallitse eläinmäärää jalostus-suunnitelman avulla Asiantuntija-apu </p>
---

0 Makuuparsien puhdistus ja kuivutus	
Syitä:	Ajanpuute, työmäärä, huolittamattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten puhtaus ja käyttäytyminen Tautien esiintyvyys Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Puhdista ja kuivuta kaikkien eläinryhmien makuuparret päivittäin Tee siitä osa päivittäistä rutiinia Voit myös harkita työn automatisointia

0 Ei ole lukkoparsia	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, yrityksen talous Tiedonpuute, huolittamattomuus
Vaikutus:	Eläinten käsittely, siementäminen ja lääkittäminen Työmäärä ja -aika
Ratkaisu:	Asenna muutama paikka lukkoparsia helpottamaan eläinten käsittelyä Tai huomioi asia toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa Mikäli käytössä on lypsyrobotti, käsittely-parsien olisi hyvä olla robotin läheisyydessä

0 Nuorkarjan rakennuksen lämpötila	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu ja kunto, ilmanvaihto, lämmitys
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi, terveys, kestävyys ja stressi Riskienhallinta ja sairaudet
Ratkaisu:	Seuraa lämpötilaa lämpömittarin avulla Optimoi luonnollinen tai koneellinen ilmanvaihto ja lämmitys Lisää esim. varjostusta, vesisuihkua, lämpölampuja tai lämpöloimia Optimoi ruokinta ja vedensaanti

0 Rakennusten melusaaste	
Syitä:	Koneet ja laitteet, ihmisten äänekäs kommunikointi tai huutaminen, huolittamattomuus ja vahingot
Vaikutus:	Eläinten käyttäytyminen ja stressi Työntekijöiden hyvinvointi Maidontuotanto ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Yritä pitää rakennuksessa olevat äänet mahdollisimman pieninä sekä välttä tekemistä yllättäviä ja kovia ääniä Naudat totuttuvat arkisiin ääniin helposti, mutta voivat säikähtää äkillisiä paukkuhduksia, tms.

0 Rakennusten heikko sileysteys ja puhtaus	
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, huolittamattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus Työntekijöiden terveys ja viihtyvyys Vieraseläinten ja hyönteisten esiintyvyys Tautien esiintyvyys ja eläinten puhtaus Työ- ja paloturvallisuus sekä riskienhallinta
Ratkaisu:	Huolehdi rakennuksen puhtaudesta sekä lannanpoistojärjestelmän toimivuudesta Voit myös harkita tämän työväheen automatisointia (esim. lantarobotti)

0 Käytävien luokkaus	
Syitä:	Käytävien ja parsien puhdistus, lannan-poistojärjestelmän toimivuus, työmäärä
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten ja työntekijöiden turvallisuus Eläinten luonnollinen käyttäytyminen ja kiimakäyttäytyminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Huolehdi käytävien puhtaudesta sekä lannanpoistojärjestelmän toimivuudesta Voit myös harkita tämän työväheen automatisointia (esim. lantarobotti)

0 Työntekijöiden käyttäytyminen	
Syitä:	Perehdytys, työmäärä, työntekijöiden luonne
Vaikutus:	Työntekijöiden ja eläinten turvallisuus Eläinten hyvinvointi ja stressi Motivaatio ja jaksaminen Maidontuotanto
Ratkaisu:	Varmista työntekijöiden huoleellinen perehdytys mm. eläinten käsittelyyn, hoitoon ja työturvallisuuteen liittyen Informoi työntekijöitä aina uusista asioista Käytä apunasi esim. valkotaulua, puhelimia tai palaveriä, yms.

<p> Selvitä ongelman syy ja ratkaise se Parren mitoitus riippuu eläinten rodusta ja koosta </p>
--

0 Makuuparsien ohut kuivikekeros	
Syitä:	Resurssit, vakiintuneet toimintatavat, huolittamattomuus, tiedonpuute, työmäärä, kuinka usein kuivutetaan
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten lepääminen ja maidon määrä Yrityksen talous Tautien esiintyvyys ja riskienhallinta
Ratkaisu:	Huolehdi makuuparsien säännöllisestä puhdistamisesta ja kuivuttamisesta Harkitse tarvittaessa parsimattojen tai parsirakenteiden päivittämistä uusiin, esim. hiekkaparsiin, yms. Asiantuntija-apu

0 Kuivikkeen heikko laatu	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, yrityksen talous, kuivikkeita ei olla vertailtu ennen ostopäätöstä
Vaikutus:	Makuuparren puhtaus ja hygieenisuus Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyvyys
Ratkaisu:	Vertaile kuivikkeita ja valitse niistä tilalle sopivin Huomioi myös kuivikkeen sopivuus tilan lannanpoistojärjestelmän kanssa Tutkimuksissa on todettu parhaimmaksi kuivikkeeksi turpeen ja sahanpurun sekoitus

0 Karsinoiden tai parsien turvallisuusriskit	
Syitä:	Karsina- ja parsirakenteiden suunnittelu ja kunto, huolittamattomuus
Vaikutus:	Eläinten ja työntekijöiden turvallisuus Ruhjeet, nirhaumat, yms. Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Selvitä karsinoiden ja parsirakenteiden kunto ja korjaa turvallisuusriskit pois, esim. terävät reunat

0 Lämpöstressin ennaltaehkäiseminen	
Syitä:	Tiedonpuute, huolittamattomuus, työmäärä
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maidon määrä ja laatu Tautien esiintyvyys ja terveysongelmat Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Suunnittele ja toteuta eläinten lämpö-stressin ennaltaehkäisyn toimenpiteet Pyri pitämään eläintilan lämpötila suotuisena, esim. lypsävillä n. +5→15 asteen välillä Eläintilan tunkkainen ilma johtuu heikosta ilmanvaihdosta, joten varmista eläintilojen tehokas ilmanvaihto Varmista, että eläimillä on aina saatavilla puhdasta vettä Etsi tietoa erilaisista keinoista, joilla ennalta-ehkäisytään eläinten lämpöstressiä, kuten esim. viilentävillä vesisuihkuilla kesäisin, jne. Tarkkaile eläinten hyvinvointia Asiantuntija-apu

0 Rakennuksessa tuntuu selvää vetoa	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu ja kunto Ilmanvaihto
Vaikutus:	Eläinten terveys ja hyvinvointi Tautien esiintyvyys
Ratkaisu:	Selvitä, mistä vetoa pääsee syntymään ja pyri ratkaisemaan se Optimoi rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmä Huomioi asia toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa Asiantuntija-apu

0 Pihaton poikkikäytävät	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytettävissä oleva tila, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Rehunsyönti, maitotuotos Yrityksen talous
Ratkaisu:	Huomioi poikkikäytävien sijoittelu ja leveys toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa Riittävät poikkikäytävät houkuttelevat eläimiä esim. kävelemään ruokintapöydän ääreen tai lypsyrobotille

0 Odottelevat eläimet	
Syitä:	Makuu-, ruokinta ja juomapaikkojen saatavuus, lypsyajan pituus, makuuparsi-rakenteet, sorkkaterveys jne.
Vaikutus:	Maitotuotos, rehunsyönti, yrityksen talous Eläinten hyvinvointi Työaika ja työntekijöiden viihtyvyys
Ratkaisu:	Selvitä syyt, miksi eläimet odottelevat usein ja ratkaise ne Varmista, että kaikilla eläimillä on oma makuuparsi sekä tarpeeksi ruokintapöytätilaa ja juomapaikkoja Varmista, että makuuparret ovat sopivan-kokoisia eläimille Varmista, ettei lypsyrobotilla ole ylitettyä Huomioi myös eläinten sorkkaterveys Asiantuntija-apu

<p> jotain vikaa Parren mitoitus riippuu eläinten rodusta ja koosta Säädä parsien kokoa ja huomioi tämä asia toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa Asiantuntija-apu </p>
--

0 Parsimattojen heikko laatu	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, yrityksen talous, tiedonpuute, parsimattoja ei uusita tarvittaessa tai niiden ominaisuuksia ei olla vertailtu ennen ostopäätöstä
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Ruhjeet, nirhaumat ja sorkkaterveys Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Vertaile parsimattoja ja valitse niistä tilalle sopivimmat Harkitse tarvittaessa parsirakenteiden päivittämistä uusiin, esim. hiekkaparsiin, yms. Valida parsimatot tarvittaessa uusiin Asiantuntija-apu

0 Karsinoissa ei ole mahdollista nähdä muita	
Syitä:	Karsinoiden suunnittelu, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja laumakäyttäytyminen Eettisyys ja lainsäädäntö
Ratkaisu:	Varmista, että eläimillä on aina mahdollisuus nähdä ja koskettaa lajitovereitaan, varsinkin yksilökarsinoissa ollessaan Kunnosta karsinoita, jotta tämä toteutuu

0 Vastasyntyneiden lämpöä ei turvata	
Syitä:	Ilmanvaihto, lämmitys, yrityksen talous, huolittamattomuus
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi, terveys, kestävyys ja stressi Riskienhallinta ja sairaudet
Ratkaisu:	Seuraa lämpötilaa lämpömittarin avulla Optimoi luonnollinen tai koneellinen ilmanvaihto ja lämmitys Käytä esim. lämpölampuja tai lämpöloimia Optimoi ruokinta ja vedensaanti

0 Rakennuksissa on runsaasti pölyä ilmassa	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytettävissä toteutus, rakennuksen puhtaus, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Sairauksien ja hyönteisten esiintyvyys Työntekijöiden terveys Maitotuotos
Ratkaisu:	Suunnittele ja optimoi rakennuksen ja erityisesti pölyisten tilojen ilmanvaihto Voit myös tehostaa pölyisten tilojen ilmanvaihtoa, esim. koneellisesti Pidä rakennus yleisesti puhtaana Asiantuntija-apu

0 Pihaton käytävien leveys	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytettävissä oleva tila, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Eläinten ja työntekijöiden turvallisuus Riskienhallinta, ruhjeet ja nirhaumat, yms.
Ratkaisu:	Huomioi poikkikäytävien sijoittelu ja leveys toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa Tarpeeksi leveät poikkikäytävät antavat eläimille tilaa liikkua ja kääntyä rauhallisesti, lypsyrobotin tai juomapisteen alueilla Myös työntekijät mahtuvat kulkemaan eläinten ohi turvallisemmin

0 Tarpeeksi tilaa syödä ja levätä	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, eläinmäärä Huolittamattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Rehunsyönti, maitotuotos ja yrityksen talous Eläinten odotteleminen ja käyttäytyminen Työntekijöiden viihtyvyys
Ratkaisu:	Optimoi jalostussuunnitelma ja karjan määrä Huomioi tämä asia toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa Asiantuntija-apu

0 Lannanpoiston ongelmat	
Syitä:	Tekniset ongelmat, koneiden toimivuus, yms.
Vaikutus:	Rakennuksen ja eläinten puhtaus Käytävien puhtaus ja luokkaus Tautien ja hyönteisten esiintyvyys Työntekijöiden turvallisuus
Ratkaisu:	Selvitä ongelman syy ja pyri ratkaisemaan se Tarvittaessa päivitä lannanpoistojärjestelmää tai sen osia, esim. lantarobottia Voit myös automatisoida työtetävän, esim. investoida lantarobottiin, tms. Asiantuntija-apu

0 Sairaiden eläinten eristäminen muista	
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytössä oleva tila, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten turvallisuus ja tautien esiintyvyys Sairaan eläimen hoito ja käsittely
Ratkaisu:	Pyri järjestämään sairaalle eläimelle sairaskarsina tai käytä esim. parneroterajia Suositellaan, että sairaskarsinoita olisi 2

0 Useat terveydelliset ongelmat	
Syitä:	Ruokinta, hygieniä, vieraseläimet, taudit, tautisuoja, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Rehunsyönti, maitotuotos, yrityksen talous Työmäärä, eläinten hoitaminen
Ratkaisu:	Selvitä terveydellisten ongelmien syyt ja pyri ratkaisemaan ne Optimoi ruokinta, hygieniä ja olosuhteet

0 Useat tapaturmat	
Syitä:	Rakennuksen ja parsirakenteiden suunnittelu, riskienhallinta, eläinten käsittely, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten ja työntekijöiden turvallisuus Eläinten käyttäytyminen Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Tarkkaile eläimiä ja selvitä tapaturmien syyt Kirjaa kaikki tapahtuneet tapaturmat ylös

0 Eläinten ulkoiset haavat, hiertymät, yms.	
Syitä:	Rakennuksen ja parsirakenteiden suunnittelu, riskienhallinta, eläinten käsittely, tapaturmat, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten turvallisuus
Ratkaisu:	Tarkkaile eläimiä ja selvitä ruhjeiden syyt Tarkkaile esim. makuuparsien ja ruokintapöydän rakenteita sekä eläinten

	20:ntä nautaa kohden Huomioi tämä asia toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa
0 Useat eläimet ontuvat	
Syitä:	Sorkkaterveys, sorkkahoidon säännöllisyys, käytävien liukkaus, jalostus, ine.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Viivästyttää ja heikentää kiimaan tulemistä Muut hedelmällisyysongelmat Alentunut maitotuotos sekä kuntoluokka
Ratkaisu:	Tarkkaile eläimiä, selvitä ketkä ontuvat ja yritä ratkaista ontumisten syyt Ontuminen voi olla merkki toisesta sairaudesta Ontuvan eläimen tunnistat esim. pidemmistä makuuajoista, hitaasta kävelystä, lyhyistä ja vähäisistä askeleista, alhaisesta kuntoluokasta sekä seisoksesta parressa Huolehdi eläinten sorkkaterveystestä ja säännöllisestä sorkkahoidosta Varmista myös käytävien puhtaus ja tapaturmien ehkäisy

0 Eläimet eivät ole puhtaita	
Syitä:	Makuuparsien ja käytävien puhtaus, lannanpoistojärjestelmän toimivuus, rakennuksen kostea ilma, jne.
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi Hyönteisten ja tautien esiintyvyys Lypsyhygieniä ja maidon laatu
Ratkaisu:	Huolehdi tuotantorakennuksen puhtaudesta ja siivoa päivittäin käytävät, makuuparret, jne. Harkitse myös investoivasi esim. karja-harjoihin, yms. Varmista lannanpoistojärjestelmän toimivuus

0 Vasikkaripulin esiintyvyys	
Syitä:	Ruokinnalliset syyt (esim. juoman lämpötilä, juoma-asento, ilkainen juomavesi, likaiset astiat, jne.) Taudinaliheurttajat
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Taudin tarttuvuus, vasikkakuolleisuus Ripulin sairastaminen nostaa riskiä sairastua hengitystietulehdukseen Vasikan kasvu Maitotuotos ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Seuraa vasikoiden hyvinvointia Noudata hoito-ohjeita, mikäli vasikka sairastuu Eristä sairas vasikka sairaskarsinaan Puhdista, desinfioi ja kuivita karsinat säännöllisesti Huolehdi vasikoiden ruokinnasta ja nesteytyksestä Huolehdi hyvästä ruokintahygieniasta Selvitä vasikkaripulin esiintymisen syyt ja pyri ennaltaehkäisemään tautia Pyri välttämään eläinyrhmien sekoittelua Paranna vasikoiden vastustuskykyä optimoimalla niiden olosuhteet ja ruokinta Pidä kirjanpitoa sairastumisista, lääkityksistä ja kuolleisuudesta Eläinlääkärin apu ja eläinten lääkintä

0 Kuumeimittaria ei käytetä	
Syitä:	Työmäärä, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten terveyden seuraaminen Tautien tunnistaminen mahdollisimman varhain, tautien esiintyvyys Sairaen eläimen hoitaminen ja eristäminen muista
Ratkaisu:	Investoi lämpömittariin ja hyödynnä sitä mikäli epäilet eläimen sairastuvan Lämpömittari on kätevä erityisesti vasikoiden terveyttä seurattaessa Huolehdi lämpömittarin hygieenisyydestä

Jalostus

0 Ei ole jalostussuunnitelmaa	
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Yrityksen toiminnan ja karjan kehittäminen Eläinten ominaisuudet ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Pohdiskele karjasi kehityskohtia Tee jalostussuunnitelma ja päivitä sitä säännöllisesti Asiantuntija-apu

0 Eläimiä ei olla rakennearvosteltu	
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Jalostussuunnitelman optimointi Yrityksen toiminnan ja karjan kehittäminen Eläinten ominaisuudet ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Pohdi rakennearvostelun mahdollisuuksia ja mieltä, haluatko käyttää tätä keinoa jalostuksen optimoimiseen Asiantuntija-apu

0 Käytetään tilasonnia	
Syitä:	Vakintuneet toimintatavat, ei käytetä sukupuolijaoteltua siementä, jne.
Vaikutus:	Eläinten ja työntekijöiden turvallisuus Työmäärä ja yrityksen talous Eläinten hedelmällisyys ja luonnollinen käyttäytyminen Lisäsiemennysten tarve voi olla pienempi
Ratkaisu:	Pohdi tilasonnin käyttämisen etuja sekä heikkouksia, ja päättää onko sen pitäminen kannattavaa tilallenne Optimoi tilasonnin ruokinta, olosuhteet, hoitokäytännöt, yms.

	Huolehdi hyvästä tautisuojausta Asiantuntija-apu
--	---

0 Eläinten sorkkaterveys	
Syitä:	Sorkkahoidon säännöllisyys, käytävien liukkaus, jalostus, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten hedelmällisyys ja käyttäytyminen Rehunsyönti, maitotuotos, yrityksen talous Eläinten kuntoluokka
Ratkaisu:	Tarkkaile eläinten sorkkia ja huolehdi niiden säännöllisestä sorkkahoidosta Optimoi eläinten olosuhteet, puhtaata käytävät, jne. Optimoi karjan jalostussuunnitelma, mikäli sorkkaterveysten ongelmat johtuvat siitä

0 Vasikoiden tai eläinten sierailmet vuotavat	
Syitä:	Eläinten terveys, taudit, hengitystietulehdus, allergia, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Rehunsyönti, maitotuotos, kasvu Tautien esiintyvyys, yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista, että eläin syö ja juo hyvin Havainnoi ja kirjaa ylös eläimen muut oireet Tarvittaessa eristä eläin muista eläimistä, esim. sairaskarsinaan Optimoi eläimen olosuhteet ja ruokinta Kutsu eläinlääkäri tarkastamaan eläimen vointi

0 Eläinten sopeutuminen ja käyttäytyminen	
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Riskienhallinta
Ratkaisu:	Suunnittele eläinten ryhmittely tarkasti Seuraa eläinten käyttäytymistä säännöllisesti Puutu ongelmatilanteisiin turvallisesti ja suunnittele eläinten ryhmittely uudestaan tarvittaessa

0 Hengitystieinfektioiden esiintyvyys	
Syitä:	Eläimen vastustuskyky (esim. termin maidon saanti, ruokinta, yleiskunto, stressi, ripulin sairastaminen, jne.) Olosuhteet (esim. eläimet samassa ilmatilassa, eläinyrhmien yhdistely, eläintiheys, suuri ryhmäkoko, ilmanvaihto, hygienia, jne.) Taudinaliheurttajat ja tartuntapaine
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Taudin tarttuvuus, vasikkakuolleisuus Yrityksen talous
Ratkaisu:	Seuraa vasikoiden hyvinvointia Noudata hoito-ohjeita, mikäli vasikka sairastuu Eristä sairas vasikka sairaskarsinaan Puhdista, desinfioi ja kuivita karsinat säännöllisesti Huolehdi vasikoiden ruokinnasta ja nesteytyksestä Huolehdi hyvästä ruokintahygieniasta Selvitä hengitystieinfektioiden esiintymisen syyt ja pyri ennaltaehkäisemään tautia Pyri välttämään eläinyrhmien sekoittelua Paranna vasikoiden vastustuskykyä optimoimalla niiden olosuhteet ja ruokinta Pidä kirjanpitoa sairastumisista, lääkityksistä ja kuolleisuudesta Eläinlääkärin apu ja eläinten lääkintä

0 Eläimen lopettaminen	
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi Eettisyys, lainsäädäntö
Ratkaisu:	Varmista aina, että eläimen lopettaja pätevä henkilö mahdollisimman nopeasti, kivuttomasti ja ammattitaitoisesti Säilö kuollut eläin oikeaoppisesti tiiviiseen paikkaan kunnes se haetaan pois

	Tee suunnitelma tapaturmien ehkäisemiseksi ja toteuta se Asiantuntija-apu
--	--

0 Eläinten sorkkahaito	
Syitä:	Yrityksen talous, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten hedelmällisyys ja käyttäytyminen Rehunsyönti, maitotuotos, yrityksen talous Eläinten kuntoluokka
Ratkaisu:	Tarkkaile eläinten sorkkia ja huolehdi niiden säännöllisestä sorkkahoidosta Tarkkaile ja hoida erityisesti umpeutettavien eläinten sorkat ennen umpeenlaittoa Suositellaan, että eläimet saisivat sorkkahaitoa 1-2 kertaa vuodessa tarpeen mukaan Esim. voit hyödyntää kalenteria muistuttamaan sorkkahoidon varaamisesta

0 Eläinten silmät vuotavat tai punoittavat	
Syitä:	Eläinten terveys, taudit, hengitystietulehdus, allergia, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Rehunsyönti, maitotuotos, kasvu Tautien esiintyvyys, yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista, että eläin syö ja juo hyvin Havainnoi ja kirjaa ylös eläimen muut oireet Tarvittaessa eristä eläin muista eläimistä, esim. sairaskarsinaan Optimoi eläimen olosuhteet ja ruokinta Kutsu eläinlääkäri tarkastamaan eläimen vointi

0 Normaalin laumakäyttäytymisen puute	
Syitä:	Ympäristö (esim. käytävien liukkaus), työntekijöiden käyttäytyminen, eläinten terveys, jne.
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja käyttäytyminen Uusien eläinten sopeutuminen Kiimojen tarkkalu ja niiden tunnistaminen
Ratkaisu:	Selvitä mistä ongelmat johtuvat ja ratkaise ne Optimoi eläinten ruokinta ja olosuhteet Varmista, että työntekijät ovat perehdytettyjä käsittelemään eläimiä oikein, rauhallisesti ja kärsivällisesti Asiantuntija-apu

0 Traktorilla pääseminen eläintilaan	
Syitä:	Resurssit, rakennuksen suunnittelu, tilanpuute, koneiden koko, jne.
Vaikutus:	Halvaantuneiden eläinten nostaminen tai siirtäminen, kuolleiden eläinten siirtäminen, jne. Eläinten terveys ja hyvinvointi Tautien esiintyvyys, hygienia ja riskienhallinta
Ratkaisu:	Suunnittele toimintatavat erilaisten tilanteiden varalle ja perehdytä työntekijät toimimaan suunnitelman mukaisesti Suunnittele eläinten ryhmittely ja sairaskarsinan paikka huolellisesti Asiantuntija-apu

0 Eläimet ovat arkoja	
Syitä:	Eläinten luonne ja stressi, työntekijöiden käyttäytyminen, ympäristö, melu, jne.
Vaikutus:	Eläinten käsitteleminen ja hoito Työntekijöiden viihtyvyys ja turvallisuus Työmäärä ja -aika
Ratkaisu:	Selvitä, mistä eläinten arkuus johtuu ja pyri ratkaisemaan se Varmista, että työntekijät ovat perehdytettyjä käsittelemään eläimiä oikein, rauhallisesti ja kärsivällisesti Käyttäytyminen ja luonne voivat periytyä tai olla opittua toisilta, joten kannattaa myös katsoa onko käyttäytymisellä yhteyttä eläimen emään, tms. Varmista, että eläinten olosuhteet ja ympäristö ovat kunnossa, esim. ylimääräinen melu tai pauke voi tehdä eläimestä pelokkaan

	laumakäyttäytymistä, yms. Tee suunnitelma niiden ehkäisemiseksi ja toteuta se Asiantuntija-apu
--	--

0 Utareulehduksien esiintyvyys	
Syitä:	Hygieniä, lypsytavat, makuuparsien ja käytävien puhtaus, aikaisempien utareulehduksen hoito
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maidon laatua ja määrä, työmäärä Yrityksen talous
Ratkaisu:	Optimoi eläinten ruokinta ja olosuhteet Huolehdi makuuparsien puhdistuksesta ja kuivuttamisesta sekä käytävien puhtaudesta Varmista hyvä lypsyhygieniä ja tarkkaile vedinten sulkeutumista lypsyn jälkeen Ota maidosta alkusuihkeet ja käytä tarvittaessa "lettupannua" lypsyn aikana Hoida utareulehdukset tehokkaasti

0 Vasikoiden tai eläinten yksiminen	
Syitä:	Eläinten terveys, taudit, pölyinen ympäristö, hengitystietulehdus, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Rehunsyönti, maitotuotos, kasvu Tautien esiintyvyys, yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista, että eläin syö ja juo hyvin Havainnoi ja kirjaa ylös eläimen muut oireet Tarvittaessa eristä eläin muista eläimistä, esim. sairaskarsinaan Optimoi eläimen olosuhteet ja ruokinta Kutsu eläinlääkäri tarkastamaan eläimen vointi

0 Eläinten käyttäytymisongelmat	
Syitä:	Eläinten luonne, työntekijöiden käyttäytyminen, jne.
Vaikutus:	Eläinten ja työntekijöiden käyttäytyminen Työntekijöiden turvallisuus, riskienhallinta Työntekijöiden viihtyvyys Työmäärä ja -aika
Ratkaisu:	Selvitä mistä käyttäytymisongelmat johtuvat ja ratkaise ne Varmista, että työntekijät ovat perehdytettyjä käsittelemään eläimiä oikein, rauhallisesti ja kärsivällisesti Käyttäytyminen ja luonne voivat periytyä tai olla opittua toisilta, joten kannattaa myös katsoa onko käyttäytymisellä yhteyttä eläimen emään, tms. Optimoi jalostussuunnitelma

	Asiantuntija-apu
0 Kiimoja ei tarkkaila tarpeeksi	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, ajanpuute, työ määrä, tiedonpuute
Vaikutus:	Kiimojen havaitseminen ja siemennuksen ajoittaminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tee kiimantarkkailusta rutini ja perehdytä työntekijätkin siihen Jos kiimoja tarkkaillaan 2 kertaa päivässä, havaitaan 50% kiimoista Jos kiimoja tarkkaillaan 4 kertaa päivässä, havaitaan 80% kiimoista Suurin osa kiimakäyttäytymisestä tapahtuu yöaikaan, joten kiimantarkkailu kannattaa ajoittaa iltaan, aamuun ennen töiden aloitusta tai 1-2 tuntia navettatöiden jälkeen Käytä myös apuvälineitä, esim. kalenteria, kiimantarkkailuun Varmista myös eläimen hedelmällisyys ja "hilaisten kiimojen" esiintyvyys, mikäli kiimoja ei ole tunnistettavissa Huolehdi navetan hyvistä olosuhteista toteuttaa luonnollista kiimakäyttäytymistä esim. puhtaat käytävät

0 Korkea uusimattomuusprosentti	
Syitä:	Naudan hedelmällisyys, kiimojen havaitseminen, siemennysaika, jne.
Vaikutus:	Naudan tiinehtyminen ja poikiminen Vasikan kasvaminen lypsylehmäksi Yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmistetaan tehokas kiimantarkkailu ja nautojen oikea siemennysaika Huolehditään hyvistä siemennyskäytännöistä Pyritään jalostamaan hyvää hedelmällisyyttä eläimille Asiantuntija-apu

0 Siemennysaikojen myöhästytminen	
Syitä:	Kiiman havaitseminen, seminologille soittaminen, huolimattomuus, jne.
Vaikutus:	Hedelmöittymisen ajoitus, ja täten poikimisen sekä maidontuotannon aloituksen myöhästytminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista säännöllinen kiimojen tarkkailu esim. 2-4 kertaa päivässä Varmista myös, että työntekijät osaavat tarkkailla kiimakierroksen vaiheita Käytä kalenteria apuna kiimojen tarkkailussa Soita ajoissa seminologille eläinten kiimasta Harkitse tilasiemennyskoulutuksen käymistä Siemennysaikaa kiiman havaitsemisesta on n. 1 vuorokausi: jos havaitset kiiman aamulla, eläin siemennetään saman päivän aikana. Jos havaitset kiiman myöhemmin päivällä tai illalla, eläin siemennetään seuraavana päivänä Eläin uusintasiemennetään samaan kiimaan, mikäli eläin on selvästi kiimassa seuraavana päivänä

0 Kiimojen tarkkailuun ei käytetä apuvälineitä	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, ajanpuute, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Kiimojen havaitseminen ja siemennuksen ajoittaminen Kommunikointi työntekijöiden kesken Yrityksen talous
Ratkaisu:	Vertaile erilaisia kiimantarkkailun apuvälineitä ja valitse niistä sopivimmat Kalenteri, johon merkitään eläinten kiimakierron oireet, on tehokas ja edullinen keino tehostaa kiimojen tarkkailua Muita välineitä ovat esim. aktiivisuusmittarit, progesteronitestit, maitomäärän muutoksien tarkkailu, kiimatarrat, kiimapatruunat, jne.

0 Siemennyskauden pituus	
Syitä:	Huolimattomuus, tiedonpuute, työ määrä, ajanpuute
Vaikutus:	Naudan tiinehtyminen ja poikiminen Vasikan kasvaminen lypsylehmäksi Yrityksen talous
Ratkaisu:	Pidä huolta siemennyskauden pituudesta ja käytä esim. kalenteria apuna Asiantuntija-apu

0 Sukupuolijaoteltu siemen	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Vasikan sukupuoli, sonnivasikoiden syntyminen, karjan hyvien ominaisuuksien periytyminen lehmivaskille, yrityksen talous, jne.
Ratkaisu:	Pohdi sukupuolijaotellun siemenen mahdollisuuksia ja mieltä, haluatko käyttää tätä menetelmää Asiantuntija-apu

0 Tilineystarkastukset	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Siemennuksen onnistuminen Lisäsiemennuksen ajankohta Poikimisen ja maidontuotannon aloituksen ajankohta, yrityksen talous
Ratkaisu:	Pohdi tiineystarkastuksen mahdollisuuksia ja mieltä, haluatko käyttää niitä Asiantuntija-apu

0 Poikimavälin pituus	
Syitä:	Kiimantarkkailun ja siemennuksen onnistuminen, naudan hedelmällisyys, huolimattomuus, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Vasikan kasvamis aika lypsylehmäksi Yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmistetaan tehokas kiimantarkkailu ja nautojen oikea siemennysaika Huolehditään hyvistä siemennyskäytännöistä Pyritään jalostamaan hyvää hedelmällisyyttä eläimille Käytä esim. kalenteria apuna kiiman-tarkkailussa, siemennysten ajoittamisessa, jne. Asiantuntija-apu

	Yrityksen talous
Ratkaisu:	Perehdytä työntekijät tunnistamaan kiima-kiertojen oireet ja opasta heitä merkitsemään ne esim. kalenteriin Pidä yllä myös omaa osaamistasi esim. webinaarien ja koulutusten avulla

0 Lihanaudan siemenen käyttö	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Heikkojen ominaisuuksien karsiminen karjasta, "hiehoautomaatin" välttäminen, yrityksen talous, jne.
Ratkaisu:	Pohdi risteytysjalostuksen mahdollisuuksia ja mieltä, haluatko käyttää tätä menetelmää Asiantuntija-apu

0 Uudistusprosentti	
Syitä:	Tilanpuute, eläinmäärä, "hiehoautomaatti", tiedonpuute, eläinten terveys tai muut poiston syyt, jne.
Vaikutus:	Karjan ominaisuuksien kehittyminen Jalostussuunnitelma Nautojen poistoikä, maitotuotos Päivitä ja optimoi jalostussuunnitelma Vältä "hiehoautomaatin" syntymistä, esim. sukupuolijaotellun siemenen, risteytys-jalostuksen, jne. avulla
Ratkaisu:	Suosittellaan, että karjan uudistusprosentti olisi n. 30%, mutta sekin on tilakohtainen Päivitä ja optimoi jalostussuunnitelma Vältä "hiehoautomaatin" syntymistä, esim. sukupuolijaotellun siemenen, risteytys-jalostuksen, jne. avulla Optimoi karjan ruokinta ja olosuhteet, jotka parantavat niiden terveyttä, hyvinvointia ja kestävyyttä Asiantuntija-apu

0 "Hiehoautomaatin" syntyminen	
Syitä:	Jalostussuunnitelma, uudistusprosentti, sukupuolijaoteltua siementä tai risteytys-jalostusta ei käytetä, jne.
Vaikutus:	Tilanpuute, uudistusprosentti Nautojen aikainen poistoikä, vanhempien lehmien korkeiden maitotuotosten menety Liharotusiemennysten käyttö-mahdollisuuksien väheneminen Uudistuskustannusten kasvu Yrityksen talous, ympäristöllinen vaikutus
Ratkaisu:	Vältä "hiehoautomaatin" syntymistä, esim. sukupuolijaotellun siemenen, risteytys-jalostuksen, jne. avulla Päivitä ja optimoi jalostussuunnitelma Optimoi karjan ruokinta ja olosuhteet, jotka parantavat niiden terveyttä, hyvinvointia ja kestävyyttä Asiantuntija-apu

Ratkaisu:	Optimoi kiimojentarkkailu ja siemennys-ajankohta Varmista siementen laatu ja oikeaoppinen säilytys sekä käsittely Huolehdi, että siemennuksen tekee pätevä henkilö Varmista eläinten hedelmällisyys ja jalostus-suunnitelma Asiantuntija-apu
-----------	--

0 Alkionsirrot ja -huuhtelut	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Karjan ominaisuuksien kehittäminen tehokkaasti Hyvien ominaisuuksien tehokas lisääminen karjaan, jne. Yrityksen talous
Ratkaisu:	Pohdi alkionsirtojen ja -huuhteluiden mahdollisuuksia ja mieltä, haluatko käyttää tätä menetelmää Asiantuntija-apu

0 Nautojen poistoikä	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat Nautojen terveys, hedelmällisyys, kestävyys "Hiehoautomaatin" syntyminen, jne.
Vaikutus:	Maitotuotos ja vanhempien lehmien korkeiden maitotuotosten menety Uudistusprosentti, uudistuskustannusten kasvu, ympäristöllinen vaikutus, yrityksen talous, jne.
Ratkaisu:	Optimoi karjan ruokinta, olosuhteet, hoito-käytännöt, yms, jotka parantavat niiden terveyttä, hyvinvointia ja kestävyyttä Pyri pidentämään nautojen poistoikää, koska lehmien tuotostaso on huipussaan viidennellä lypsykaudella Päivitä ja optimoi jalostussuunnitelma Vältä "hiehoautomaatin" syntymistä, esim. sukupuolijaotellun siemenen, risteytys-jalostuksen, jne. avulla Asiantuntija-apu

0 Genomitestit	
Syitä:	Vakiintuneet toimintatavat, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Karjan ominaisuudet Halutaanko tietyn eläimen ominaisuuksia karjaan vai käytetäänkö esim. risteytys-jalostusta Yrityksen talous
Ratkaisu:	Pohdi genomitestien mahdollisuuksia ja mieltä, haluatko käyttää niitä Asiantuntija-apu

Laidunnus ja jaloittelu

0 Eläinten ulkoilmamahdollisuus	
Syitä:	Resurssit, eläintilan suunnittelu ja sijainti
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten lihas-kunnon ylläpitäminen Parsinavettojen lainsäädäntö
Ratkaisu:	Suunnittele ulkoilmamahdollisuuden järjestämistä ja vertaile erilaisia vaihtoehtoja Asiantuntija-apu

0 Laidunkauden pituus	
Syitä:	Sääolosuhteet, maaperän vesitalous, huolimattomuus, työ määrä, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten lihas-kunnon ylläpitäminen Parsinavettojen lainsäädäntö
Ratkaisu:	Suunnittele laidunkausi ja -kierrot huolellisesti Tee suunnitelmaan muutoksia tarvittaessa Laidunkauden tulisi olla väh. 60 päivää kesä-kauden aikana Pyri tekemään tarvittavat toimenpiteet (maanmuokkaus, kylvö, vesitalouden kunnostaminen, yms.) tarpeeksi ajoissa ennen laidunkauden aloitusta Mikäli laidunkauden aloituksessa tai aikana esiintyy ongelmia, pyri tunnistamaan ja ratkaisemaan ne Asiantuntija-apu

0 Eläinten päästäminen laitumelle	
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten ruokinta ja hyvinvointi Maitotuotos Yli laidunnuksen riski Kasvuston määrä, laatu ja kehittyminen Yrityksen talous
Ratkaisu:	Pyri siihen, että kasvuston pituus olisi väh. 10cm ennen kuin eläimet päästetään laitumelle Suunnittele kylvö- ja lannoitusajat huolellisesti

0 Laidunnuslohkojen allaidunnus	
Syitä:	Lyhyt laidunnusaika, nopea laidunkierto, ongelmat laidunlohkolla, laiduntamistapa ja -paine, huolimattomuus, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Kasvuston tallautuminen ja nurmihukan lisääntyminen Nurmen ravitsemuksellisen laadun aleneminen, heinäin kukkiminen sekä jälkikasvukyvyn hidastuminen Hehtaarikohtaisen maitotuotoksen

0 Laitumen koko	
Syitä:	Käytettävissä oleva peltola, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten ruokinta ja hyvinvointi Maitotuotos Nurmirehun määrä ja laatu Kasvuston kehittyminen, lannoitus, jne. Laidunnuspaine
Ratkaisu:	Suunnittele laidunlohkojen koko eläinmäärän ja niiden ravinnontarpeen mukaan Suunnittele myös laidunkierrojen ja laidunkauden ruokinnan toteutus sekä laidunnustapa

0 Eläinten päästäminen seuraavalle lohkolle	
Syitä:	Tiedonpuute, huolimattomuus, ongelmat ensimmäisellä laidunlohkolla, jne.
Vaikutus:	Laitumen kasvuston määrä, laatu ja kasvu Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Yli- ja allaidunnusriskien ehkäisy
Ratkaisu:	Laidunkiertojen ja -kauden suunnittelu Suositellaan, että eläinten tulisi siirtyä seuraavalle laidunlohkolle ennen kasvuston jälkikasvun käynnistymistä Varmista myös, että seuraavalla lohkolle on tarpeeksi paljon ja laadukasta kasvustoa Vältä yli- ja allaidannusta

0 Laidunten maaperän vesitalous	
Syitä:	Maaperä ja -laji, ojitus, sääolosuhteet, jne.
Vaikutus:	Laidunkauden aloitus ja sen jatkuvuus Laidunten kasvuston määrä ja laatu Eläinten ruokinnan tasapainoisuus Maidon laatu ja määrä Eläinten hyvinvointi ja puhtaus Sairaudet, riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Varmista laitumen maaperän huolellinen maanmuokkaus aina nurmen uusimisen yhteydessä Pidä huolta ojien ja salaajien kunnosta Suunnittele uutta ojitusmuotoa tarvittaessa Asiantuntija-apu

0 Laidunnurmen uusiminen	
Syitä:	Huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi tai kestävyys Nurmen kasvuston määrä ja laatu Ruokinnan tasapainoisuus ja lisäruokinnan tarve Maidon laatu ja määrä
Ratkaisu:	Uusi laidunnurmi 3-4 vuoden välein

0 Laidunkauden ja -kiertojen suunnittelu	
Syitä:	Käytettävissä oleva peltola, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten ruokinta ja hyvinvointi Maitotuotos Nurmirehun määrä ja laatu Kasvuston kehittyminen, lannoitus, jne. Riskienhallinta ja laidunkauden sujuvuus
Ratkaisu:	Suunnittele laidunkausi (laidunalan tarve, laidunnustapa, lisäruokinta, vedensaanti, tms.) sekä laidunkierrot tarpeeksi ajoissa Tee suunnitelmaan muutoksia tarvittaessa Vältä yli- ja allaidunnusta Hyödynnä tarvittaessa sopimusalunnusta tai maanomistajien yhteistyötä, tms. Asiantuntija-apu, laidunsuunnittelutyökalun hyödyntäminen

0 Laidunkierron pituus	
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Nurmen kasvuston määrä, laatu ja kasvukyky Eläinten syönti ja maitotuotos Yli- tai allaidunnuksen riski Yrityksen talous
Ratkaisu:	Suosittellaan, että laidunkierron pituus olisi 2-5 viikkoa Suunnittele sen pituus nurmen kasvuston määrän ja laadun mukaan Tarkkaille kasvuston määrää sekä laatua, ja muokkaa suunnitelmaa tarvittaessa

0 Laidunten nurmiseos	
Syitä:	Työmäärä, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi tai kestävyys Nurmen kasvuston määrä ja laatu Ruokinnan tasapainoisuus Maidon laatu ja määrä Sairaudet ja riskienhallinta
Ratkaisu:	Suunnittele laidunten kasvilajit ja niiden osuudet nurmiseoksessa huolellisesti Optimoi ruokintasuunnitelma ja lisäruokinta Asiantuntija-apu

0 Täydennyskylvöjen hyödyntäminen	
Syitä:	Tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Laitumen kasvuston määrä ja ruokinnallinen laatu Eläinten syönti ja lisäruokinnan tarve Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Joustavuus yksivuotisten nurmien käyttö-tarkoituksissa

0 Laidunkierrojen toteutus	
Syitä:	Loiset, nurmen kasvaminen, käytettävissä oleva peltola, maaperän vesitalous, jne.
Vaikutus:	Nurmen kasvuston määrä, laatu ja kasvukyky Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Nurmen hoitotoimenpiteet, esim. lisäkylvö Lisäruokintatarve
Ratkaisu:	Suunnittele laidunkierrot huolellisesti Tee suunnitelmaan muutoksia tarvittaessa Hyödynnä tarvittaessa sopimusalunnusta tai maanomistajien yhteistyötä, tms. Asiantuntija-apu, laidunsuunnittelutyökalun hyödyntäminen

0 Laidunnuslohkojen ylläidunnus	
Syitä:	Pitkä laidunnusaika, lisäruokinta, ongelmat seuraavalla lohkolle, vain yksi laidunnuslohko käytettävissä, laiduntamistapa ja -paine, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Ylläidunnuksen vuoksi kasvuston yhteyttävä lehtiala pienenee ja se hidastaa jälkikasvun käynnistymistä. Usein se johtaa alhaisempaan satoon Hehtaarikohtaisen maitotuotoksen aleneminen
Ratkaisu:	Ylläidunnus: mikäli kasvusto on alle 8cm siirryttäessä seuraavalle lohkolle Laidunkierron tarkka suunnittelu ja toteutus Eläinten siirtäminen seuraavalle lohkolle ajoissa ja kun seuraavan lohkon kasvusto on tarpeeksi pitkää ja laadukasta Eläinten ruokinnan suunnittelu Kasvilajien valinta ja lannoituksen suunnittelu Ylläidunnusta ei saisi tapahtua syksylläkään

0 Haitalliset kasvit laitumella	
Syitä:	Kasvuston vähäinen tarkkailu, työ määrä, maanmuokkaus, kasvinsuojelusuunnitelma, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi tai kestävyys Nurmen kasvuston määrä ja laatu Ruokinnan tasapainoisuus Maidon laatu ja määrä Sairaudet ja riskienhallinta
Ratkaisu:	Tarkkaile eläinten lisäksi myös laitumen kasvustoa Perehdy ja opi tunnistamaan eläimille haitalliset kasvit, esim. myrkykeiso, suokorte, isorosimo Kitke haitalliset kasvit pois tai valhda eläinten laidunnuslohkoa Suunnittele haitallisten kasvien torjumista

	aleneminen
Ratkaisu:	Ailailladunnuks: mikäli kasvusto on yli 12cm siirryttäessä seuraavalle lohkolle Laidunkieron ja -kauden tarkka suunnittelu ja toteutus Optimoil laidunkiertojen pituus Eläinten siirtäminen seuraavalle lohkolle oikeaan aikaan ja kun seuraavan lohkon kasvusto on tarpeeksi pitkää ja laadukasta Eläinten ruokinnan suunnittelu Kasvilajien valinta ja lannoituksen suunnittelu Asiantuntija-apu

0	Puhdistusniittoja ei tehdä
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Hyökylaikkujen osuus lisääntyy Kukkineen heinäin kasvu Rikkakasvien säätely Viherlannoitus
Ratkaisu:	Tee puhdistusniittoja laidunnuslohkon vaihtamisen jälkeen tai kun kasvusto on korsiintunutta Suositellaan, että puhdistusniittoja tehtäisiin 1 kerran tai jopa useammin kesässä Puhdistusniitot vähentävät esim. hyöky-laikkujen ja rikkakasvien esiintymistä Puhdistusniitot myös stimuloivat nurmikasvien sivuerojoven kasvua

0	Lisäruokintapaikan ongelmallisuus
Syitä:	Resurssit, hygienia, ajanpuute, työmäärä, huolimattomuus, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten syönti ja maitotuotos
Ratkaisu:	Selvitä ongelman syy ja pyri ratkaisemaan se Tee tarvittavat korjaukset tai investointit, jotta lisäruokintapaikka olisi optimaalinen sekä hygieeninen Asiantuntija-apu

0	Juomapaikan sijoitus
Syitä:	Juomapaikka on kiinteä, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Lämpöstressin ehkäisy Maitotuotos Rehunsyönti ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Pyri sijoittamaan juomapaikka niin, että se ei olisi kauempana kuin 250m eläimistä Siirrä juomapaikkaa kerran vuodessa tai tarvittaessa, jotta juomapaikan alue pysyy hygieenisenä Pohdi myös juomapaikan menetelmää ja sen päivittämistä uuteen tarvittaessa

0	Eläinten siirto laitumen ja navetan välillä
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, jne.
Vaikutus:	Riskienhallinta, esim. eläinten karkaaminen Eläinten ja työntekijöiden turvallisuus Eläinten hyvinvointi, stressi ja käyttäytyminen Työntekijöiden viihtyvyys ja töiden sujuvuus
Ratkaisu:	Suunnittele huolellisesti eläinten siirtäminen navetasta laitumelle ja takaisin Suunnittele myös laidunlohkojen väliset siirrot Suositellaan, että eläimet siirretään yhtenä ryhmänä, koska lehmät ovat laumaeläimiä

	Varmista huolellinen maan- ja kylvömuokkaus Huolehdi laidunseoksen monipuolisuudesta Hyödynnä tarvittaessa täydennyskylvöjä
--	---

0	Lisäruokintapaikan hygieenisyy
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Eläinten syönti ja maitotuotos Tautien esiintyvyys
Ratkaisu:	Huolehdi ruokintapaikan hygieenisyydestä säännöllisesti ja tee sen puhdistamisesta osa rutinaa

0	Juomapaikan säännöllinen siirtäminen
Syitä:	Juomapaikan siirtomahdollisuudet, ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Juomapaikan hygienia sekä sen ympäristön puhtaus ja kuivuus
Ratkaisu:	Pyri siirtämään juomapaikkaa kerran vuodessa tai aina tarvittaessa Juomapaikan ei tulisi olla kauempana kuin 250m eläimistä

0	Eläinten valvonta laidunkaudella
Syitä:	Ajanpuute, resurssit, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi, turvallisuus ja käyttäytyminen Riskienhallinta, esim. eläinten karkaaminen
Ratkaisu:	Tarkasta eläinten hyvinvointi laitumella säännöllisesti kaksi kertaa päivässä Tee eläinten valvomisesta rutiniin Voi hyödyntää esim. kamerointia laidunkauden aikana

0	Talviaikainen jaloittelu
Syitä:	Resurssit, työmäärä, laitumen sijainti ja talviaikainen kunto, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja puhtaus Eläinten lihaskunnan ylläpitäminen Rehunsyönti Navetan silvoamisen sujuvuus Työntekijöiden viihtyvyys Työmäärä, yrityksen talous
Ratkaisu:	Jaloittelutarhan luokkas ja riskienhallinta Suunnittele onko tilalla mahdollista järjestää talviaikaista jaloittelua eläimille Suunnittele huolellisesti talviaikainen jaloittelu ja riskienhallinta Tämä voi vaatia uusia investointeja Asiantuntija-apu

Ratkaisu:	Tee täydennyskylvö mieluiten keväisin ja panosta perustamisvaiheen onnistumiseen Täydennyskylvössä voit hyödyntää esim. yksivuotisia viljoja, raheinäiä, virnoja ja yksivuotisia apiloita Laidunseoksen tulisi olla monipuolinen Laidunnurnni voidaan kerätä säilörehuksi, kun sen pituus lähentelee 40cm
-----------	---

0	Puhtaan juomaveden saaminen laitumella
Syitä:	Huolimattomuus, resurssit, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Lämpöstressin ehkäisy Maitotuotos ja yrityksen talous Lainsäädäntö
Ratkaisu:	Suunnittele ja toteuta juomapaikkojen määrä ja sijoittelu laitumelle Varmista säännöllisesti, että juomapaikoissa on puhdasta ja sulaa vettä saatavilla Huolehdi juomapaikkojen hygieenisyydestä

0	Laitumen sääsuoja
Syitä:	Laitumen ympäristö, työmäärä, tiedonpuute, huolimattomuus, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys
Ratkaisu:	Varmista, että laitumella on puita, jotka mahdollistavat eläimille suojan sääolosuhteita vastaan tai ota eläimet takaisin navettaan suojaan Voit harkita myös sääsuojan rakentamista laitumelle

0	Hyönteisten pistot tai muut ruhjeet
Syitä:	Hyönteisten esiintyvyys, laitumen hygienia, eläinten suojaaminen, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys ja hyvinvointi Eläinten käyttäytyminen ja stressi
Ratkaisu:	Huolehdi laitumen hygieniasta ja siiltä, ettei lantaa tai liejua keräännny kasoiksi Eläimeltä myös laidunkierrosta Tarvittaessa sulhukta eläimiin hyönteis-karkotteet, joka on eläimille tarkoitettua

0	Eläinten karkaaminen laitumelta
Syitä:	Aitarakenteiden kunto, eläinten säikähdykset, jne.
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja turvallisuus Riskienhallinta, ympäristö, ihmisten turvallisuus, työntekijöiden viihtyvyys Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tarkasta ja korjaa laitumen aitarakenteet aina ennen kuin päästät eläimiä laitumelle ensimmäistä kertaa Huolehdi aitarakenteiden kunnosta myös laidunkauden aikana ja tarkkaile eläimiä säännöllisesti Ota eläimet sisälle navettaan esim. ukkosen tai muiden riskien aikana, jolloin eläimillä on mahdollisuus säikähtää ukkosen jyrähdyksiä, tms. Voit harkita myös aitarakenteiden vaihtamista kestävämpiin materiaaleihin esim. puuaitaan

Bioturvallisuus

0	Tautisuojauksen puutteellinen suunnittelu
Syitä:	Resurssit, tiedonpuute, huolimattomuus Työmäärä
Vaikutus:	Yrityksen tautisuojauksen teho Riskienhallinta ja tautien ennaltaehkäisy Sairauksien ja tautien esiintyvyys Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tee suunnitelma yrityksen tautisuojauskelle Perehdytä työntekijät noudattamaan sitä Tee tarvittavat toimenpiteet tautisuojan optimoimiseksi Asiantuntija-apu ja internetin hyödyntäminen

0	Vieraseläimet
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, tiedonpuute
Vaikutus:	Tautien esiintyvyys, rakennuksen siisteys ja puhtaus, riskienhallinta Eläinten hyvinvointi ja terveys Maidon laatu ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Pyri estämään vieruseläinten pääsy tuotantorakennuksiin Ratkaisu: Vieraseläimet voivat tuoda mukanaan mm. tauteja, jotka tartuttavat tuotantoeläimiä

0	Eläimet ovat samassa ilmatilassa
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, käytettävissä oleva tila, eläinten ryhmittely, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys ja tautien tarttuvuus Olosuhteiden optimoiminen
Ratkaisu:	Suunnittele ja toteuta eläinten ryhmittely huolellisesti ja vältä laittamasta kaikkia eläimiä samaan ilmatilaan Huomioi asia toimintaa laajennettaessa tai rakennusta kunnostettaessa

0	Ajoneuvojen hygieenisyy
Syitä:	Työmäärä, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Hygienia ja tautisuoja Riskienhallinta ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Suunnittele ajoneuvojen pesutarve esim. liikaisen ja puhtaan liikenteen mukaan Huolehdi ajoneuvojen hygieenisyydestä ja perehdytä työntekijätkin siihen Varmista kunnollinen pesupaikka ajoneuvoille Asiantuntija-apu

0	Tautiseurannan puuttuminen
Syitä:	Tiedonpuute, työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Yrityksen tautisuojauksen teho Riskienhallinta ja tautien ennaltaehkäisy Sairauksien ja tautien esiintyvyys Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Yrityksen talous
Ratkaisu:	Tee tautiseurantaa ja merkitse siihen esim. tautien esiintyminen, mistä taudit tulvat ja miten niitä hoidettiin, jne. Asiantuntija-apu ja internetin hyödyntäminen

0	Tuhoeläimet
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, tiedonpuute
Vaikutus:	Tautien esiintyvyys, rakennuksen siisteys ja puhtaus, riskienhallinta Eläinten hyvinvointi ja terveys Maidon laatu ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Pyri estämään tuhoeläinten pääsy tuotantorakennuksiin ja tarvittaessa tee tuhoeläinten torjuntaa, esim. loukuilla tai siihen tarkoitetuilla kemikaaleilla Tuhoeläimet voivat tuoda mukanaan mm. tauteja, jotka tartuttavat tuotantoeläimiä

0	Ostoeläinten terveys
Syitä:	Ajanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Tautisuoja ja eläinten sairastuminen Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Maidontuotanto ja yrityksen talous Riskienhallinta
Ratkaisu:	Perehdy ostettavien eläinten terveyteen muiden asioiden lisäksi sekä hanki tarvittavat todisteet Pidä uusia eläimiä karanteeneissa ja poissa muiden tilan eläinten lähetyviltä Karanteenin tulisi kestää 2 viikkoa Suositellaan myös, että ostoeläinten sorkat puhdistettaisiin ja desinfioitaisiin

0	Tautisuojaista ei huolehdita
Syitä:	Resurssit, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien esiintyvyys Rehunsyönti, maitotuotos, yrityksen talous
Ratkaisu:	Perehdy tautisuojaan, pyri noudattamaan sen ohjeita ja perehdytä työntekijät sekä vierailijat noudattamaan sitä Esim. tuotantorakennuksessa käytetään tilan työvaatteita tai muita puhtaata työvaatteita, joilla ei käydy muiden tilojen tuotantorakennuksissa Lisäksi käsihygieniasta tulisi huolehtia Huolehdi omasta ja työntekijöiden tautisuojaosamisesta Estä vieraseläinten pääsy tuotanto-rakennukseen, jne.

0	Runsaas hyönteismäärä
Syitä:	Rakennuksen ja eläinten puhtaus Lannanpoistojärjestelmän toimivuus, jne.
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien ja sairauksien esiintyminen Maidon laatu Työntekijöiden viihtyvyys
Ratkaisu:	Vertaile ja valitse sopivimmat hyönteis-karkotteet tilallesi Esim. liimanauhat, sähköpöydykset, hyönteismyrkyt tai -maalit, jne.

0	Kuollein eläimen säilytyspaikka
Syitä:	Resurssit, tiedonpuute, huolimattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Ympäristö, lainsäädäntö Työntekijöiden ja eläinten viihtyvyys Tautisuoja
Ratkaisu:	Siirrä raato välittömästi pois tuotanto-rakennuksesta ja muiden eläinten lähetyviltä Säilytä raato suojatussa ja viileässä paikassa, esim. raatokontissa Raatokontti suojaa raatoa villieläimiltä Suositellaan, että säilytyspaikka olisi mahdollisimman kaukana tuotanto-rakennuksesta ja lähellä yleistä tietä Tai hävitä raato mahdollisimman pian, esim. polttolaitokseen

	Asiantuntija-apu
0	Eläinten laidunkauden lisäruokintatarve
Syitä:	Huolimattomuus, resurssit, tiedonpuute
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tasapainoinen ruokinta Maitotuotos ja yrityksen talous Ylläladunnuksen riski
Ratkaisu:	Suunnittele ja toteuta laidunkauden lisäruokinta huolellisesti Laidunkauden ruokintasuunnitelma voi vaatia päivitystä mm. laitumen tarjoamasta rehu-määrästä, yms. Huomioi esim. väkirehut, kivennäiset ja hiven-aineet, lisärehu, juomavesi, jne. Tarkkaile ruokinnan onnistumista, eläinten terveyttä ja kuntoloukkia, jne. Asiantuntija-apu

0	Laitumen juomapaikan hygieenisyy
Syitä:	Työmäärä, huolimattomuus
Vaikutus:	Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys
Ratkaisu:	Huolehdi juomapaikkojen hygieenisyydestä säännöllisesti Siirrä juomapaikkaa kerran vuodessa tai tarvittaessa, mikäli sen ympäristö ei pysy enää kuivana ja puhtana

0	Laidunrakenteiden kunto ja korjaaminen
Syitä:	Laidunrakenteiden korjaaminen, sääolosuhteet, eläinten tekemät vahingot, työmäärä, huolimattomuus, jne.
Vaikutus:	Eläinten hyvinvointi ja turvallisuus Riskienhallinta, esim. eläinten karkaausriski Ympäristö ja yrityksen talous
Ratkaisu:	Tarkasta ja korjaa laitumen aitarakenteet aina ennen kuin päästät eläimiä laitumelle ensimmäistä kertaa Huolehdi aitarakenteiden kunnosta myös laidunkauden aikana ja tarkkaile eläimiä säännöllisesti Voit harkita myös aitarakenteiden vaihtamista kestävämpiin materiaaleihin esim. puuaitaan

0	Eläinsuojan kulkureitit
Syitä:	Rakennuksen suunnittelu, tiedonpuute, huolimattomuus, yrityksen talous
Vaikutus:	Tautisuojauksen teho ja riskienhallinta Eläinsuojan hygieenisyy Sairauksien ja tautien esiintyvyys ja tarttuvuus Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Yrityksen talous
Ratkaisu:	Pyri suunnittelemaan eläinsuojan kulkureitit ja järjestämään mm. saappaiden sekä käsienspesu-pisteitä tarvittaviin paikkoihin Opasta työntekijöitä ja vierailijoita kulkemaan eläinsuojaa sekä pesemään saappaita ja käsiä tarvittaessa

0	Hyönteisiä ei torjuta millään tavalla
Syitä:	Työmäärä, ajanpuute, tiedonpuute, yrityksen talous
Vaikutus:	Hyönteisten määrä Eläinten terveys, hyvinvointi ja kestävyys Tautien ja sairauksien esiintyminen Maidon laatu Työntekijöiden viihtyvyys
Ratkaisu:	Vertaile ja valitse sopivimmat hyönteis-karkotteet tilallesi Esim. liimanauhat, sähköpöydykset, hyönteismyrkyt tai -maalit, jne.

0	Puhtaan ja liikaisen liikenteen reitit
Syitä:	Tilanpuute, tiedonpuute, huolimattomuus
Vaikutus:	Pihan liikenteen sujuvuus ja turvallisuus Hygienia ja tautisuoja Riskienhallinta
Ratkaisu:	Suunnittele puhtaan ja liikaisen liikenteen reitit Pyri siihen, etteivät ne menisi toistensa päältä Suunnittele ja kunnosta pihan ajoradat Varmista tarpeeksi leveät ajoradat sekä ajoneuvojen kääntymispaikka Hyödynnä suunnittelussa esim. pihan ilma-kuvaa Huolehdi pihan kunnollisesta päällysteestä Asiantuntija-apu